

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

ปริญญาโท

ของ

ดวงตา เครือทิวา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

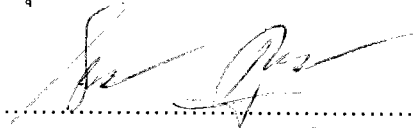
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

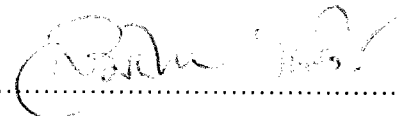
มีนาคม 2544

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

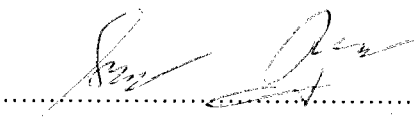
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

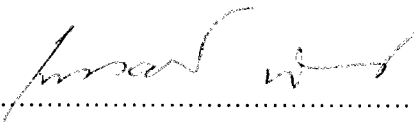

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย ไกรสังข์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์วาสนา คุณาอภิสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย ไกรสังข์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์เพชร-พิริยะพจนท์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นำชัย เล่วลิ้ม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2544

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์वासนา คุณาอภิสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมชาย ไกรสังข์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ช่วยให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์เทเวศร์ พิริยะพจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวัลย์ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขปริญญานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนายสมยศ วนิชาชีวะ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง ตลอดจน คณาจารย์และนักศึกษา ที่ได้ให้การช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษาต่อ รวมทั้ง คณาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัด ชลบุรี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่ และวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ช่วยเหลือ สนับสนุน ขอขอบคุณนายเจริญ เครือทิวา นายสมศักดิ์ กลับบหอม ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือ สนับสนุนจนปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ดวงตา เครือทิวา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม	8
ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม	14
จริยธรรมในสังคมไทย	16
สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรม	22
ประเภทของเครื่องมือวัดจริยธรรม	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
งานวิจัยในต่างประเทศ	34
งานวิจัยในประเทศ	37
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	41
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	43
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
วิธีจัดกระทำข้อมูล	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า	47
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินผล	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	56
บทย่อ	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	56
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การวิเคราะห์ข้อมูล	57

บทที่	หน้า
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	58
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	68
ประวัติย่อของผู้วิจัย	87

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	12
2 เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรม	33
3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2542	43
4 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามข้อมูลเบื้องต้น	48
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกเพศ.....	49
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและขั้นของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกหลักสูตร	50
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและขั้นของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามภูมิภาค	51
8 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง	52
9 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พลศึกษา	53
10 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามตัวแปรภูมิภาค	54
11 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามตัวแปรภูมิภาคเป็นรายคู่ (Newman – Keuls)	55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม แสดงลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ
ที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางจริยธรรม11

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

โลกปัจจุบันมีวิวัฒนาการและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีมากมายจนทำให้เกิดการสื่อสารได้พร้อมกันทั่วโลกจนเรียกว่า ยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน กระแสการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกจึงมีอิทธิพลสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย จากเดิมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง มีการผลิตเพื่อพอกเพียงกับความจำเป็นโดยอาศัยแรงงานและความร่วมมือของสมาชิกในครอบครัวและชุมชนเป็นสำคัญ มาเป็นการนำเอาเครื่องทุ่นแรงประเภทเครื่องจักรกลที่ใช้เทคโนโลยีสูงเพื่อเพิ่มผลผลิตเพื่อการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมก็เกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จึงทำให้เกิดค่านิยมการแข่งขันเพื่อความสำเร็จและความอยู่รอดขึ้นมา โดยใช้ความก้าวหน้าทางวัตถุเป็นเครื่องวัดความเจริญ จนละเลยความดีงามในด้านจิตใจมนุษย์เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ใช้เล่ห์เพทุบายต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น คุณธรรมและ จริยธรรมซึ่งเป็นแบบแผนของความประพฤติที่พึงงามถูกละเลย จนทำให้นายแพทย์ประเวศ วะสี (2537 : 14) ได้แสดงความห่วงใยว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคม (Social Crisis) ซึ่งประกอบด้วยช่องว่างทางเศรษฐกิจ ความยากจน การไม่มีงานทำ ความแตกสลายทางสังคม (Social - Disintegration) ความรุนแรงและอาชญากรรม การจับปล้น ปัญหาคอร์รัปชัน ความโลภการเอารัดเอาเปรียบ การละเมิดสิทธิสตรีและเด็ก ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ความเครียดและความรู้สึกท้อถอยหมดกำลังใจจนถึงขั้นฆ่าตัวตายด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งสภาพทั้งหมดในปัจจุบันจะเรียกว่า เป็นวิกฤตการณ์ทางศีลธรรมก็ได้

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง ลักษณะของการดำเนินชีวิตก็เปลี่ยนแปลงตามและคุณธรรมจริยธรรมของผู้คนก็พลอยเปลี่ยนตามไปด้วย จนมีกระแสความเห็นจากบุคคลหลายฝ่ายว่าจริยธรรมของคนในสังคมไทยเสื่อมทรามลงมาก เนื่องจากพฤติกรรมบางอย่างของมนุษย์ในสังคมไทยมิได้พัฒนาไปตามแนวคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ การศึกษาจึงมีบทบาทในการหล่อหลอมเยาวชนคนไทยให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความสามารถในการประกอบสัมมาชีพและสามารถพัฒนาตนเองให้มีความสุขและรู้เท่าทันหรือ รับผิดชอบต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างเหมาะสมดังที่ศักดิ์ชัย นิธิภูมิ (2525:76) กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้สมาชิกของสังคมมีลักษณะอย่างที่ต้องการ จริยธรรมจึงเข้าไปแฝงอยู่ในแผนการศึกษาและหลักสูตรอย่างขาดเสียมิได้ ดังนั้นการศึกษาก็คือ เครื่องมืออันสำคัญยิ่งในการขัดเกลาพฤติกรรมของคนในสังคมให้เป็นไปตามความปรารถนาของสังคม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวพระราชดำริเกี่ยวกับความหมายของการศึกษาไว้ เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2520 ดังนี้

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว และผู้ที่มีวิชาการแล้วจำเป็นที่จะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเองนอกจากวิชาความรู้ด้วย จึงจะนำตน นำชาติ ให้รอดและเจริญได้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับทุกคนนั้นได้แก่ ความละเอียด ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งในความคิดและการกระทำ ความกตัญญูรู้คุณชาติบ้านเมืองและ

ผู้มีอุปการะคุณความไม่เห็นแก่ตัวเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นหากแต่มีความจริงใจมีความปรารถนาดีต่อกันเอื้อเฟื้อกันตามฐานะหน้าที่และที่สำคัญอย่างมากก็คือความขยันหมั่นเพียรฝึกหัด ประกอบการทำงานทั้งเล็กใหญ่ ง่าย ยากด้วยตนเอง ด้วยความตั้งใจ ไม่ทอดทิ้ง ไม่ทอดธุระเพื่อหาความสะดวกสบายจากการเกียจคร้าน ไม่มั่งง่าย หยาบคาย สะเพวรา สังคมปัจจุบันต้องการบุคคลที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี เพื่อช่วยจรรโลงสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ตามปรัชญาการศึกษาไทยนั้น ต้องสร้างคนให้เก่ง และดีควบคู่กันไปแต่ ถ้าสร้างคนให้เก่งไม่ได้ก็ให้ เป็นคนดีไว้ก่อนเพราะยังสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมได้ (วารสารการศึกษาแห่งชาติ. 2539:62 และ 74)

จากแนวพระราชดำริที่อัญเชิญมากล่าวในที่นี้จะเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นความหมายของการศึกษาอีกด้านหนึ่ง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยกว่าความรู้เชิงวิชาการและการปฏิบัติวิชาการนั่นคือการศึกษาทางธรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องกำกับความคิดและความประพฤติ ใ้คนใช้ชีวิตความรู้เพื่อประโยชน์ที่ดีต่อทั้งตนเองและประเทศชาติควบคู่กันไป

การพัฒนาคุณภาพของประชากรด้านจิตใจนั้น กล่าวได้ว่าเป็นการปลูกฝังลักษณะการเป็นพลเมืองดีให้เกิดในประชากรส่วนใหญ่ ลักษณะการเป็นพลเมืองดี คือการเป็นผู้มีจริยธรรมสูงซึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. 2520 : 1)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526 : 13-15) ได้ประมวลผลการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของคนไทยพบว่าการปลูกฝังจริยธรรมด้วยการให้ความรู้ด้านคุณธรรมค่านิยมและการสร้างทัศนคตินั้นไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมตามต้องการได้ แต่ยังมีคุณลักษณะของจิตใจที่สำคัญ 3 ประการ ที่ขณะนี้ประชาชนไทยยังได้รับการปลูกฝังไม่เพียงพอ ได้แก่

1. การมีเหตุผลเชิงจริยธรรมให้เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว
2. มีความสามารถควบคุมบังคับตนเองโดยไม่ต้องพึ่งการควบคุมจากภายนอก
3. ความเชื่อมั่นในผลแห่งการกระทำของตน ถ้าทำดีจะได้ดี ถ้าทำชั่วจะได้ชั่ว รับโทษตอบแทน เชื่อว่าตนสามารถทำนายผลที่เกิดกับตนได้ และสามารถควบคุมผลนั้นได้ และองค์ประกอบพื้นฐานทางใจคือการมีสุขภาพจิตดี ซึ่งเป็นลักษณะความพร้อมทางจิตใจที่บุคคลจะต้องมีก่อนจะปลูกฝังจริยธรรมขึ้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ชัดว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งของมนุษย์เป็นเครื่องมือควบคุมให้ความประพฤติของมนุษย์ได้เป็นไปในทางสันติสุข (สาโรช บัวศรี. 2527:19) จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นว่าว่าคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม (ชาเลื่อง วุฒิจันทร์.2524: 8) ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพประชากรต้องพัฒนาจิตใจควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพราะจริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรืองมั่นคงและสงบสุขของปัจเจกชนตลอดจนสังคมประเทศชาติ (สมบุญ ศาลยาชีวิต. 2528 : 30)

แผนพัฒนาคนและสังคมในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8(พ.ศ. 2540 -2544) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายให้คนได้รับการพัฒนาทั้งสามด้าน ได้แก่ (1) พัฒนาให้เป็นคนเก่งที่มีปัญญา ใฝ่รู้ รู้จักคิด มีเหตุผล ขยันขันแข็ง รู้จักพึ่งตนเอง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม สังคมและประเทศชาติ (2) พัฒนาให้เป็นคนดีมีเมตตา กรุณา กตัญญูรู้คุณ สามัคคี ซื่อสัตย์สุจริต ละเว้นอบายมุข มีระเบียบวินัยประพฤติตนตามจรรยาบรรณ มีความเป็นประชาธิปไตย (3) พัฒนาให้เป็นคนมีความสุข มีสมาธิ สงบเยือกเย็น แจ่มใส ร่าเริง

พอใจในสิ่งที่มี และยินดีในสิ่งที่ทำ ซึ่งการจะพัฒนาคนให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่เด็ก เพราะเด็กจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป (คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาคนและสังคม สำนักงานคณะกรรมการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2539 : 31-32) สถาบันที่มีส่วนสร้างเสริมและปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนั้น ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน เป็นต้น สถาบัน ครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กเกี่ยวข้องและเริ่มเรียนรู้ การดำรงชีวิต และได้รับการสั่งสอนอบรมให้เป็นคนดี ตลอดจนเสริมสร้างคุณธรรมที่พึงประสงค์ให้ แต่ในปัจจุบันผู้ปกครองส่วนใหญ่ต่างต้องไปประกอบอาชีพหาเลี้ยง ครอบครัวยุคใหม่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจ การครองชีพที่สูงขึ้นไม่มีเวลาที่จะพบปะสั่งสอนอบรมลูกได้อย่างเพียงพอ การอบรมบ่มนิสัยและปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมจึงตกเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มี หน้าที่ในการปลูกฝังจริยธรรม โดยมีหลักสูตรบทเรียนที่แน่นอนและมีวิธีการปลูกฝังถ่ายทอดและประเมินผลอย่าง มีระบบ(วิมลลักษณ์ ติระมาศวณิช. 2538 : 6) ดังที่ ดิวอี้ (โกเศศ ดვอินทร์. 2538 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Dewey . 1968 : 18-19) ได้กล่าวถึงบทบาทของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมไว้ว่า สถาน ศึกษาจะต้องรับผิดชอบต่อการศึกษจริยธรรมควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ผู้เรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรง ของสถาบันในการที่จะเตรียมเยาวชนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

แนวทางการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่เด็กเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องศึกษาและต้องอาศัยเทคนิควิธีการจัด การเรียนการสอน ที่จะเข้าใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ กระตือรือร้น มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกขั้นทุกตอน โดยให้ ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักแสดงความคิดเห็น ได้วิจารณ์และให้เหตุผลตลอดจนสามารถสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่ง จะทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและศรัทธาที่จะปฏิบัติตาม อันเป็นการเสริมสร้างศีลธรรมและจริยธรรมได้ดีกว่าการ บรรยายและการตำหนิติเตียน (สุมน อมรวิวัฒน์. 2527 :17-24) การสอนจริยศึกษายังต้องจัดกิจกรรมให้สอดคล้อง กับสิ่งที่เด็กจะพบในชีวิตประจำวันและควรเริ่มต้นจากการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม เช่น ทำไปทำไม ทำแล้วได้ผลดีและผลเสียอย่างไร ผู้เรียนจะตัดสินใจกระทำหรือไม่ ด้วยเหตุผลใด โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์ ขึ้นมาเพื่อให้นักเรียนได้ขบคิด อภิปราย และแสดงความคิดเห็น (กรมวิชาการ. 2534 : 33-34) โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522 : 45-25 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1964 : 83-432) ได้เสนอแนะว่าจริยธรรม สำคัญที่สุดในตัวของมนุษย์ คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพราะเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นจิตลักษณะที่สำคัญ ต่อการแสดงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากที่สุด

วิทยาลัยพลศึกษาเป็นสถาบันการศึกษาสถาบันหนึ่งที่เป็นรากฐานในการผลิตบุคลากรทั้งทางพลศึกษา และอาชีวศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) โดยมุ่งเน้นผลิตบุคลากรที่มีความรู้ในวิชาชีพ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม มีน้ำใจนักกีฬา ใฝ่หาความรู้ซึ่งบุคคล เหล่านี้จะเป็นพลเมืองดีที่จะสร้างอนาคตของชาติต่อไปจึงคาดว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจะเป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ ความสามารถเยี่ยมและเปี่ยมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย พลศึกษา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจำแนกตามเพศ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง-พลศึกษาและภูมิภาค

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษาและภูมิภาค
3. ทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาต่อไป
4. เป็นแนวทางสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในปีการศึกษา 2542 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคละ 2 แห่งรวม 8 แห่ง ๑ละ 94 คน รวม 752 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้
 - 2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจำแนกตามเพศ หลักสูตร และภูมิภาค
 - 2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงเหตุตั้งใจ หรือจงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลจะเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นด้วย

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม ที่สังคมยอมรับ เพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตที่มีคุณค่าอันพึงประสงค์ของตนและสังคม ซึ่งลักษณะจริยธรรมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วยลักษณะของจริยธรรม

หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทยระดับอุดมศึกษา จำนวน 5 ด้านได้แก่ จริยธรรมด้านความสนใจใฝ่รู้ และสร้างสรรค์ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความมีวินัย ด้านความเป็นไทย ด้านการบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ : 2540)

ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่คิดค้น เสาะแสวงหาความรู้ด้านต่างๆ ความสามารถในการจำแนกเปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ความมีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีที่บุคคลกระทำเพื่อผู้อื่นและสังคม

ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามตามระบบระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

ความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ภาควินัย และสำนึกในความเป็นไทยที่มีวัฒนธรรมพร้อมที่จะปฏิบัติ ปกป้อง อนุรักษ์และสืบทอดอีกทั้งเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง การวิเคราะห์และไตร่ตรองตัดสินใจเลือกหรือกระทำสิ่งใด ๆ ด้วย ความรู้และเข้าใจในประโยชน์และคุณค่าที่แท้จริง

ระดับพัฒนาการทางจริยธรรม หมายถึง ขั้นตอนการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น ตามแนวทฤษฎีของโคลเบอร์ก คือ

ขั้นที่ 1. ใช้หลักความเชื่อฟังเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษทางกาย

ขั้นที่ 2 ใช้หลักความพึงใจของตนเป็นหลักในการกระทำเพื่อรางวัล หรือ ได้สิ่งแลกเปลี่ยน

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ เพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม ทำตามกฎหมายต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนด เช่น

ทำตามกฎหมาย ทำตามกฎหมายเกณฑ์ของสถาบันเป็นต้น

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญาและยอมรับกฎเกณฑ์ตามวิธีการแบบประชาธิปไตยเคารพในบทบาทหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล เป็นจริยธรรมที่มีหลักการเป็นของตนเองมีมโนธรรม เคารพการมีชีวิต ตลอดทั้งคุณลักษณะอื่นของบุคคลอื่น

นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา หมายถึง นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขา การกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา แตกต่างกันตามเพศ หลักสูตร และภูมิภาค

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องระดับเหตุผลเชิงพฤติกรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาได้มีการกำหนดขอบเขตของการเสนอผลการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม
3. ความหมายและความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม
4. จริยธรรมในสังคมไทย
5. สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรม
6. จริยธรรมในระดับอุดมศึกษา
7. ประเภทของเครื่องมือวัดจริยธรรม
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและองค์ประกอบของจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่บรรดานักการศึกษาและนักวิชาการสนใจที่จะศึกษา เพื่อจะแก้ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทย และหาทางปลูกฝังให้บุคคลในสังคมมีจริยธรรม เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในการศึกษาจริยธรรมได้มีผู้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กันตามทัศนะของตน คือ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2530 : 214) ได้ให้ความหมายว่า

จริย (จริยะ) น. ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ(ใช้เป็นคำหน้าคำสมาส) เช่น จริยศึกษา

จริยธรรม น. ธรรมที่เป็นข้อประพฤติ ปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม

พระยาอนุมานราชธน (2515 : 409) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องวิชาสาขาหนึ่งของปรัชญา อันว่าด้วยคุณค่าเกี่ยวกับความประพฤติของสังคมว่าเป็นอย่างไรที่ถือว่าถูกหรือดี ควรประพฤติและอย่างไรที่ถือว่าเป็นผิดหรือชั่วไม่ควรประพฤติแล้ววางเป็นหลัก กำหนดเป็นมาตรฐานขึ้นไว้เป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นวิชานี้จึงเป็นเรื่องค้นคว้าหาความจริงเกี่ยวกับเรื่องคุณค่าของความประพฤติในสังคม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 3-4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์รวมทั้งพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ซึ่งสังคมให้มีในสมาชิก คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบในการสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

ระวี ภาวิไล (2522 : 2) กล่าวว่า จริยธรรม คือ แนวทางความประพฤติและปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์

วิทย์ วิศทเวทย์ (2524 : 2) กล่าวว่า จริยธรรม คือ พันธะหรือหน้าที่ที่เราปฏิบัติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางพระพุทธศาสนา จริยธรรมคือการนำเอาความรู้ในความจริงหรือกฎธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม

กระมล ทองธรรมชาติ (2529 : 3) กล่าวว่า จริยธรรม คือ การกระทำทั้งกาย วาจา และใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

กูด (Good. 1964 : 2) กล่าวถึงจริยธรรมว่า จริยธรรมหมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับกฎเกณฑ์ หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องหรือดีงาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4)กล่าวถึงจริยธรรมว่าจริยธรรมเป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดีเป็นกฎเกณฑ์ และมาตรฐานของการประพฤติปฏิบัติในสังคมซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีความประพฤติเป็นของตนเอง โดย สังคมจะเป็นตัวตัดสินผลของการกระทำนั้นว่าเป็นการกระทำที่ถูกหรือผิด

เพียเจต์ (Piaget.1960 : 1) กล่าวถึงจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์และ หน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการให้ความร่วมมือกับกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจ และอนามัยของ แต่ละบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของสิ่งที่ควรกระทำและสิทธิ

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม คือ แนวทาง หรือ กฎเกณฑ์ในการ ประพฤติปฏิบัติ ที่ถูกต้องดีงาม เป็นลักษณะที่สังคมต้องการ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม ซึ่งจริยธรรมมีองค์ประกอบหลายประการ

องค์ประกอบของจริยธรรม

นักจิตวิทยาและนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมได้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523 : 3) ตามโครงการวิจัยการศึกษาจริยธรรมไทย ได้สรุปว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ ได้แก่ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้อง ดีงาม สามารถตัดสินแยก ความถูก ผิดได้ด้วยความคิด
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก ได้แก่ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใสเกิดความนิยม ยินดี ที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมการแสดงออกคือพฤติกรรมที่บุคคลตัดสินใจที่ถูกหรือผิดในสถานการณ์ แวดล้อมต่างๆ กัน

ทางพระพุทธศาสนานั้น พระราชวรมุณี (2523 : 5) ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรูสึกนึกคิดหรือทัศนคติ ของบุคคลซึ่งเป็น รากฐานทำให้เกิดจริยธรรมภายนอก
2. จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมาเป็นการกระทำภายนอกที่เราสังเกตเห็นได้ เช่น การเอาใจใส่ในการทำงาน ความมีระเบียบวินัย แต่จริยธรรมที่แท้จริงนั้นจะต้องมีความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ในเงื่อนไขภายนอก เช่น ทำงานเพื่อผลงานไม่ใช่เพื่อเงิน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 4-6) แบ่งจริยธรรมออกเป็น 4 ด้านคือ

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การบอกได้ว่าการกระทำใดดีควรทำและการกระทำใดเลวควรงดเว้น ความรู้เชิงจริยธรรมของคนเรามีมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และสติปัญญา

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมว่า ชอบหรือไม่ชอบ ลักษณะนั้นเพียงใด ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้นและในเวลาต่างกัน ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลอาจเปลี่ยนแปลงไป

2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การยกเหตุผลมาอ้างถึงการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำ พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืออดเว้น ไม่ไปแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืน ค่านิยมหรือกฎเกณฑ์ในสังคมนั้นๆ

บราวน์ (Brown.1965 : 8-9) มีความเห็นว่าจริยธรรมประกอบด้วย 3 ส่วน คือความรู้(Knowledge) ความรู้สึก (Feeling) และความประพฤติ (Conduct) ซึ่งสอดคล้องกับการจำแนกของ ฮอฟแมน (Hoffman.1979 : 6-7)กล่าวว่า กระบวนการซึมซาบทางจริยธรรม (Moral Internalization)มี 3 กระบวนการที่เป็นอิสระจากกันคือ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling) และ พฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior)

จากองค์ประกอบของจริยธรรมที่นักจิตวิทยาหลายท่านได้จำแนกไว้ พอจะสรุปได้ว่าลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้น มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านปัญญา องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ ต้องอาศัยหลักทฤษฎีทางจิตวิทยาซึ่งมีนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังจริยธรรม

จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ดังนั้นทฤษฎีทางจิตวิทยาจึงสามารถนำมาศึกษา และอธิบายได้อย่างเหมาะสมซึ่งได้แก่ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (The Theory of Values Clarification) ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory) ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

นักจิตวิเคราะห์กลุ่มจิตวิเคราะห์พยายามค้นคว้าหาทฤษฎีที่จะอธิบายพัฒนาการด้านต่างๆของมนุษย์ รวมถึงด้านจิตวิทยาด้วย นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มี ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้นำของกลุ่ม ฟรอยด์เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์จะพัฒนาขึ้นจากพลังงานทางจิตที่เรียกว่า อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego) ตามลำดับ อิด (Id) เป็นสิ่งที่ติดตัวทารกมาแต่เกิด และจะผลักดันให้เด็กสนองความต้องการตามสัญชาตญาณ ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้แสวงหาความสุขให้ตนเองด้วย แต่อาศัยการทำงานของอิด (Id) อย่างเดียวบางครั้งก็ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ อีโก้ (Ego)จึงพัฒนาขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการคิดและวางแผนตอบสนองความต้องการ โดยการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง ครั้นต่อมาเมื่อเด็กมีอายุประมาณ 3-6 ปี ซูเปอร์อีโก้ (Superego) จึงเริ่มพัฒนาขึ้นมา เพื่อควบคุมระบบจริยธรรมในตัวบุคคล ทำให้บุคคลได้รับการถ่ายทอดค่านิยมและมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคม โดยผ่านกระบวนการเลียนแบบผู้อบรมเลี้ยงดู ซึ่งโดยมากก็คือ พ่อแม่ นั่นเอง (ธีระพร อูวรรณโณ. 2538 : 2)

จากการศึกษาตามแนวทางนี้ จะพบว่าจริยธรรมควรเริ่มปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก และบุคคลจะเป็นผู้มีจริยธรรมได้จะต้องขึ้นอยู่กับคุณธรรมของแต่ละบุคคล และการได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ได้แก่ ทฤษฎีของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) นักจิตวิทยาชาวแคนาดา ตามทฤษฎีของแบนดูรา การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนหนึ่งจะเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับโดยตรงและอีกส่วนหนึ่งจะเกิดจากการสังเกตตัวแบบซึ่งมี 3 ประเภทคือ ตัวแบบจริง ได้แก่ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมจริงให้เห็น ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์หรือรูปภาพต่างๆ และตัวแบบประเภทสุดท้าย ได้แก่ คำบอกเล่า หรือการบันทึก ซึ่งจะปรากฏในรูปของคำพูดหรือข้อเขียนต่างๆ ผลจากประสบการณ์ตรง และการสังเกตตัวแบบทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว จะทำให้เกิดการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์กับเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลที่เกิดจากพฤติกรรม ทำให้สามารถคาดหวังได้ถึงวิธีที่จะนำผลที่พึงปรารถนามาสู่ตน และในขณะที่เดียวกันก็มองเห็นวิธีการที่จะหลีกเลี่ยงผลที่เลวร้ายต่างๆ การคิดในเชิงประเมินเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมต่างๆ และนำไปสู่การตั้งมาตรฐานการประพฤติสำหรับตัวเองตลอดจนควบคุมตัวเองให้ปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น (ชัยพร วิชาวุธ.2525 :36)

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมจะพบว่า การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคคลนั้นจะต้องใช้วิธีการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยการสร้างเงื่อนไขให้บุคคลประสบด้วยตนเอง หรือการให้เห็นแบบอย่างหรือการบอกกล่าวอบรมให้บุคคลเกิดความเชื่อ ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลรู้จักควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและแสดงออกเฉพาะพฤติกรรมที่เหมาะสม

ทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม (The Theory of Values Clarification)

ผู้ที่เสนอทฤษฎีนี้คือ ราธ ฮาร์มินและไซมอน (Rath, Harmin and Simon) (อ้างในชัยพร วิชาวุธ, 2531) โดยใช้แนวคิดของทฤษฎีสัมพัทธนิยม (Relativism) ที่มีหลักการว่าความถูกต้องดีงามได้ขึ้นอยู่กับหลักการที่แน่นอนแต่จะแปรผันตามบุคคล และสภาพการณ์ต่างๆ ในหลักการของทฤษฎีการกระจ่างค่านิยมจะไม่กำหนดจริยธรรมที่จะปลูกฝัง มีการยอมรับการตัดสินใจ ความรู้สึกและค่านิยมที่เลือกแล้วของผู้เรียนอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยครูมีหน้าที่ในการปลูกฝังค่านิยม คือ การชี้แนะ หรือการจัดการให้มีการชี้แนะโดยการตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนนึกคิดขึ้นมาว่า ความเชื่อทัศนคติ พฤติกรรมและความรู้สึกของตนที่มีต่อสิ่งหนึ่งๆ นั้นเป็นไปตามเกณฑ์ 7 ประการของกระบวนการของค่านิยมหรือไม่ กล่าวคือ

1. เกิดจากการเลือกของตนอย่างอิสระหรือไม่
2. ได้พิจารณาทางเลือกอื่นๆหรือไม่
3. ได้พิจารณาผลของทางเลือกต่างๆ หรือไม่
4. มีความภูมิใจหรือยินดีในสิ่งที่ตนเลือกหรือไม่
5. จะยืนยันการตัดสินใจเลือกของตนเองอย่างเปิดเผยหรือไม่
6. จะทำตามที่ตนตัดสินใจเลือกหรือไม่
7. จะกระทำซ้ำหรือไม่

จากการศึกษาจริยธรรมตามแนวทฤษฎีการกระจ่างค่านิยม จะพบว่า ในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุคคลไม่ควรจะไปกำหนดตัวจริยธรรมให้ แต่ควรจะใช้คำพูด คำถาม เพื่อให้กระตุ้นให้บุคคลนั้นได้เกิดความคิดใคร่ครวญ และตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง โดยไม่มีการชักจูงจากผู้อื่นได้

ทฤษฎีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification Theory)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้คือ สกินเนอร์ (Skinner) (อ้างถึงใน อภรณ์ พุกะมาน, 2528) ทฤษฎีนี้ประยุกต์มาจาก ทฤษฎีการวางเงื่อนไข กระบวนการ (Operant Conditioning) ที่อธิบายหลักการเรียนรู้ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนได้โดยอาศัยหลักการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะเจาะจงเฉพาะกระบวนการเรียนรู้แบบการกระทำ อันเป็นการเรียนรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลกรรมที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก จะมีผลในการกำหนดถึงการแสดงพฤติกรรมนั้นในอนาคต (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2526)

วิธีการของทฤษฎีนี้ ตั้งอยู่บนรากฐานความเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเราถูกควบคุมโดยเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษ วิธีการปลูกฝังจริยธรรมตามความคิดนี้ หากต้องการปลูกฝังพฤติกรรมใดก็ต้องจัดเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อให้ผู้กระทำพฤติกรรมนั้นได้รับแรงเสริม

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย

เป็นทฤษฎีใหม่ที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2534) ได้เสนอว่าถ้าเปรียบพฤติกรรมต่างๆของคนดี คนเก่ง เหมือนผลไม้บนต้น การจะให้ผลตกใหญ่ หวานอร่อย ลำต้น ราก จะต้องสมบูรณ์ ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ จึงเปรียบเสมือนลำต้นของต้นไม้จริยธรรมซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรม

ลักษณะทางจิตใจ 5 ประการ คือ

1. ทศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง
2. เหตุผลเชิงจริยธรรมหรือการเห็นแก่ผู้อื่น ส่วนรวม และหลักสากล มากกว่าเห็นแก่ตัว
3. ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกลและสามารถควบคุมให้ออกได้ รอได้อย่างเหมาะสม
4. ความเชื่ออำนาจในตนว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วต้องได้รับโทษ
5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบั่น พยายามอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

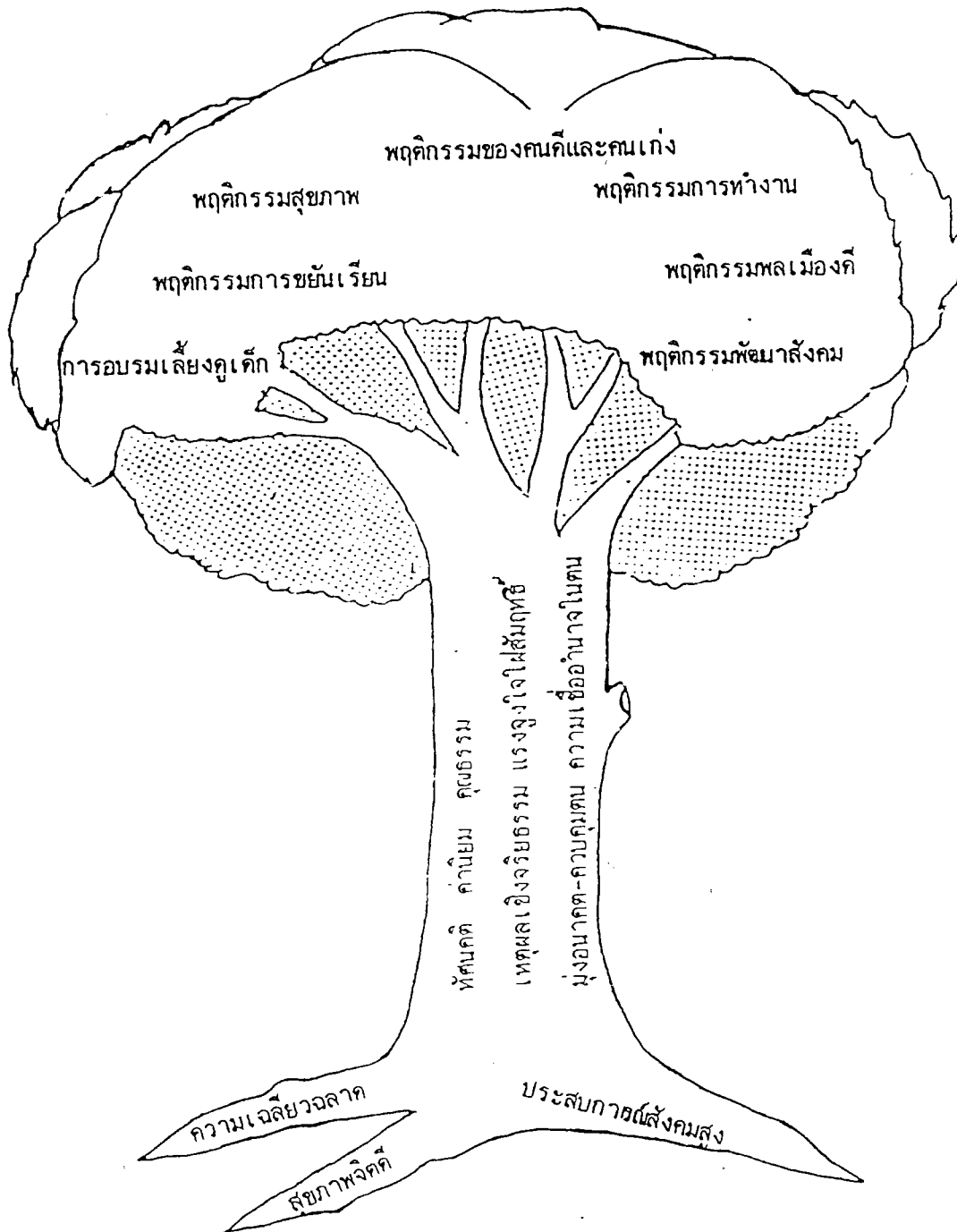
พฤติกรรมของคนดี คนเก่ง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีลักษณะพื้นฐานทางจิต ซึ่งเปรียบเสมือนราก

สำคัญของต้นไม้ ที่ชอบไชหาอาหาร มาเลี้ยงต้นไม้อย่างเต็มที่หรือขาดแคลน

ลักษณะพื้นฐานทางจิตมี 3 ประการ คือ

1. สติปัญญา คือ ความเฉลียวฉลาด เหมาะสมกับอายุ เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็มีความสามารถทางการคิดเป็นนามธรรมขั้นสูงได้
2. ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเข้าใจมนุษย์ และสังคม รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
3. มีสุขภาพจิตใจดี ซึ่งหมายถึง การมีความวิตกกังวลน้อย หรือในปริมาณที่เหมาะสมกับเหตุการณ์

ลักษณะพื้นฐานทางจิตทั้ง 3 ประการนี้เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาลักษณะทางจิตใจ 5 ประการที่ลำต้น และพฤติกรรมของคนดี คนเก่ง ซึ่งเป็นผลไม้บนต้น ในทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนั้นมีลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่จะต้องเสริมตั้งแต่วัยเด็ก 2 ขวบ ขึ้นไป ควรพัฒนาการฝึกให้กระทำพฤติกรรมที่ตั้งใจจนติดเป็นนิสัย ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสามารถทำเป็นรูปภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางจริยธรรม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2534:50)

ทฤษฎีการพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Development Theory)

นักจิตวิทยาผู้นำในกลุ่มนี้ คือ โคลเบอร์ก (Kohlberg) โคลเบอร์กเชื่อมั่นจริยธรรมหรือความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการตัดสินความถูกผิดของการกระทำ ว่ามิได้เกิดจากการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) แต่เกิดจากการคิดไตร่ตรองตามเหตุผลของแต่ละบุคคล และเนื่องจากการเกิดไตร่ตรองตามเหตุผลขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งผูกพันกับอายุของบุคคลจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมจากขั้นที่ต่ำไปสู่ขั้นที่สูงกว่าทีละขั้น ไม่มีการย้อนกลับและไม่มีการเร่งขั้น

โคลเบอร์ก (Kohlberg:1979) ได้แบ่งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ 6 ขั้นคือ ระดับที่ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรมของตนเอง (Preconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะเลือกตัดสินใจกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้อื่น มักพบในเด็กอายุ 2-10 ปี ในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 1 การเชื่อฟังเพื่อหลบหลีกการลงโทษ

ขั้นที่ 2 การแสวงหารางวัลและการเปลี่ยนแปลง

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) ระดับนี้บุคคลจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน ทำตามกฎหมาย หรือทำตามกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราแสดงบทบาททางสังคมได้ มักพบในช่วงอายุ 10-16 ปี ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 3 การทำตามผู้อื่นเห็นชอบ คล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 การทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม บุคคลจะรับบทบาทและหน้าที่ของคนใน ฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ระดับที่ 3 ขั้นที่ทำตามคำมั่นสัญญา (Postconventional Level) ระดับนี้บุคคลจะเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก เคารพในสิทธิของผู้อื่นควบคุมบังคับใจตนเองได้ พบในช่วงอายุ 16 ปีขึ้นไป ระดับนี้แบ่งเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 5 การมีเหตุผลและเคารพตนเอง ใช้สัญญาสังคมเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 6 การยึดอุดมคติสากล ทำความดีเพื่อความดี มีจิตใจกว้างขวาง

ตาราง 3 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นแบ่งเป็น 3 ระดับตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบเลี่ยงการลงโทษ(2-7 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 4 ขั้นการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	
ขั้นที่ 5 ขั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 ขั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

จากตารางอธิบายได้ว่า

ขั้นที่ 1 ขั้นหลบเลี่ยงการลงโทษ (The Punishment and Obedience Orientation) เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 7 ขวบ ชอบใช้หลักการหลีกเลี่ยงมิให้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำหรือเลือกกระทำในทางที่จะ

เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า แต่เนื่องจากเด็กเล็กนี้ยังเป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องเชื่อฟังคำสั่ง เด็กในวัยนี้เข้าใจคำว่าความดีไปในความหมายว่าคือสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น เด็กยอมแปรงฟันหลังอาหารเพราะกลัวแม่ดุ ฉะนั้นการกระทำที่ถูกต้องจึงหมายถึงการเชื่อฟังผู้ที่มีอำนาจเหนือกว่า เหตุผลในการกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใด ขึ้นอยู่กับการไม่ถูกลงโทษเป็นสำคัญ

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (The Instrumental Relativist Orientation) เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่าง 7-10 ขวบ จะมีความรู้สึกว่าเป็นธรรมดาสำหรับการถูกผู้ใหญ่ดูว่าหรือเย้ยย่นตี เพื่อให้เขาทำให้ถูกหรือกระทำการตนเป็นคนดี เด็กในวัย 7-10 ขวบนี้จะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขากระทำความดีมากกว่าการดูดีหรือขู่ว่าจะลงโทษ เช่น เด็กผู้หญิงช่วยบิดามารดาทำความสะอาดบ้าน เพื่อว่าจะได้เงินรางวัลมากขึ้น และเด็กชายจะช่วยรดน้ำต้นไม้ ก็เพื่อจะได้รับคำชมเชย และเด็กในวัยนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่น เมื่อเขาให้ฉันมาฉันก็ต้องตอบแทนเขาไป เริ่มมีความเข้าใจในความคิดเห็นของคนอื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (The Interpersonal Concordance or "Good Boy Nice-Girl" Orientation) เด็กที่ขี้เข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กในวัย 10-13 ปีส่วนมากจะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นเห็นด้วย เพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูงและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะใช้มากกับเด็กอายุประมาณ 13 ปี

ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามสังคม (The "Law and Order" Orientation) ในเด็กอายุ 13-16 ปี เป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์มากพอที่จะทราบว่าสังคมประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มมีเจ้าหน้าที่รักษากฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เขามีความเข้าใจบทบาทของผู้อื่นด้วยว่าตนนั้นมีตำแหน่งอย่างนั้นจึงปฏิบัติอย่างนั้น การกระทำที่ถูกต้องนั้นจะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมด้วย

ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามคำมั่นสัญญา (The Social Contract Legalistic Orientation) บุคคลเมื่อมีอายุ 16 ปีขึ้นไป เป็นผู้ใช้หลักการจะมีการกระทำที่พยายามหลบหลีกมิให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขาดเหตุผลเป็นคนไม่แน่นอน ใจโลเลไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน คำว่า "หน้าที่" ของบุคคลในขั้นนี้จึงหมายถึงการทำตามที่ได้ตกลงหรือสัญญาไว้กับผู้อื่นโดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความเคารพตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเคารพตนเองด้วย

ขั้นที่ 6 ขั้นยึดอุดมคติสากล (The Universal Ethical Principle Orientation) พัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูง มีประสบการณ์และมีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตนเอง และของสังคมอื่น ๆ ในโลก บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้จะเป็นผู้ที่รับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้เจริญแล้ว มีสายตาหรือความคิดเห็นที่กว้างไกลกว่ากลุ่มและสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ บุคคลประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำจิตใจเช่น ยึดถือโลกบาลธรรม 2 ประการคือ หิริ คือ ความละอายแก่ใจตนเองในการที่จะกระทำชั่ว และมีโอตตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อบาป เพราะมีความเชื่อในหลักสากลที่ว่า ความเลวนั้นถ้าบุคคลกระทำแล้วถึงแม้จะรอดพ้นไม่ถูกผู้ใดลงโทษ แต่โทษที่ได้รับคือ ผู้กระทำความเลวนั้นจะมีจิตใจต่ำลง

โคลเบอร์กเชื่อว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น จะเป็นไปตามขั้นจากขั้น 1 ผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่ 6 บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นมิได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว และต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้นตามลำดับ

ส่วนบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบิร์กมีความเห็นว่ามาจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ในขณะ ที่เด็กได้มีโอกาสติดต่อกับผู้อื่น การได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ที่มีความฉลาดได้ เรียนรู้บทบาทของตนเอง และของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาพัฒนาทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปได้อย่างรวดเร็ว โคลเบิร์กเชื่อว่าการพัฒนาทางจริยธรรมนั้น มิใช่การรับความรู้จากการพร่ำสอนของผู้อื่นด้วยรวมทั้งข้อเรียกร้อง และกฎเกณฑ์ของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขัดแย้งกันแต่ในขณะเดียวกันก็ผลักดันให้บุคคลพัฒนาไปตามขั้นตอน ในทิศทางเดียวกันเสมอไม่ว่าบุคคลจะอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใดก็ตาม (ดวงเดือน พันธุพานิช. 2524: 31)

ความหมายของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจ ที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อบุคคลใช้เหตุผลจะสามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นเหตุผลระดับใด ซึ่ง เหตุผลที่แสดงออกมาจะแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลโดยเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับต่ำสุด เป็นระดับที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากที่สุด และค่อย ๆ ลดความเห็นแก่ตัวลงตามลำดับขั้น เปลี่ยนเป็นเห็นแก่ พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม จนในที่สุดเป็นการทำความดีเพื่อความดีโดยแท้จริงโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการ กระทำนั้น

ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม

เป็นที่ยอมรับกันว่า ในชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องเผชิญกับปัญหาที่ต้องขบคิดต้องตัดสินใจอยู่ ตลอดเวลา ปัญหาบางอย่างง่ายต่อการตัดสินใจ ไม่ต้องใช้ความคิดใช้เวลามากนักแต่บางปัญหามีความยุ่งยาก ซับซ้อนต้องใช้ความคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบครอบก่อนที่จะตัดสินใจ บุคคลที่พิจารณาสิ่งต่าง ๆ ด้วย เหตุผล จะสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมก่อให้เกิดผลดีต่อตนเองและสังคม

เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำ หรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อบุคคลได้ให้เหตุผลเราสามารถวินิจฉัยตีความได้ว่าเป็นเหตุผลขั้นไหนตาม ทฤษฎีของโคลเบิร์ก ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับใหญ่ ๆ คือ ระดับต่ำ มีลักษณะยึดความต้องการของตนเองเป็น ศูนย์กลาง ระดับกลางมีลักษณะยึดความต้องการของกลุ่มคนเป็นหลักระดับสูง มีลักษณะยึดความต้องการและ ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก แต่ละระดับจะแบ่งแยกย่อยออกเป็นระดับละ 2 ชั้น รวมเป็นขั้นเหตุผล เชิงจริยธรรมทั้ง 6 ชั้น (พิชาญ ส้าอาจศรี. 2527 : 14)

เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำสุด เป็นขั้นที่บุคคลมีความเห็นแก่ตัวมากที่สุดและค่อย ๆ ลดความเห็น แก่ตัวตามลำดับขั้น เปลี่ยนเป็นเห็นแก่พวกพ้องในที่สุดยึดหลักอันเป็นอุดมคติ โดยเห็นแก่ส่วนรวมอันหมายถึง มนุษยชาติ ฉะนั้นการที่บุคคลมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ย่อมเป็นที่ต้องการของสังคม

โคลเบิร์ก (Kohlberg. 1970 : 58-63) เชื่อว่าการสอนจริยธรรมแก่เด็กจะบรรลุเป้าหมาย ให้เด็กมี จริยธรรมอย่างแท้จริงนั้น ทำได้ก็เพียงโดยการสอนให้เขามีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ถูกต้อง เพราะ หลักทางจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคล ได้ใช้ในการแก้ปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมระหว่างบุคคล เป็นเกณฑ์หรือ แนวทางสำหรับการประพฤติ เป็นเหตุผลสำหรับการตัดสินใจในการประพฤติปฏิบัติ ความสามารถในการใช้

จริยธรรม ซึ่งบุคคลอาจมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกันออกไป โคลเบอร์กจึงสนับสนุนให้มีการส่งเสริมพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้นทั้งนี้เพราะจริยธรรมขั้นสูงดีกว่าขั้นต่ำ โคลเบอร์กให้เหตุผลค้ำกล่าวของเขาไว้ดังนี้

1. คนที่ให้เหตุผลขั้นสูงสามารถจะแก้ปัญหาได้ดีกว่าคนที่ให้เหตุผลขั้นต่ำ
2. คนที่ให้เหตุผลขั้นสูง สามารถมองเห็นความแตกต่าง ๆ มองเห็นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสิ่งต่าง ๆ ได้ เช่น ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างกฎหมายกับความยุติธรรมและมีความสามารถในการคิดหรือเข้าใจหลักการที่เป็นสากล เช่น หลักของความยุติธรรมได้ดีกว่าคนที่ให้เหตุผลขั้นต่ำ (Fanton Edwin. 1976 : 188-193) จึงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ความสามารถในการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคล และควรส่งเสริมให้เด็กมีทักษะด้านนี้ไว้

จากผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก (ดวงเดือน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจันทึก. 2520 : 11) ยืนยันว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิง-จริยธรรม และสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอันแสดงถึงความมีจริยธรรมสูงมากกว่าผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอย่างเชื่อมั่นได้และ ดวงเดือน พันธุนาวิน ได้กล่าวสรุปจากการวิจัยเรื่อง “จริยธรรมของเยาวชนไทย” ว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะหนึ่ง ซึ่งควรได้รับการส่งเสริม เพื่อพัฒนาจริยธรรมของบุคคล และผลการวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการให้แนวทางในการสร้างหลักสูตร และวิธีฝึกอบรมทางจริยศึกษาแก่เยาวชนไทย

วิธีการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุนาวิน (ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2522 : 45-52) ได้เขียนไว้ในตำราจิตวิทยาการพัฒนাজริยธรรม มีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนเด็กใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้น เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กตามทฤษฎีของเพียเจท์ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ความรู้ในขั้นสูงขึ้นกว่าขั้นที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลใหม่ เด็กจะนำไปใช้เปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งการเปรียบเทียบนี้เด็กจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกันหรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิดขึ้น ความไม่สมดุลนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กเกิดมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้
2. การให้แสดงบทบาทวิธีการนี้เกิดจากความเข้าใจที่ว่า การที่คนเราจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีนั้น ต้องให้เขาได้มีโอกาสสวมบทบาทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากที่ตนเป็นอยู่ซึ่ง คอลลินส์ (Collins) กล่าวว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้ก็คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่ต่างไปจากเดิม และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคลเบอร์ก ได้กล่าวว่า การสวมบทบาทนั้นได้แก่การรับเอาทัศนคติของคนอื่น การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วย กระบวนการดังกล่าวจะทำให้มีความคิดกว้างขวาง และเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง
3. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดการคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรม เพื่อเป็นการยกระดับจิตใจของเด็กนั้น อาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน ซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง และคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไปโดยง่าย เพื่อนนับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก สาระสำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจท์ ได้เน้นที่การ ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน

แบบเสมอภาคกัน (Equalitarian Peer Interaction) เป็นแหล่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความรู้และระดับจริยธรรม โคลเบิร์กได้ยืนยันเช่นเดียวกันโดยเขากล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนจะมีผลต่อระดับจริยธรรม เด็กที่ร่วมสังคมกัน จะมีความก้าวหน้ากว่าเด็กที่แยกเดี่ยวจากเพื่อน ทั้งนี้เพราะการที่เด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้โต้แย้งกันกับเพื่อน จะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นและทัศนคติใหม่ ๆ ต่างไปจากที่ตนมีอยู่ ถ้าเขาได้พิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้เดิมที่เขา มีอยู่ และสามารถปรับให้เข้ากันได้ เขาก็จะมีโครงสร้างของความรู้ และเหตุผลใหม่ขึ้นมา ด้วยเหตุผลนี้จึงได้เกิดแนวคิดที่จะให้กลุ่มเพื่อนและเหตุผลใหม่เพื่อเป็นสิ่งช่วยในการฝึกฝนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่บุคคล โดยใช้กลุ่มเพื่อนเป็นสื่อเสนอความรู้ และเหตุผลใหม่ให้ในระดับที่สูงขึ้นกว่าที่บุคคลมีอยู่เดิม

4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็นจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้นี้ ก็เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการเขียนให้อ่านแบบวิธีแรกทีกล่าวนมาแล้ว หรือการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการเขียนให้อ่านแบบวิธีแรกทีกล่าวนมาแล้ว หรือการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์อื่นทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการศึกษาค้นคว้ามามากพอสมควร เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า จะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการเดียวที่เด็กอาจทำตามโดยไม่รู้สีกว่ากำลังถูกชักจูง ลักษณะของการเลียนแบบนี้ เป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลียนแบบ (Immitation) กิติ การเทียบเคียง (Identification) กิติ ล้วนเป็นวิธีที่ต้องอาศัยตัวแบบ ลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิธีนี้เพราะตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูดและชักชวนให้ผู้อื่นสังเกตดูเห็น เกิดความเชื่อถือและคล้อยตามได้ ตัวแบบที่มีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มากที่สุด ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่ และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเลียนแบบได้มากที่สุด คือ ความเหมาะสมของตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออก จะทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มากที่สุด ลักษณะภายในของผู้เลียนแบบเองก็เป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เช่นกัน

จริยธรรมในสังคมไทย

ในยุคที่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และจิตใจของประชาชนคุณธรรมและจริยธรรมของคนในสังคมไทยได้เสื่อมคลายลงจึงทำให้มีบุคคลหลายฝ่ายเห็นว่าควรจะมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่คนในสังคมอย่างจริงจังเสียที

เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม มีจุดมุ่งหมายปลายทางอยู่ที่คุณความดีของสังคมในส่วนรวม ดังนั้นจริยธรรมจึงมีความสำคัญต่อการกำหนดความเจริญและความเสื่อมของสังคม สังคมที่มีความเจริญย่อมประกอบด้วย บุคคลผู้ทรงคุณธรรม มีความประพฤติดี ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แต่ถ้าสังคมใดมีคนที่มีความเจริญน้อย มีความประพฤติที่ไม่ดีไม่เหมาะสม เบียดเบียนผู้อื่นมากย่อมทำให้สังคมนั้นมีแต่ความเสื่อม อย่างไรก็ตามได้มีผู้ชี้ให้เห็นสาเหตุของความเสื่อมทางจริยธรรมในสังคมไทยดังต่อไปนี้

จากการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย ได้มีการกล่าวถึงสาเหตุของความเสื่อมโทรมทางจริยธรรม 12 ประการดังนี้ (กรมวิชาการ, 2523 : 56)

1. สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ยั่วยุให้ทำชั่ว การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ดีและตัวแบบที่เลวทางสื่อมวลชน
2. ผู้คนหันเหออกจากคำสอนของศาสนา มาก
3. ผู้คนกระทำอาชญากรรมมาก
4. ผู้คนหันเหออกจากขนบจารีตเดิมมากขึ้น
5. ผู้คนเห็นแก่ตัวมาก
6. ผู้คนมีความเห็นแก่ตัวหรือค่านึงถึงแต่เพียงผลประโยชน์ของตนเป็นพื้นฐานของการเลือกตัดสินใจ
7. มีการเสื่อมโทรมทางทรัพยากรมนุษย์มาก
8. มีความเสื่อมโทรมทางทรัพยากรกายภาพมาก
9. การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมระบบทุนนิยม
10. บทบาทอันจำกัดของการศึกษา
11. จุดอ่อนของกลไกการศึกษาในการปลูกฝังจริยธรรม
12. ข้อจำกัดของการศึกษาในการปลูกฝังจริยธรรมเชิงพฤติกรรม

ปัญญา เมฆบุตร(2523 : 78) ได้กล่าวถึงความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมว่ามาจาก

1. การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคมตามแบบทุนนิยม แต่เดิมสังคมไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง มีการผลิตเพื่อเพียงพอกับความจำเป็นโดยอาศัยแรงงานและความร่วมมือของสมาชิกในชุมชนเป็นสำคัญ และเมื่อประเทศไทยได้รับอิทธิพลของระบบเศรษฐกิจทุนนิยมสากลก็นำเอาเครื่องจักรกลมาใช้เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตในการส่งออกไปจำหน่าย และมีการใช้ระบบเงินตราเพื่อการซื้อขายและแลกเปลี่ยน ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านค่านิยมของสังคม กล่าวคือ เกิดค่านิยมในการแข่งขันกันเพื่อความสำเร็จ และความอยู่รอด ยึดถือความก้าวหน้าทางวัตถุเป็นเครื่องวัดความเจริญ จนละเลยคุณค่าในด้านจิตใจมนุษย์ เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ใช้อุบายฉ้อฉลซึ่งกันและกัน โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าของบุคคลอื่น จริยธรรมซึ่งเป็นแบบแผนของความประพฤติที่ดี ที่นำไปสู่ความสุขเสมอกันของสังคมมนุษย์ซึ่งมีอยู่ในฐานะอุดมคติของสังคมไทยถูกละเลย และสังคมรับค่านิยมแบบทุนนิยมเข้ามาเป็นค่านิยมหลักของสังคม

2. บทบาทอันจำกัดของการศึกษา โดยมองเห็นว่าการศึกษากฎจำกัดบทบาทโดยการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทุนนิยมของสังคม ที่เน้นการแข่งขันและนิยมความสำเร็จทางวัตถุโดยไม่ได้เน้นถึงวิธีการ ที่ได้มาซึ่งความสำเร็จนั้น

3. จุดอ่อนของกลไกการศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมเกิดขึ้นภายในระบบการศึกษาเอง ได้แก่

3.1 หลักสูตร หลักสูตรจริยธรรมที่ใช้สอนในโรงเรียนมีสัดส่วนน้อยกว่าเมื่อเทียบกับวิชาการอื่น ๆ อีกทั้งบทเรียนทางจริยธรรมก็ไม่ได้ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยและดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร หรือให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน และอันที่จริงการสอนจริยธรรมไม่ใช่สิ่งจำกัดที่อยู่ในชั่วโมงหน้าที่พลเมืองหรือศีลธรรมเท่านั้น แต่ครูผู้สอนสามารถที่จะถ่ายทอดให้แก่นักเรียนได้ ไม่ว่าจะป็นวิชาอะไรก็ตาม

3.2 วิธีการสอน ที่ใช้อยู่ในโรงเรียนยังมีลักษณะการสอนโดยครูสวมบทบาทของผู้มีอำนาจเด็ดขาดที่จะกำหนดว่า นักเรียนควรจะเรียนอะไร และอย่างไร

3.3 ผู้สอนจริยธรรม บางครั้งพบว่า ครูที่มีหน้าที่สอนจริยธรรมขาดความเข้าใจ และความมั่นใจ ถือว่าภาระหน้าที่ที่นี้เบาเบื่อน่าย และมักโยนความรับผิดชอบในการสอนจริยธรรมซึ่งกันและกันนอกจากนี้ครูหลายคนยังไม่ได้วางตัวในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่แก่นักเรียน และไม่ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ตนสอน

4. ข้อจำกัดของการศึกษาในการส่งเสริมจริยธรรมเชิงพฤติกรรม การสอนในด้านจริยธรรมเป็นเพียงการให้ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับอะไรควรไม่ควร แต่ไม่ได้ฝึกฝนในด้านพฤติกรรมของผู้เรียนไปด้วยจะนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จึงจำกัดอยู่ในระดับความสามารถทางสมองในการจดจำบทเรียนไม่ได้เป็นการวัดพฤติกรรมว่าผู้เรียนหลังจากได้รับความรู้แล้วจะสามารถนำความรู้ไปใช้

จากหนังสือแนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย (2523 : 25-26) มีท่านผู้รู้ได้กล่าวถึงปัญหาในการสร้างเสริมจริยธรรมไว้ดังนี้

สมทรง ปุณฺณฤทธิ์ กล่าวว่า ทางด้านโรงเรียนที่ถูกโจมตีมาก ได้แก่เรื่องครูและวิธีสอน คือครูได้รับการอบรมมาในแบบเก่าโดยยึดตำรา เป็นพระคัมภีร์ จึงถ่ายทอดแต่ความจำให้กับนักเรียนแต่การปลูกฝังจริยธรรมนั้น พุดไปให้ตายจริยธรรมก็ไม่เกิด ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการเร่งเร้าให้เกิดความรู้สึกซึ่งในจริยธรรมการสอนจริยธรรมจะสอนอย่างฉาบฉวยไม่ได้ ควรเริ่มจากการทำจิตใจให้สงบเสียก่อน แล้วอธิบายให้เห็นกฎแห่งความจริง ปลูกฝังให้ลึกถึงวิญญาณ

นิเชต สุนทรพิทักษ์ กล่าวว่า ครูที่สอนจริยศึกษาไม่ใช่หวังจะให้เป็นตัวอย่างที่ดีทั้งหมดไม่ใช่หวังจะให้ใครคนที่ดีพร้อมทุกอย่าง ถ้าเราต้องการครูที่ดีพร้อมคงหาไม่ได้ แต่ครูจำเป็นต้องมีความจริงใจและมีลักษณะแสวงหาสัจธรรม แสวงหาความจริง โดยหลักวิทยาศาสตร์ โดยหวังที่จะหาข้อยุติโดยเหตุและผล และนำเอาหลักการนี้ไปใช้สอนในลักษณะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับจริยธรรมต่าง ๆ เด็กก็รู้ว่าอะไรถูกอะไรผิดและเห็นว่าครูพยายามปฏิบัติอยู่ แต่บางอย่างหรือหลายอย่างครูก็เอาชนะไม่ได้

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพล ของกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีผลต่อระบบสังคมและวัฒนธรรมก่อให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมของประเทศดังนี้คือ (แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8. 2541:58-59)

การละเลยต่อศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ เป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวโน้มการพัฒนาที่ไร้พรมแดนหรือโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารทำให้ประชากรของโลกสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ผ่านสื่อต่าง ๆ ได้โดยง่ายและรวดเร็ว รวมทั้งการไปมาหาสู่ระหว่างประเทศทำให้เกิดการเลียนแบบการดำเนินชีวิตจากวัฒนธรรมอื่น ซึ่งอาจจะขัดกับวัฒนธรรมเดิมและก่อให้เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรมขึ้นได้ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สะสมสืบทอดกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจนกลายเป็นวิถีชีวิต เป็นพื้นฐานความเชื่อในการดำรงชีวิตของสมาชิกในแต่ละสังคม ความสามารถในการใช้วิจารณญาณในการเลือกรับเลือกคล้อยตาม ข้อมูลข่าวสารจึงเป็นสิ่งสำคัญ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความขัดแย้งกับวิถีชีวิตในสังคมขึ้นได้

ถึงแม้ในอนาคตจะมีการพัฒนาที่ไร้พรมแดนมากยิ่งขึ้น ทำให้จำเป็นจะต้องมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน แต่การถ่ายทอดวัฒนธรรมควรจะเป็นลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เกิดความผสมกลมกลืนกับสังคมเดิม มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ในสังคม ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ การช่วยเหลือเกื้อกูล ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันที่เคยเป็นจุดแข็งของสังคมไทยในอดีตนับวันจะเสื่อมคลายไปจากสังคมไทย หากไม่พิทักษ์ ปลูกฝัง สืบทอด ประเทศชาติคงจะยืนยงต่อไปได้ยากหากคนในชาติขาดความสำนึกในความเป็นไทย ขาดความตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ สุนทรียะทางศิลปะและดนตรี มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมเป็นอย่างมากเพราะนอกจากการมีสุนทรียะจะเป็นการหล่อหลอม

กลุ่มเกลียดใจของคนในชาติ ให้มีความอ่อนโยนแล้ว ยังเป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิต และค่านิยมของคนในชาติให้เกิดความผสมกลมกลืน และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พัฒนาการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามของชาติให้ ยืนยงต่อไป ย่อมจะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของสังคมไทย

สิ่งที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งที่จะช่วยหล่อหลอมจิตใจของประชาชน ให้ประพฤติปฏิบัติตนให้อยู่ ในศีลธรรมอันดีงามก็คือ การปฏิบัติตามหลักธรรมอันแท้จริงของศาสนา แต่ในช่วงที่ผ่านมาประชาชนจำนวนมากยังให้ความสำคัญต่อการศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมน้อย ในขณะเดียวกันสถาบันทางศาสนาจำนวนมากไม่น้อยที่ขาดความเข้มแข็งพอที่จะเป็นที่ยึดเหนี่ยวในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชน จึง เป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาทั้งองค์กรและสถาบันทางศาสนาให้เข้มแข็ง และการส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันทางศาสนามีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของประชาชนแต่การดำเนินงานพัฒนา ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมมีข้อจำกัดด้านบุคลากรทางศาสนาและวัฒนธรรม ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และข้อจำกัดด้านงบประมาณ การทำนุบำรุงรักษาอย่างไม่เป็นระบบ ไม่มีการกระจายอำนาจไปในส่วนภูมิภาค ขาดข้อมูลสารสนเทศ ทำให้การบริหารการจัดการ การอนุรักษ์ การส่งเสริม การเผยแพร่ การวิจัย การศึกษา และการพัฒนาอยู่ในวงจำกัด จนบังเกิดปัญหาและอุปสรรค ที่พอสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้ คือ

1. ประชาชนสับสนในพุทธศาสนา สถาบันทางศาสนาขาดความเข้มแข็ง ทำให้บทบาทของสถาบันทางศาสนาในการเป็นที่พึ่งทางใจและเป็นศูนย์การพัฒนาจริยธรรมคุณธรรมของชาวไทยย่อหย่อนลงศาสนสถานเสื่อมโทรม ศาสนธรรมไม่กระจ่าง ศาสนบุคคล และศาสนพิธีแปรปรวนทำให้คนขาดศีลธรรม ขาดจริยธรรม บังเกิดวิถีชีวิตที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ การก่อกองคดียาเสพติด การก่อกองคดียาเสพติด อาจารย์ของพระสงฆ์ที่ไม่สมควร แก่สมณวิสัย เป็นเพราะไม่ได้นำหลักธรรมทางศาสนามาประพฤติปฏิบัติ อีกทั้งไม่ตระหนักถึงคุณค่าของหลักธรรม และ/หรือไม่รู้หลักธรรมที่แท้จริงของศาสนา

2. การพัฒนาการศึกษาสงฆ์ทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ และการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมบาลี นั้นมีนิสิต นักศึกษา โดยเฉลี่ยแต่ละสถาบันจำนวนน้อย ขาดการวางแผนและกำหนดเป็นเป้าหมายจัดตั้งที่ชัดเจนให้แต่ละสถาบันมีจำนวนนิสิต นักศึกษามากพอเพื่อประสิทธิภาพ ในการพัฒนาบุคลากรทางศาสนศึกษา

3. การส่งเสริมให้พระภิกษุมีบทบาท ในการสนองงานของรัฐและคณะสงฆ์ ทั้งด้านการบริหาร การปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและการส่งเสริมชุมชนยังกระทำไม่ได้ทั่วถึงการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่าย ควบคู่กับการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการ กำกับดูแลอยู่ในวงจำกัด

4. ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน ทั้งระดับกระทรวงระดับกรม และองค์กรเอกชน ทั้งระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ทำให้การกระจายความรับผิดชอบงานการศาสนา ไปสู่ภูมิภาคและองค์กรท้องถิ่นยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ด้านศิลปะและวัฒนธรรมมีปัญหาดังนี้คือ

1. การศึกษาค้นคว้าวิจัย การศึกษาค้นคว้าวิจัยไม่ทั่วถึง ไม่มีประวัติศาสตร์และมรดกเมื่อจะ การสำรวจขึ้นทะเบียนและการสงวนรักษาอย่างไม่เป็นระบบ เยาวชน ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้ไม่เอาธุระใส่ใจในทรัพย์สินทางประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบกับบุคลากรทางศิลปะและวัฒนธรรมขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ และลำหลัง และการดำเนินงานยังไม่ครอบคลุมเนื้อหาสาระครบทุกด้าน

2. การศึกษาและสืบทอด หลักสูตรการเรียนการสอนศิลปะและวัฒนธรรมไทย ไม่ชัดเจนเป็นวิชาที่ แทรกในวิชาอื่น การขัดเกลากิริยามารยาท การปลูกฝังค่านิยมตามหลักศาสนาธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามของ ไทยไม่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ขาดความเข้าใจในแก่นแท้ มิติดั้งเดิม อีกทั้งระบบการประสานงานระหว่าง สถานศึกษากับหน่วยงานทางวัฒนธรรมยังไม่มีความมีประสิทธิภาพ

3. สังคมและวัฒนธรรม สถาบันครอบครัวล่มสลายชุมชนไม่เข้มแข็ง ความยากจนการกดขี่ทางเพศ ความยุติธรรมในสังคมยังไม่ได้รับการแก้ไข ประชาชนหลงใหล ในวัตถุนิยม ตกเป็นทาสการโฆษณาของ สื่อมวลชน การพัฒนานำไปสู่วิกฤตทางสังคม เยาวชนหลงใหลในพฤติกรรมของต่างชาติมากเกินไป นอกจากนี้ การกีฬาไทยอีกเป็นจำนวนมากทั้งในร่มและกลางแจ้งสูญหาย และไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร นับเป็นอันตรายต่อวิถีชีวิตในวันข้างหน้า

4. การทำนุบำรุงรักษา การบริหารและการจัดการ การประสานความคิดในเชิงบทบาทของหน่วยงาน ไม่ชัดเจน ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานหลัก หน่วยงานสนับสนุน การทำนุบำรุงรักษายังไม่เป็นระบบ ไม่มีการกระจายอำนาจ ไปสู่ส่วนภูมิภาคขาดข้อมูลระบบสารสนเทศ ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่เป็นระบบ และมีความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนกัน จนเป็นสาเหตุให้ขาดงบประมาณสนับสนุนรวมทั้งการระดมสรรพกำลัง โดยองค์กรภาครัฐและเอกชนยังไม่มีประสิทธิภาพและอยู่ในวงจำกัด

เท่าที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยมีสาเหตุมาจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามแนวของทุนนิยมและ มาจากข้อจำกัดบางประการในระบบการศึกษาเอง อำนาจ ทะพึ่งค์แก และ ชยันต์ วรธนะภุติ (2521 : 47-49)ได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. แสวงหาและกำหนดจริยธรรมในการส่งเสริมใหม่ กล่าวคือ จะต้องเป็นแนวทางการส่งเสริมที่เน้นความพอดีระหว่างความก้าวหน้าในด้านวัตถุและจิตใจ ความพอดีระหว่างความสำเร็จในด้านส่วนตัวและส่วนรวม และการตระหนักถึงความเสมอภาคของทุกคนในสังคม การแสวงหา และการกำหนดแนวทางใหม่ มิใช่เป็นของง่ายที่จะทำได้เพียงคนเดียว จำเป็นต้องอาศัยการรวมพลัง เพื่อเรียกร้องให้เกิดการกำหนดแนวทางนี้ อย่างจริงจังในระดับนโยบายของประเทศ วิธีหนึ่งอาจจะทำได้โดยนักวิชาการที่เข้าใจปัญหาเหล่านี้รวมตัวกัน เสนอความคิดให้ผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติในรูปของการวางแผนพัฒนาประเทศ อีกวิธีหนึ่งคือการวิจัย และเผยแพร่ปัญหานี้ให้แก่สังคมส่วนรวมได้มีโอกาสรู้ถึงสาเหตุของปัญหา เพื่อที่จะใช้ช่องทางที่มีอยู่ ผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาคต่อไป

2. ปรับปรุงการสอนจริยธรรมในโรงเรียน ปัญหานี้เกิดขึ้นมาจากข้อจำกัดทางการศึกษาในเรื่องหลักสูตร วิธีสอน และตัวผู้สอน ฉะนั้นในวงการศึกษจะต้องแก้ปัญหาเหล่านี้ โดยปรับปรุงหลักสูตรการสอนจริยธรรม วิธีการสอน รวมทั้งการวัดผลใหม่ คือ ควรจะมีการเพิ่มหลักสูตรด้านนี้ให้มากขึ้น และให้สอดคล้องประสานกันทุกวิชา ซึ่งหมายความว่า ภาระการสอนจริยธรรมมิใช่เป็นเรื่องของครูสอนหน้าที่ศีลธรรมแต่ผู้เดียว ผู้สอนวิชาอื่นก็มีหน้าที่ในการส่งเสริมจริยธรรมให้แก่ลูกศิษย์ของตนเช่นกัน ในด้านตัวผู้สอน ซึ่งหมายรวมถึง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู พระ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนที่มีความจำเป็นจะต้องพิจารณาทำความเข้าใจบทบาท และปัญหาของแต่ละฝ่ายอย่างจริงจัง รวมทั้งมีความจำเป็นต้องสร้างจริยธรรมสำหรับ ผู้สอนจริยธรรมอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้มีความมั่นคงในการทำหน้าที่ในการส่งเสริมจริยธรรม และสามารถเป็นตัวอย่างที่ดี

3. การกำหนดผู้รับผิดชอบในการถ่ายทอดจริยธรรม การส่งเสริมจริยธรรมให้แก่สมาชิกของสังคมเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเกี่ยวข้องกับสถาบันหลายสถาบัน ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่สถาบันต่าง ๆ จะต้องประสานสัมพันธ์กัน ในการส่งเสริมจริยธรรม มิใช่ถือว่าการสอนจริยธรรมเป็นเรื่องของโรงเรียนและวัดในศาสนา แต่ผู้เดียว นั่นคือ ทุกสถาบันจะต้องเข้าใจว่าแต่ละฝ่ายต่างก็มีหน้าที่ในการถ่ายทอดค่านิยมทางจริยธรรมเหมือนกัน และมีส่วนรับผิดชอบอยู่ตลอดเวลา การศึกษาจริยธรรมนั้นเหมือนกับการศึกษาทั่วไปที่เกิดขึ้นได้ ทั้งในรูปแบบและนอกรูปแบบ และเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่จะต้องมีการปรับปรุง มีการแก้ไขให้มีพลังชีวิตใหม่อยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของสังคมและเป็นพลังจริยธรรมที่กล้าแข็งเพื่อควบคุมความประพฤติต่อไป

ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคมซึ่งเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 ดังนี้คือ (แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 8 : 86-88)

1. การศาสนาและวัฒนธรรม

เร่งรัด ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการนำศาสนธรรมเป็นรากฐานในการศึกษา การพัฒนาจิตใจ และการดำเนินชีวิตของประชาชน เพื่อให้เกิดความสงบสุขแห่งตนและสังคมโดยมีเป้าหมายดังนี้

1.1 เยาวชนและประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรม ตระหนักถึงคุณค่าแห่งศาสนธรรม นำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 มีหนังสือและสื่อรูปแบบต่างๆเกี่ยวกับศาสนธรรมที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้ได้อย่างกว้างขวาง

1.3 มีการปฏิบัติศาสนพิธีที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักศาสนา รวมทั้งการปฏิบัติพิธีกรรมได้รับการสอดส่องดูแลมิให้ขัดต่อหลักศาสนาและศีลธรรมอันดีงาม

1.4 ครอบครัวยุวมชน สถานศึกษา และสื่อมวลชนให้การสนับสนุนและร่วมมือในการเผยแผ่ศาสนธรรมอย่างกว้างขวาง

มาตรการในการพัฒนาทางการศาสนาและวัฒนธรรมของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระยะที่ 8 มีดังนี้

1. จัด และส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยเน้นทั้งด้านหลักศาสนธรรม และการฝึกปฏิบัติ

2. ดำเนินการ สนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเผยแผ่ศาสนธรรมทั้งด้านหลักศาสนธรรม และการปฏิบัติธรรมแก่ประชาชน และเยาวชนอย่างกว้างขวาง

3. ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือกับสื่อมวลชนสาขาต่าง ๆ เพื่อเผยแผ่ศาสนธรรมแก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง

4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดตั้งองค์กร กองทุน มูลนิธิ เพื่อการเผยแผ่ศาสนธรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

5. ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน การผลิตหนังสือและการพัฒนาสื่อเกี่ยวกับศาสนธรรมที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจและเหมาะสมกับเยาวชนและประชาชนในวัยต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ ในการศึกษาศาสนธรรมสำหรับนักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนอย่างกว้างขวาง

6. จัดทำ ส่งเสริมและสนับสนุน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติศาสนพิธี การปฏิบัติตามจารีตประเพณี ที่ถูกต้องสอดคล้องกับศาสนธรรม เพื่อเผยแพร่แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป

7. จัด และส่งเสริมการจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประพฤติดี มีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

8. รณรงค์ ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครอบครัวตระหนักในความสำคัญ และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของเยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย

9. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา และสื่อมวลชนตระหนักและมีบทบาทในการเผยแผ่ศาสนธรรมอย่างกว้างขวาง

10. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการเฝ้าระวังสอดส่องดูแลมิให้มีการปฏิบัติพิธีกรรมที่ขัดต่อหลักศาสนธรรม หรือก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่ศีลธรรมอันดีงามของสังคม

สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรม

ชาเลียง วุฒิจันทร์ (2524 : 78-85) กล่าวว่าสถาบันหรือแหล่งที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างทางจริยธรรม และมีบทบาทเกี่ยวข้องในการเตรียมเยาวชนของเราให้เป็นผู้มีจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์นั้น ได้แก่ บุคคลและสถาบันทั้งปวงที่แวดล้อมเยาวชนอยู่ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว อันได้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ ตลอดจนสมาชิกอื่น ๆ ในครอบครัว จะเป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและถ่ายทอดคุณลักษณะทาง จริยธรรมให้แก่เด็ก มิ่งาน วิจัย จำนวนมากทั้งในและนอกประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับลักษณะทางจริยธรรมของเด็ก ซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏผลว่าเด็ก ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบได้รับความรักน้อย เด็กที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่อฟัง สุภาพ อ่อนแอ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะไม่เชื่อฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ และขาดสมาธิ ในขณะที่เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล จะเป็นเด็กที่ไม่ก้าวร้าว รู้จักผิดชอบชั่วดี และรู้สึกละเอียดใจเมื่อทำผิด

2. กลุ่มเพื่อน มีบทบาทสำคัญไม่น้อยในการสร้างค่านิยมและลักษณะทางจริยธรรมทั้งที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลมาก ดังที่เพียเจท์ กล่าวถึง “ขั้วยึดหลักแห่งตน” ในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเขา ซึ่งตรงกับช่วงที่เด็กมีอายุระหว่าง 11 - 15 ปี ในขั้นนี้พัฒนาการทางสติปัญญาและประสบการณ์จากการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อน จะทำให้เด็กรู้จักคิดก่อนตัดสินใจและรู้จักตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ส่วนโคลเบอร์ก ก็กล่าวไว้ในขั้นที่ 3 ของ “จริยธรรมระดับกฎเกณฑ์” ซึ่งเกิดในช่วงที่คนเรามีอายุประมาณ 10 - 13 ปี แรงจูงใจที่จะมีผลต่อพฤติกรรมของคนในขั้นนี้ก็คือ การได้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ตนเองเกี่ยวข้องกับด้วย ซึ่งกลุ่มคนที่คนในวัยนี้เกี่ยวข้องกับมากที่สุดก็จะได้แก่กลุ่มเพื่อนนั่นเอง

3. สถาบันทางศาสนา สถาบันนี้มักมีความผูกพันกับคนในสังคม นับตั้งแต่เกิดจนตาย โดยเหตุที่การนับถือศาสนาเป็นค่านิยมที่สำคัญของสังคมเกือบทุกสังคม และตามธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนก็ต้องการมีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ โดยเฉพาะในยามที่เกิดความทุกข์อยู่แล้ว ดังนั้นคนทุกคนจึงมักเลือกนับถือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง การรับเอาหลักธรรมในศาสนามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดี การประกอบกิจกรรมตลอดจนพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาก็ดี มักจะทำให้คนเราเกิดมโนทัศน์ทางจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ดังเช่นคนที่นับถือพุทธศาสนา หากกระทำการต่าง ๆ โดยปราศจากกุศล (ความโลภ ความโกรธ และความหลง) และอคติ (ความรัก ความชิง ความเขลา และความกลัว)ตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ก็ทำให้เกิดมโนทัศน์ในด้านความยุติธรรม สามารถตัดสินใจ หรือพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างเที่ยงตรง หรือคนที่ทำบุญด้วยการปล่อยนกปล่อยปลา ก็อาจเกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับความเมตตากรุณาได้ เป็นต้น

4. สื่อสารมวลชน หรือสื่อมวลชน ทุกรูปแบบ อาทิเช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมาก ซึ่งหากจะอธิบายตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบดรูรา สื่อสารมวลชน หรือสื่อมวลชนก็จะมีบทบาทในการสร้างเสริมลักษณะทางจริยธรรมให้กับคนเราได้ด้วยการให้เรียนรู้ผ่านตัวแบบใน 2 ประเภท คือ ตัวแบบสัญลักษณ์จากภาพยนตร์ และโทรทัศน์ เป็นต้น และตัวแบบที่ปรากฏในสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ

5. สถาบันการศึกษา เป็นแหล่งที่มีหน้าที่โดยตรงในการให้ความรู้ทั้งในด้านพุทธิศึกษา และจริยศึกษา แก่เด็กและเยาวชนในวัยเรียน โดยสถาบันการศึกษาอาจจัดวิชาจริยศึกษาขึ้น เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรหรือ อาจส่งเสริมให้ครูทุกคนพยายามสอดแทรกจริยศึกษาในการสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อมุ่งสร้างเสริมลักษณะทางจริยธรรม

ให้พัฒนาขึ้นในตัวผู้เรียนอย่างจริงจัง สำหรับในสังคมไทยกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดแนวทางในการจัดจรรยาศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาระดับต่าง ๆ ไว้โดยการจัดจรรยาศึกษาตามแนวดังนี้

1. จัดโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสอนจรรยาศึกษาในโรงเรียนอย่างสืบเนื่องสม่ำเสมอ ไม่ให้มีสภาพเสื่อมโทรมขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สกปรกรุงรัง ไม่ว่าจะเป็นส่วนใด ที่ใดในโรงเรียน

2. หัวหน้าสถานศึกษา ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกๆ คนในโรงเรียนประพฤติตนเป็นผู้มีคุณธรรมจรรยาธรรมตามหน้าที่ของตนเองโดยสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

3. ดำเนินการอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักจรรยาธรรม และหน้าที่ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สืบเนื่องไม่ขาดตอน

4. สังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน มีอิทธิพลในด้านจรรยาธรรมต่อนักเรียนมากจึงควรจัดแนวปฏิบัติในด้านจรรยาธรรมภายในโรงเรียน โดยให้สัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียนอย่างเหมาะสม

5. กำหนดระเบียบของโรงเรียนในส่วนต่างๆ ตามหลักจรรยาธรรม และดำเนินการให้นักเรียนถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยครูต้องพำสอน และคอยเฝ้าดูเพื่อเป็นการฝึกวินัยในตนเองของนักเรียนไปในตัว

6. การสอนจรรยาธรรมในโรงเรียน จะต้องมีการเรียนทฤษฎีและปฏิบัติโดยให้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ

7. สอดแทรกจรรยาศึกษาในการสอนวิชาอื่นๆ และการจัดกิจกรรมทุกประการของโรงเรียน

8. จัดให้มีอุปกรณ์การสอนจรรยาศึกษา กิจกรรมส่งเสริมจรรยาศึกษา และห้องจรรยาศึกษาตามความเหมาะสม

9. จัดให้มีการประเมินผล และวัดผลการจัดและการสอนจรรยาศึกษาทุกระยะ และนำข้อประเมินผลมาปรับปรุงการจัดและการสอนจรรยาศึกษาในโรงเรียน ให้นักเรียนได้มีคุณสมบัติสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ

จากสถาบันต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจรรยาธรรมที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าทุกสถาบัน มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการปลูกฝัง และการเสริมสร้างจรรยาธรรมให้เกิดขึ้นในเยาวชนทั้งนั้น และถ้าหากทุกคนทุกฝ่ายทุกสถาบันให้ความร่วมมือกันในการปลูกฝัง และเสริมสร้างจรรยาธรรมในเยาวชน โดยเฉพาะในเยาวชนระดับอุดมศึกษา ซึ่งควรจะได้รับปลูกฝังเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากเยาวชนวัยนี้ได้รับการปลูกฝังอย่างจริงจังแล้วเขาก็สามารถเป็นกำลังพัฒนาประเทศชาติได้ เป็นอย่างดี

จริยธรรมในระดับอุดมศึกษา

จากการศึกษาเชิงสำรวจความคิดเห็นของครูผู้บริหารทางการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทย ได้ข้อสรุปว่า ควรเน้นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาจริย-ธรรมหรือจิตพิสัยของเยาวชนไทยระดับอุดมศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2541 : 27-37)

1. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์
2. ความมีน้ำใจ
3. ความมีวินัย
4. ความเป็นไทย
5. การบริโภคด้วยปัญญา

โดยมีรายละเอียดดังนี้

จิตพิสัย หมายถึงคุณลักษณะทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้มีความเก่ง ความดี และมีความสุข ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด สุนทรียะโดยเน้นจริยธรรมเป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่ความสุขอันแท้จริงของชีวิตโดยมีองค์ประกอบหลักดังนี้

1. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์

1.1 ความหมาย ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงความกระตือรือร้น สนใจใฝ่คิดค้น แสวงหา ความรู้ด้านต่างๆ ความสามารถในการจำแนกเปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ เป็นสิ่งที่บุคคลควรแสวงหา เพื่ออำนวยความสะดวกให้ชีวิตความเป็นอยู่ มีความสะดวก ปลอดภัย และมีความสุข

1.2 พฤติกรรมบ่งชี้หรือองค์ประกอบย่อย

ในการสร้างเสริมความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์แก่เด็กและเยาวชนได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อเป็นแนวทางในการสังเกตและจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

- 1) ความชอบ ความชื่นชม และการเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ
- 2) ความใฝ่ฝันและจินตนาการ
- 3) การแสวงหาแนวทางใหม่ๆ
- 4) ความกระตือรือร้น (ความอยากรู้อยากเห็น)
- 5) ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ให้ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ
- 6) ความกล้า ความคิดริเริ่ม และการตัดสินใจ
- 7) ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น บุคลิก มีความสงบ มีสมาธิทำสิ่งต่างๆโดยไม่ย่อท้อ

1.3 ความสำคัญของความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์

- 1) เป็นวิธีการทางปัญญาในการพัฒนาตนเองด้วยสติปัญญา แสวงหาความรู้อย่างถูกต้อง มั่นคง รู้เหตุและผล รู้กาลเทศะ
- 2) สร้างเสริมบุคลิกลักษณะที่พึงประสงค์แก่บุคคลเพื่อพัฒนาตนในการครองชีวิตที่เป็นผู้ที่มีความพยายาม มีความเพียร มีเทคนิคในการแสวงหาความรู้และมีความกระตือรือร้น
- 3) เป็นฐานสร้างความเจริญรุ่งเรืองสู่ตนเองและส่วนรวมให้ดำรงชีวิตด้วยความมั่นใจและถูกต้อง

1.4 แนวทางส่งเสริมความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์

- 1) สร้างความพึงพอใจ (ฉันทะ) หมายถึง เป็นผู้มีความต้องการจะทำ หรือใฝ่ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป
- 2) ใช้ความเพียรพยายาม (วิริยะ) หมายถึง เป็นผู้มีความขยัน ความพยายาม ความเข้มแข็ง ความอดทน การเอาธุระใส่ใจต่องานที่รับผิดชอบไม่เกียจคร้าน
- 2) ความมีสติตั้งมั่น (จิตตะ) หมายถึง เป็นผู้มีความคิดความตั้งใจรับรู้ในสิ่งที่ตนทำและทำสิ่งนั้นๆ ด้วยความคิด มีจิตใจจดจ่อ ไม่ฟุ้งซ่านล่องลอย ไม่ขาดสติ
- 4) หมั่นไตร่ตรองด้วยเหตุผล (วิมังสา) หมายถึง เป็นผู้ที่มีสติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองครุ่นคิด ไคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผล ตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำ รู้จักวางแผนคิดค้น ตลอดจนหาวิธีปรับปรุงแก้ไข เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องมาจากการรู้จักช่วยเหลือรับผิดชอบต่อตนเอง และการรู้จักเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รู้สึกรู้เห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) อันจะนำมาซึ่งการรู้จักช่วยเหลือเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและให้ ตลอดจนเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.5 คุรุมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชน ดังนี้

- 1) สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและมีปฏิสัมพันธ์ที่แสดงถึงความรัก ความเมตตาและความอบอุ่นต่อนักเรียน
- 2) ให้โอกาสนักเรียนได้ริเริ่มคิดและลงมือทำกิจกรรมและแสวงหาความรู้โดยอิสระ
- 3) ส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์
- 4) ให้โอกาสนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยเน้นกระบวนการทำงานร่วมกัน
- 5) ให้กำลังใจแก่เด็กโดยเหมาะสมกับสถานการณ์

2. ความมีน้ำใจ

2.1 ความหมาย ความมีน้ำใจ หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึกที่ดีที่บุคคลกระทำเพื่อผู้อื่นและสังคม

2.2 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อเป็นแนวทางสังเกตและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความมีน้ำใจ ดังนี้

- 2.2.1 การช่วยเหลือ
- 2.2.2 การปลอบโยนหรือให้กำลังใจ
- 2.2.3 การแสดงความเอื้ออาทร
- 2.2.4 การชื่นชมยินดีในความดีงามของตนและผู้อื่น
- 2.2.5 การไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

2.3 ความสำคัญความมีน้ำใจ เป็นคุณลักษณะที่เด่นของคนไทย โดยเฉพาะในสังคมชนบทความมีน้ำใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความเอื้ออาทรต่อกัน ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่น่าอยู่ การเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองที่เน้นเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตของคนมีความเร่งรีบและต่อสู้มากขึ้นซึ่งมี ผลกระทบต่อการแสดงออกต่อกันด้านความมีน้ำใจ และปรากฏชัดเจนนมากขึ้นในสังคมอุตสาหกรรม หากสังคมไม่ให้ความสนใจในการส่งเสริมความมีน้ำใจ อาจทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาขยะ ซึ่งเป็นปัญหาด้านวินัย ความมีน้ำใจ มีพื้นฐานมาจากการรู้จักช่วยเหลือ รับผิดชอบต่อตนเอง และการรู้จักเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและให้ ตลอดจนเสียสละโดยไม่หวังผลตอบแทน เหล่านี้เป็นสิ่งที่พัฒนาตามลำดับ ความมีน้ำใจอาจเป็น

การแสดงต่อผู้อื่น และอาจเป็นความรัก ห่วงเห่น และห่วงใยในการดูแลรักษาธรรมชาติแวดล้อมให้คงอยู่และ
งดงาม เป็นการแสดงน้ำใจต่อส่วนรวม ทำสิ่งต่างๆ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมให้มีความสุข

การส่งเสริมความมีน้ำใจตามแนวพุทธ อาศัยหลักธรรม ดังนี้

1. สังคหัตถุ 4 ในการสร้างความยึดเหนี่ยวจิตใจต้องอาศัยหลัก 4 ประการ ดังนี้

ทาน	มีจิตใจเผื่อแผ่ แบ่งปัน
ปิยวาจา	พูดจาใจดีต่อกัน
อัตถจริยา	ช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกัน
สมานัตตตา	ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน

2. พรหมวิหาร 4 ซึ่งเป็นคุณสมบัติของบุคคลที่จะเจริญงอกงามและมีความสุขรุ่งเรือง
ประกอบด้วย

2.1 เมตตา หมายถึงไมตรี ความรัก ความปรารถนาดี ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าใจดี
ต่อกัน เป็นธรรมพื้นฐานของใจขั้นแรกในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งทำให้มองกันในแง่ดี หวังดี
ต่อกัน ไม่ยึดเอาความเห็นแก่ตัวหรือความเกลียดชังเป็นที่ตั้ง

2.2 กรุณา หมายถึงความต้องการช่วยเหลือปลดปล่อยให้ผู้อื่นหลุดพ้นจากความทุกข์

2.3 มุทิตา หมายถึง การยอมรับหรือชื่นชมยินดี เมื่อผู้อื่นได้รับความสุขหรือทำการสำเร็จ
โดยชอบธรรม หรือโดยเหตุโดยผล

2.4 อุเบกขา หมายถึง การรู้จักวางเฉยเฝ้าดู หรือวางใจเป็นกลาง เมื่ออื่นมีเหตุที่ควร
ได้รับผิดชอบต่อผลแห่งการกระทำของตน

3. ปรโตโมสะ แปลว่า เสียงจากผู้อื่น เป็นปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสั่งสอนแนะนำ การ
ถ่ายทอด การโฆษณา คำบอกเล่า คำชี้แจง อธิบาย การเรียนรู้จากผู้อื่น จัดเป็นปัจจัยทางสังคมเป็นวิธีการ
แห่งศรัทธา

4. โยนิโสมนสิการสัมปทา (ความถึงพร้อมด้วยโยนิโสมนสิการ) คือ การรู้จักคิดรู้จัก
พิจารณา รู้จักแยกแยะให้เห็นองค์ประกอบ รู้จักโยงให้เห็นองค์รวม ทำให้เกิดปัญญาที่เข้าถึงความจริง ทำให้การ
แสดงน้ำใจบังเกิดผลสำเร็จ

หลักธรรมสามประการแรกเป็นเรื่องของการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในยามปกติ
แสดงความมีเมตตาไมตรีต่อกัน เมื่อเขามีความทุกข์เดือดร้อนก็ให้ความกรุณาช่วยเหลือเมื่อเขาได้ดีมีสุขก็มี
มุทิตาหรือยินดีด้วย เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ที่เน้นในด้านความรู้สึก เป็นการแสดงความมีน้ำใจต่อกัน แต่
ถ้าความสัมพันธ์นี้ส่งผลเสียหายต่อกฎ กติกาของสังคมก็จำเป็นต้องใช้อุเบกขาเพื่อยุติความสัมพันธ์ระหว่าง
บุคคลไว้ ต้องใช้ปัญญาควบคุมไปด้วย การมีอุเบกขา คือวางเฉย ไม่เข้าไปก้าวก่ายแทรกแซง ช่วยเหลือส่งเสริม
บุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้เขาได้รับผิดชอบในการกระทำตามหลักเกณฑ์กติกาของสังคม

2.4 แนวการส่งเสริมความมีน้ำใจ

การส่งเสริมความมีน้ำใจตามแนวสากล มีดังนี้

1) การให้ความรักและความอบอุ่น ผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อลูกด้วยความรักทะนุถนอม
และส่งเสริมความก้าวหน้าของลูก ลูกจะรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น

2) การอธิบายและกฎเกณฑ์ การอธิบายให้เด็กรู้จักกฎเกณฑ์และมาตรฐานของ
สังคมเป็นอย่างไร

3) การให้เด็กรู้จักช่วยทำสิ่งต่างๆ ได้แก่ การอบรมให้เด็กช่วยเหลือทั้งในบ้าน และ
ในโรงเรียนตั้งแต่เด็ก เช่น ช่วยทำกับข้าว ดูแลสัตว์เลี้ยง ช่วยเหลือเพื่อนบ้าน

4) เป็นแบบอย่างทางความคิด และพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจ การแสดงด้วยการกระทำให้เด็กเห็นถึงความคิด ความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นสำคัญ ถ้ามีความขัดแย้งระหว่างสิ่งที่ผู้ใหญ่พูดกับสิ่งที่ผู้ใหญ่ทำ เด็กจะเรียนแบบการกระทำของผู้ใหญ่

จากแนวทางดังกล่าว จะช่วยให้เราสามารถจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตพิสัยด้านความมีน้ำใจแก่เยาวชนของชาติได้

3. ความมีวินัย

3.1 ความหมาย ความมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระบบระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

3.2 พฤติกรรมบ่งชี้ในการสร้างเสริมวินัยแก่เด็กและเยาวชน ได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ เพื่อการสังเกต และดำเนินการจัดกิจกรรมดังนี้

- 3.2.1 การควบคุมตนเองทั้ง กาย วาจา และใจ
- 3.2.2 การยอมรับในผลของการกระทำของตนเอง
- 3.2.3 การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- 3.2.4 การตรงต่อเวลา
- 3.2.5 ความมีเหตุผล
- 3.2.6 การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ตามกฎเกณฑ์ของสังคม
- 3.2.7 การเคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

3.3 ความสำคัญของความมีวินัย

นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาเชื่อกันว่าวินัยมีพื้นฐานมาจากวัยแรกของชีวิต มีการเรียนรู้อาการเลียนแบบและฝึกฝนจากบุคคลและสังคมที่แวดล้อมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติกรอย่างต่อเนื่อง จนเกิดการซึมซับคุณธรรมขึ้นภายใน ทำให้เกิดพฤติกรรมจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล

คนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแล ควบคุม ในระยะแรกที่เด็กยังเยาว์การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีและการแนะนำบอกกล่าวด้วยเหตุผลโดยไม่รู้สึกว่าคุณบังคับเป็นสิ่งจำเป็นทั้งนี้ เพื่อสร้างความเคยชินที่ดีและเกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ส่วนมากการใช้วินัยภายนอกมักเกิดในลักษณะภาวะจำยอม เกรงกลัว อำนาจและการลงโทษ มักถูกควบคุมให้ปฏิบัติจึงมีการเสริมแรง ให้รางวัลหรือลงโทษ ทำให้เด็กตกอยู่ในภาวะจำใจและไม่เต็มใจ

เมื่อเด็กเริ่มมีเหตุผล สามารถเข้าใจผลของการกระทำที่เกิดขึ้น และรู้จักคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นและประโยชน์สุขของส่วนรวม การพัฒนาวินัยโดยใช้เหตุผล ให้เด็กมีความร่วมในการกำหนดข้อตกลง กฎเกณฑ์ หรือระบบระเบียบ และช่วยกันดูแลให้ปฏิบัติตามข้อตกลงเหล่านั้น เพื่อความสงบสุข จะช่วยฝึกให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม นับว่าเป็นการพัฒนาวินัยในตนเองที่ทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าของตนเอง วินัยทั้งสองประเภทมีความสัมพันธ์กัน วินัยภายนอกเป็นสิ่งจำเป็นในกรณีที่เด็กยังเล็กมาก และขาดความรู้ความเข้าใจ หรือเป็นสิ่งที่ต้องการให้ปฏิบัติอย่างรวดเร็ว อาจใช้คำสั่ง กฎหรือกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้ปฏิบัติตาม วินัยภายนอกที่ใช้กับเด็กและเยาวชนในลักษณะบังคับทำให้เกิดการต่อต้าน และนำไปสู่ปัญหาวิกฤติของวินัยในเวลาต่อมา ดังนั้น จึงต้องมีการโน้มน้าวให้เข้าใจเหตุผลก่อนที่จะใช้กฎระเบียบจะทำให้เกิดความเต็มใจและพร้อมที่จะกระทำ ความรักความอบอุ่นหรือความเป็นกัลยาณมิตรและความมีเหตุผล จึงมีความสำคัญต่อการปลูกฝังวินัยอย่างยิ่ง

3.4 แนวทางการสร้างวินัย

- 1) การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชินโดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี
- 2) เป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี
- 3) การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวทางปฏิบัติผสมผสานกับหลักการสร้างวินัยทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่าย โดยมุ่งให้เด็กเห็นแบบอย่างที่ดีดังเช่นกับการไหว้ของไทย และฝึกหัดจนเป็นนิสัย
- 4) การใช้องค์รวม ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรมและสติปัญญาซึ่งเป็นหลักทางการศึกษาและหลักการพัฒนาจริยธรรม คือมีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ มีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับไปสู่ความพร้อมในการกระทำ
- 5) การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่น หรืออุดมการณ์และพยายาม ปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบ แต่มีความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นดูถูกดูหมิ่นผู้อื่น เกิดการแข่งขันแย่งชิง มุ่งความเด่นและความยิ่งใหญ่
- 6) การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

3.5 องค์ประกอบร่วมในการเสริมสร้างวินัย

ในการสร้างวินัยองค์ประกอบร่วมเอื้อให้เกิดความมีวินัยมาช่วยหนุนองค์ประกอบเกี่ยวข้องที่สำคัญใกล้ชิดมาก ได้แก่

- 1) กัลยาณมิตร คือ บุคคลที่มีการฝึกฝนพัฒนาดีแล้ว มีศีล มีวินัย จะเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดีในการเสริมสร้างพฤติกรรมเคยชินที่มีวินัย พร้อมทั้งสามารถอธิบายเหตุผลคุณค่า ประโยชน์ของพฤติกรรมความมีวินัยได้
- 2) คือ ความรัก ใฝ่ดี ใฝ่รู้ ใฝ่สร้างสรรค์ คนที่มีจิตใจน้อมอยากให้ทุกสิ่งที่ดีเข้าไปเกี่ยวข้องกับอยู่ในภาวะที่ดีที่สุดของมัน เมื่อเห็นเพื่อนมนุษย์ก็อยากให้เพื่อนมนุษย์อยู่ในภาวะเอิบอัม แข็งแรงสมบูรณ์มีความสุขอย่างดีที่สุด
- 3) อัดตสัมปทา คือ การทำตนให้ถึงความพร้อมสมบูรณ์แห่งศักยภาพของตนเองต้องการจะพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ ทำชีวิตของตนให้ถึงความสมบูรณ์เกิดเป็นจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตนหรือจิตสำนึกในการศึกษา คนที่มีจิตสำนึกในการฝึกฝนพัฒนาตน เมื่อพบอะไรที่ยากก็มองเห็นเป็นเครื่องฝึกตัวที่จะทำให้การฝึกวินัยเป็นเรื่องง่าย เพราะวินัยหมายถึงการฝึกตนการควบคุมตนเอง

จากหลักการและวิธีการเสริมสร้างวินัยดังกล่าว ได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างเสริมพัฒนาเยาวชนไทยด้านความมีวินัย โดยใช้ระบบสัมพันธ์ขององค์รวม อันได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา กำหนดเป็นขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

ขั้นที่ 1 การให้ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ประเมินการเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 2 การเห็นคุณค่า การยอมรับ และพร้อมที่จะปฏิบัติตนเกี่ยวกับความมีวินัย

ขั้นที่ 3 การวางแผนการปฏิบัติตน การควบคุมตนเองปฏิบัติตามแผนความมีวินัย และการสร้างระบบความมีวินัยของตนเองและสังคม

การพัฒนาเสริมสร้างความมีวินัยของเยาวชนไทย โดยผ่านขั้นตอนที่ 3 ดังกล่าว พร้อมทั้งใช้องค์ประกอบร่วมต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย อันได้แก่ การใช้หลักกัลยาณมิตร อัดตสัมปทา การสร้างพฤติกรรมเคยชินที่ดีงาม เช่น บรรยาภาคและสิ่งแวดล้อมที่เชื่อถือ การพัฒนาวินัย

แบบอย่างที่ดี ผู้นำที่ดี การสืบทอดวัฒนธรรม การปรับพฤติกรรม การเสริมสร้างความเสมอภาคในการปฏิบัติ ตามระเบียบและการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละบุคคลอย่างจริงจัง ฯลฯ จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการ พัฒนาเสริมสร้างความมีวินัยของเยาวชนไทย พี่งระลึกไว้เสมอว่า กฎระเบียบที่กำหนดเพื่อการควบคุมที่มาจาก ภายนอก จะยังคงอยู่ภายนอกจิตวิญญาณของเด็ก แต่กฎระเบียบที่เกิดจากความเคารพร่วมมือซึ่งกันและกัน จะหยั่งรากฝังลึกอยู่ในจิตใจของเด็กตลอดไป

4. ความเป็นไทย

4.1 ความหมาย

ความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงถึงการเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจ และสำนึกในความเป็นไทยที่มีวัฒนธรรม พร้อมทั้งที่จะปฏิบัติ ปกป้อง อนุรักษ์และสืบทอด อีกทั้งเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4.2 พฤติกรรมบ่งชี้ในการสร้างเสริมพัฒนาความเป็นไทย ได้มีการวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้เพื่อเป็น แนวทางในการสังเกตและพัฒนาความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชนไทย ดังนี้

- 1) การใช้ภาษาไทยถูกต้องชัดเจน
- 2) ความนิยมไทยใช้ของไทย
- 3) การมีส่วนร่วมและการเผยแพร่ อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย
- 4) ความชื่นชมในศิลปะไทย
- 5) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต
- 6) การปฏิบัติตนตามมารยาทไทย
- 7) การร่วมกิจกรรมที่สำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

4.3 ความสำคัญของความเป็นไทย

ความเป็นไทย หรือความเป็นชาติไทยของเรานั้นประกอบด้วยเอกลักษณ์ที่เป็นเครื่อง ชี้อัตมามาก หมายหลายประการ ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง ของสังคมยุคโลกไร้พรมแดน ความเป็นไทยจะยังคงยาวนาน เพียงใด ขึ้นอยู่กับการดูแลรักษาและอนุรักษ์ความเป็นไทยและเอกลักษณ์ของไทย ที่กำลังอยู่ท่ามกลางกระแส วัฒนธรรมต่างประเทศรอบด้าน ความหวังจึงอยู่ที่การช่วยกันปลูกฝังสิ่งที่ตั้งมั่นด้านความเป็นไทยสู่จิตใจของเด็ก และเยาวชนนอกจากสถาบันครอบครัว คือ พ่อแม่ ครูอาจารย์มีความสำคัญเป็นลำดับต่อมา ขณะนี้สื่อมวลชน กำลังมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการกลั่นกรอง เพื่อเสนอสิ่งที่ตั้งมั่นสู่สังคม สถาบันต่างๆ ในสังคมควรตระหนักใน บทบาทหน้าที่ที่ร่วมกันในการผดุงไว้ซึ่งความเป็นไทยให้คงอยู่คู่ชาติสืบไป (ภิรมย์ ศรีเพชร.2540 : 1) ได้จำแนก เอกลักษณ์ของความเป็นไทยที่ควรปลูกฝังแก่เด็กและเยาวชน เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) มรดกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย สถาบันหลักที่สำคัญ 3 สถาบัน ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ที่คนไทยจงรักภักดี นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่บ่งบอกความเป็นไทยที่ชัดเจน คือ ภาษาไทย วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตแบบไทย ภูมิปัญญาไทย มารยาทไทย ฯลฯ

2) คุณธรรมของความเป็นไทย ได้แก่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน รู้จักเด็กและผู้ใหญ่ ความ กตัญญูรู้คุณ ความมีน้ำใจ ความประหยัด และนิยมไทย

4.4 แนวการส่งเสริมความเป็นไทย

ความเป็นไทยแฝงอยู่ในชีวิตของคนไทยมาช้านาน ควรเปลี่ยนแปลงในสังคมและกระแสโลก ส่งผล กระทบต่อความเป็นไทย ดังนั้นการส่งเสริมที่สำคัญคือการชักชวน โน้มน้าวและสร้างทัศนคติที่ดีต่อความเป็น ไทย โดยให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของความเป็นไทยมีความซาบซึ้ง และภาคภูมิใจในความเป็นไทย และพร้อมที่จะปฏิบัติตนให้สมกับที่เกิดมาเป็นคนไทย

การที่มีชีวิตอยู่ในสังคมยุคข้อมูลข่าวสารโดยดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย น่าจะนำข้อคิดของมหาตมะ คานธี ปรัชญาเมธีผู้ยิ่งใหญ่ของอินเดียและของโลกมาพิจารณา “ในความเป็นคนอินเดีย ข้าพเจ้ายินดีต้อนรับ วัฒนธรรมที่หลากหลาย แต่ขอปฏิเสธที่ถอนเท้าออกจากรากเหง้าของตนเอง” คงจะเป็นข้อคิดที่เหมาะสมที่จะนำมาไตร่ตรองในการดำเนินชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นกำลังใจให้ร่วมพลังกันยืนหยัดอยู่บนรากฐานของความเป็นไทยอย่างมั่นคง ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ปฏิเสธเทคโนโลยีและวิทยาการที่ก้าวหน้าต่อไปไม่หยุดยั้ง ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์และเลือกรับสิ่งต่างๆ ได้ด้วยปัญญา

5. การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย

5.1 ความหมาย การบริโภคด้วยปัญญา หมายถึง การวิเคราะห์และไตร่ตรองตัดสินใจเลือกรับหรือกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความรู้และเข้าใจในประโยชน์และคุณค่าที่แท้จริง

5.2 พฤติกรรมบ่งชี้ ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักบริโภคด้วยปัญญา ได้ การวิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้เพื่อเป็นแนวทางในการสังเกต และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการบริโภคด้วยปัญญา ดังนี้

- 1) การเลือกรับปัจจัย 4
- 2) การเลือกรับสิ่งของเครื่องใช้
- 3) การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร
- 4) การเลือกรับการนันทนาการ
- 5) การเลือกรับเพื่อนและสังคม
- 6) การเลือกรับวิทยาการและเทคโนโลยี
- 7) การเลือกรับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5.3 ความสำคัญ

ในสังคมยุคโลกไร้พรมแดนนี้ สังคมให้ความสำคัญกับด้านเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้เกิดการแสวงหาด้านวัตถุและเทคโนโลยีมากเกินไป มักจะลืมไปว่าเทคโนโลยีคือเครื่องช่วยส่งเสริมเท่านั้น ในยุคที่มีการโฆษณาจากสื่อมวลชนมากมายที่ จูงใจให้เกิดการบริโภคโดยขาดการ ไตร่ตรองยังคงคิด นอกจากการบริโภคโดยไม่เหมาะสมแล้ว ยังนำไปสู่การเสพเพียงเพื่อความพอใจ และเกิดพิษภัย พระธรรมปิฎก (ประยูร ธมฺมปยุตฺโต, 2536 : 11-12) ได้เสนอแนะว่า การศึกษาไทยควรเน้นในด้านการบริโภคด้วยปัญญา คือการคิด ไตร่ตรองตัดสินใจเลือกรับหรือกระทำสิ่งใด ๆ ด้วยความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ที่แท้จริงการบริโภคด้วยปัญญา ควรเริ่มต้นจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว คือปัจจัย 4 เช่น อาหาร การบริโภคอาจเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่แท้จริง หรือเพื่อความพอใจ เช่นเลือกรับประทานอาหารบางอย่างที่ราคาแพงมาก ทั้ง ๆ ที่อาจมีคุณค่าทางอาหารเท่ากับอาหารราคาถูก หรืออาจมีค่าน้อยกว่าก็ได้ อาจพิจารณาอาหารได้ดังนี้

- 1) มีรสอร่อย มีประโยชน์ต่อร่างกาย
- 2) มีรสไม่อร่อย มีประโยชน์ต่อร่างกาย
- 3) มีรสอร่อย มีโทษต่อร่างกาย
- 4) มีรสไม่อร่อย ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย

ผู้ที่มีปัญญาจะเลือกรับประทานอาหารประเภทที่ 1 และ 2 สิ่งที่มีประโยชน์ไม่จำเป็นต้องแพงเสมอไป การศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริโภคด้วยปัญญา รู้จักไตร่ตรองและรู้เท่าทันว่าสิ่งใดคือคุณค่าแท้หรือคุณค่าเทียม ซึ่งจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่างๆ ได้

การบริโภคอย่างขาดปัญญา ก็คือการขาดการไตร่ตรองที่จะเลือกรับหรือกระทำสิ่งใด ๆ โดยไม่ได้พิจารณาถึงประโยชน์และคุณค่าที่แท้จริง คนเราต้องอาศัยปัจจัย 4 เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต หากแต่ละคนใช้ปัจจัย 4 อย่างฟุ่มเฟือยและไม่ประหยัด ในที่สุดปัจจัยดังกล่าวก็จะหมดไป มนุษย์โลกกำลังมีความวิตก

กังวลกันว่าในอนาคตอันใกล้นี้จะขาดแคลนมากขึ้น หากจะมีปัญญาถามว่ามีสาเหตุมาจากอะไร คำตอบก็คือ ความก้าวหน้าทางวัตถุชนิดที่มนุษย์ไม่อาจควบคุมให้อยู่ในหลักการแห่งความพอดี เป็นความเสื่อมทางใจ ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลหรือธรรมชาติ นำไปสู่ความวิปริตของดินฟ้าอากาศ ทุกชีวิตในโลกจึงไร้ความปลอดภัยเพราะความ เจริญทางวัตถุ แต่ขาดความเจริญทางจิตใจ ทางแก้ที่ทำได้ก็คือ เป็นอยู่พอเหมาะแก่ฐานะของตน เป็นเหตุให้ถึง ความเจริญ เมื่อมนุษย์มีความเจริญด้านวัตถุมาก การบริโภคปัจจัย 4 ของมนุษย์ จึงเป็นไปในเกินความพอ เกิน ความจำเป็น ชนิดที่เรียกว่า “ความฟุ่มเฟือย” (พิสิฐ เจริญสุข. 2539 : 2) ดังที่ท่าน(พุทธทาส .2530 : 207) กล่าว ว่า “ เราไปดูในบ้านเรือนของพวกเขาก็ถือว่า เขาเจริญรุ่งเรืองแล้วนั้น จะพบแต่ความฟุ่มเฟือย หรือสิ่งที่ไม่จำเป็นที่ ไม่เคยมีมาแต่กาลก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครื่องประดับประดับบ้านเรือนหรือวัตถุอุปกรณ์ต่างๆ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ เกินความจำเป็นทั้งสิ้น”

5.4 แนวการส่งเสริม

การส่งเสริมการบริโภคด้วยปัญญาต้องอาศัยกระบวนการทางการคิด การใช้โยนิโสมนสิการเพื่อ พิจารณาวิเคราะห์คุณค่าหรือโทษของการเลือก การสร้างความรู้สึกระทับใจต่อการเลือกหรือไม่เลือก โดยสนทนา ถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้น และชักชวนให้พร้อมที่จะกระทำหรือเลือกตัดสินใจบริโภคหรือรับสิ่งต่างๆ อันเป็นกระบวนการ ของการสร้างทัศนคติที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นผู้ที่มีความสามารถบริโภคโดยใช้ปัญญา การพัฒนาจิตพิสัยในมิติของพฤติกรรมศาสตร์

ประเภทของเครื่องมือวัดจริยธรรม

ลักษณะทางจริยธรรมแต่ละลักษณะมีธรรมชาติและคุณสมบัติที่ค่อนข้างแตกต่างกัน จึงเป็นไปได้ยาก ที่จะใช้เครื่องมือหรือเทคนิคเดียวกันในการวัดหลาย ๆ ลักษณะ ก่อนจะเลือกหรือสร้างเครื่องมือเพื่อวัดลักษณะ ใด จึงควรได้ใช้ความพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบเสียก่อน อย่างไรก็ตามในกรณีทั่ว ๆ ไปอาจเลือกใช้เครื่องมือ วัดจริยธรรมให้เหมาะสมกับลักษณะที่ต้องการวัดได้ดังนี้(โกศล มีคุณ. 2533 : 94 – 98)

1. ลักษณะด้านความรู้ความคิด เป็นการเน้นวัดความสามารถทางสมองหรือกระบวนการแก้ปัญหา ของมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 6 ชั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปชั้นสูงสุดได้คือ

- 1.1 ความรู้ความจำ (Knowledge)
- 1.2 ความเข้าใจ (Comprehension)
- 1.3 การนำไปใช้ (Application)
- 1.4 การวิเคราะห์ (Analysis)
- 1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis)
- 1.6 การประเมินค่า (Evaluation)

หลักของการวัดความสามารถทางสมองคือ นำสิ่งเร้าที่เป็นปัญหา สถานการณ์หรือคำถามไปกระตุ้น ให้บุคคลได้ใช้สมองในการระลึก การคิดเพื่อการตอบสนองงานเหล่านั้น เครื่องมือที่นิยมใช้เพื่อวัดคุณลักษณะ ประเภทนี้คือ ข้อสอบหรือแบบทดสอบ นอกจากนั้นที่พอใช้ได้ก็คือ การซัก-ถาม (สัมภาษณ์) หรือการให้ ทำงานแก้ปัญหา

2. ลักษณะทางด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะนี้ก็ยังถือว่าเป็นความสามารถทางด้านสมอง จึงควรวัดได้ด้วยข้อสอบ การสัมภาษณ์หรือให้ทำงานแก้ปัญหา แต่เนื่องจากเหตุผลเชิงจริยธรรม มีโครงสร้างทางทฤษฎีที่แยกออกไปต่างหาก ดังนั้นวิธีการถามและการตอบจึงอาจแตกต่างไปจากข้อสอบที่ใช้ วัดลักษณะด้านความรู้ความคิดที่กล่าวมาในข้อ 1 นอกจากนั้นลักษณะคำตอบของคำถามแบบนี้ก็ไม่มีลักษณะ

ด้านความรู้ ความคิดที่กล่าวมาในข้อ 1 นอกจากนั้นลักษณะคำตอบของคำถามแบบนี้ก็ไม่มีลักษณะถูก – ผิด เหมือนข้อสอบวัดความรู้ความคิด คำตอบทุกคำตอบจะได้รับการยอมรับและถูกตีค่าออกมาเป็นระดับหรือคะแนน ซึ่งแสดงถึงระดับขั้นทางจริยธรรมของผู้ตอบตามหลักทฤษฎีของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การวัดคุณลักษณะนี้ ใช้ข้อสอบเป็นสถานการณ์ ซึ่งสามารถทำให้ผู้สอบวัดสามารถพิจารณาตัดสินได้จากคำตอบหรือ เหตุผลของผู้ถูกวัดว่ามีลักษณะทางจริยธรรมด้านนี้เป็นอย่างไร

3. ลักษณะทางด้านความรู้สึก อันหมายถึงรวมถึงความสนใจ เจตคติ ค่านิยม การวัดทางด้านความรู้สึกไม่สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบเพราะแบบทดสอบจะให้คำตอบที่ว่าถูกหรือผิด และผู้ถูกทดสอบพยายามจะทำให้ถูก ในสถานการณ์การสอบนั้นก็ต้องพยายามจูงใจให้ผู้ถูกทดสอบได้ใช้ความสามารถของเขาอย่างเต็มที่ แต่ในการวัดด้านความรู้สึกนั้นไม่มีคำตอบประเภทถูกหรือผิด สิ่งที่คุณทดสอบต้องการทราบก็คือ ความรู้สึกหรือสภาพจิตใจอันแท้จริงของผู้ตอบขณะนั้น ปัญหาของการวัดทางด้านนี้ก็คือเป็นการยากที่จะทราบว่า สิ่งที่เขาตอบนั้นเป็นความเชื่อ ความคิดเห็น เจตคติหรือความรู้สึกอันแท้จริงหรือไม่ ดังนั้นประเด็นสำคัญก็คือผู้สอบวัดจะต้องพยายามหาวิธีการที่จะทำให้ผู้ตอบเปิดเผยความรู้สึกอันแท้จริงของเขาอย่างตรงไปตรงมา

เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดลักษณะทางด้านความรู้สึกนี้อาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือประเภทที่ผู้วัดเป็นผู้ประเมิน เช่น จากการสังเกตพฤติกรรม และประเภทที่ผู้ถูกวัดรายงานความรู้สึกของตนเอง ซึ่งได้แก่ การให้ตอบแบบสำรวจ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการทำ(ตอบ) สเกล วัดเจตคติ เป็นต้น

4. ลักษณะทางด้านพฤติกรรม การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นการวัดสิ่งที่บุคคล แสดงออก ภายนอก ซึ่งผู้สอบวัดอาจสังเกตเห็นได้เช่น ความรับผิดชอบ ความร่วมมือ ความสนใจความมีวินัย ความซื่อสัตย์

วิธีการสังเกตน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการวัดพฤติกรรมทางจริยธรรม แต่ข้อจำกัดของวิธีการดังกล่าว อยู่ที่ตรงที่ผู้สังเกตมักไม่ค่อยมีโอกาสที่จะได้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงตามธรรมชาติของผู้ถูกสังเกตเพราะบุคคลมักจะระมัดระวังพฤติกรรมของตนเองเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้อื่น อีกประการหนึ่งก็คือพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นจะแสดงออกก็ต่อเมื่อมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมเกิดขึ้นเท่านั้นและเหตุการณ์ดังกล่าวมิใช่จะเกิดขึ้นตลอดเวลา หรือตามที่ต้องการให้เกิด จึงเป็นการยากที่ผู้สังเกตจะเฝ้ารออยู่ ที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งก็คือ พฤติกรรมที่แสดงออกเพียงครั้งสองครั้ง ไม่อาจนำมาสรุปได้ว่าเป็นพฤติกรรมประจำตัวบุคคล เพราะมันอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นลักษณะอันแท้จริงของเขาหรือไม่ก็ได้

ด้วยข้อจำกัดของวิธีการสังเกตดังกล่าว การวัดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมจึงอาจใช้เทคนิคอื่น ๆ ด้วยเช่น

- เทคนิคการให้รายงานพฤติกรรมของตนเองโดยให้มีการบันทึกหรือตรวจสอบพฤติกรรมของตนเองเป็นประจำ เช่น ทุกวัน ทุกสัปดาห์

- การตรวจสอบพฤติกรรมโดยการสังเกตอย่างสม่ำเสมอ และมีแบบบันทึก

- การตรวจสอบผลงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมการทำงาน

- การวัดพฤติกรรมโดยสร้างสถานการณ์ นักวิจัยทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ นิยมใช้วิธีนี้เพราะสามารถทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เราให้ผู้ถูกวัดแสดงพฤติกรรมทางจริยธรรม การสร้างสถานการณ์ที่สมจริง และเฝ้าสังเกตโดยผู้ถูกวัดไม่รู้ตัวจะทำให้ทราบพฤติกรรมทางจริยธรรมได้เป็นอย่างดี

ไม่ว่าจะใช้เทคนิควิธีใดก็ตาม สิ่งที่คุณสอบวัดต้องการก็คือพฤติกรรมอันแท้จริงที่แสดงถึงคุณภาพทางจริยธรรมของผู้แสดงพฤติกรรมนั้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดอาจสรุปเครื่องมือหรือเทคนิควัดจริยธรรมกับคุณลักษณะทางจริยธรรมได้ดังตารางดังนี้

ตาราง 2 เทคนิคและเครื่องมือที่ใช้วัดจริยธรรม

คุณลักษณะทางจริยธรรม	เทคนิคหรือเครื่องมือวัด
1. ลักษณะด้านความรู้ความคิด	1. ข้อสอบ หรือแบบทดสอบ 2. การซัก – ถาม หรือสัมภาษณ์ 3. สถานการณ์หรืองานแก้ปัญหา
2. ลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	1. แบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ 2. การสัมภาษณ์โดยใช้สถานการณ์ 3. ให้ทำงานแก้ปัญหาที่เป็นสถาน
การณ	
3. ลักษณะด้านความรู้สึก	1. การสังเกตพฤติกรรม 2. แบบสำรวจ 3. แบบทดสอบ 4. การสัมภาษณ์ 5. สเกลวัดเจตคติ
4. ลักษณะด้านพฤติกรรม	1. การสังเกต 2. ใช้สถานการณ์เฝ้าดู 3. ตรวจสอบผลงาน 4. รายงานพฤติกรรมตนเองแบบสำรวจ

ซึ่งจากตารางจะเห็นว่า จริยธรรมในแต่ละลักษณะสามารถวัดได้หลายวิธีและบางลักษณะก็อาจใช้วิธีเดียวกันหรือคล้ายกับลักษณะอื่นได้ ในแต่ละลักษณะไม่อาจกล่าวได้ว่าวิธีใดดีที่สุดที่สุดการจะเลือกใช้เครื่องมือชนิดใด ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ความพร้อมและความเหมาะสมในขณะนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : 392-405) ได้ศึกษาค้นคว้าการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมไว้อย่างละเอียด พบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7,11, 13 และ 16 ปี มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นตามระดับ อายุ 7 ปี เกือบทุกคน (90%) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 1 และ 2 เด็กอายุ 10 ปี ยังคงใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และ 2 อยู่เป็นส่วนใหญ่ (กว่า 50%) แต่ก็มีที่เริ่มใช้เหตุผลในขั้นที่สูงขึ้น คือ ขั้นที่ 3 และ 4 บ้างแล้ว (35%) วัยรุ่นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และ 4 เป็นส่วนใหญ่ (กว่า 50%) และยังมีผู้ใช้เหตุผลในขั้นที่ 1 และ 2 อยู่บ้าง (ประมาณ 20%) ส่วนวัยรุ่นอายุ 16 ปี แม้ยังคงใช้เหตุผลในขั้นที่ 3 และ 4 มาก (กว่า 50%) แต่ยังมีผู้ใช้เหตุผลในขั้นที่ 5 และ 6 มากกว่าเด็กกลุ่มอื่น (23%) ซึ่งแสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการสูงขึ้นตามระดับอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .59$)

ตูเรียล (Turiel, 1966 : 611-618) ได้วัดจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้นแล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่อง ซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนสองคนนี้จะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับคำแนะนำ ที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้น บางคนได้รับคำแนะนำที่สูงกว่าตนถึงสองขั้น บางคนได้ฟังคำแนะนำหนึ่งสัปดาห์ นำเด็กมาวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมอีกครั้งผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้นนั้นมีการพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่แผ่ขยายไปยังปัญหาอื่น ๆ ได้ด้วยในทำนองเดียวกัน เลอเฟอจี และวาโลชิน (Lefurgy and Waloshin, 1969 : 104-110) ได้ทดลองยกระดับจิตใจของเด็กโดยใช้กลุ่มเพื่อนโดยให้เด็กได้รับการทดลองรับฟังเหตุผลต่างๆ จากเพื่อน ๆ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เพื่อน ๆ เสนอมานั้นมีอิทธิพลอย่างรุนแรง ถึงขั้นสามารถเพิ่มหรือลดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทนวัดได้หลังจากฝึก 100 วัน และความคงทนในการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมสูงขึ้นไปมากกว่าการเปลี่ยนแปลงไปสู่ขั้นที่ต่ำลง

เรสต์ (Rest, 1969 : 225-252) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กอายุระหว่าง 10-14 ปี และได้ผลเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทูเรียล และพบว่าเด็กจะชอบเหตุผลที่เหนือกว่าที่เขาใช้อยู่มากกว่า และเด็กจะทำความเข้าใจกับเหตุผลที่เหนือกว่า 2 ขั้นได้ยากที่สุด รองลงมา คือ เหตุผลที่เหนือกว่า 1 ขั้น ส่วนเหตุผลที่ต่ำกว่า 1 ขั้นเด็กจะทำความเข้าใจได้อย่างดี

มิลเลอร์ ซุมอฟ และ สตีเฟนส์ (Miller, Zumoff and Stephens, 1974 : 261-268) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการใช้เหตุผลจากการทดสอบงานตามทฤษฎีของเพียเจท์กับการตัดสินใจด้านจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในสถานกักกัน เด็กที่เรียนช้าและเรียนปกติ อายุตั้งแต่ 13-16 ปี พบว่า เด็กที่อยู่ในสถานกักกัน และเด็กที่เรียนช้า มีพัฒนาการทางทักษะการให้เหตุผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ การตัดสินใจด้านจริยธรรมของเด็กกลุ่มต่างๆ ก็ไม่แตกต่างกัน และเมื่อหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการใช้เหตุผลกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมปรากฏว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บิสกิน และ ฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson, 1977 : 407-415) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยวิธีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรม ที่ตัดสินใจจากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนระดับ 4-5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและวัดจริยธรรมตามแบบวิธีของโคลเบอร์ก จากนั้นทำการทดลองโดยกลุ่มทดลองมีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเป็นไปตามธรรมชาติ จากนั้น วัดจริยธรรมเมื่อ

สิ้นสุดการทดลองผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายเป็นระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนสวมบทบาทของเรื่องสามารถเปลี่ยนการตัดสินใจจริยธรรมในระดับสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญนั้นหมายความว่า ผู้สอนสามารถพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้โดยให้เขาได้มีโอกาสอภิปรายในขณะที่อยู่ตามบทบาทและสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน

สมิธ (Smith. 1978 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินค่าความมีน้ำใจนักกีฬาของผู้เป็นนักกีฬาและผู้ที่ไม่ได้เป็นนักกีฬาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยใช้ระบบทดสอบของ ฮาสกินส์ (Haskins Actice Choice) เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือกลุ่มที่ 1 นักกีฬาชาย จำนวน 120 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ชายที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา จำนวน 120 คน กลุ่มที่ 3 นักกีฬาหญิง จำนวน 120 คนและกลุ่มที่ 4 ผู้หญิงที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา จำนวน 120 คนผลการศึกษาพบว่า

1. หญิงมีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าชาย
2. ผู้ที่เป็นนักกีฬาและผู้ที่ไม่ได้เป็นนักกีฬามีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาไม่แตกต่างกัน
3. นักกีฬาหญิงมีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่านักกีฬาชาย
4. ผู้หญิงที่ไม่ได้เป็นนักกีฬามีระดับความมีน้ำใจนักกีฬาสูงกว่าผู้ชายที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา
5. ประสบการณ์ในการแข่งขันกีฬา ไม่มีผลต่อการพัฒนาความมีน้ำใจนักกีฬาในแต่ละเพศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศส่วนมากเน้นหนักการทดสอบทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบอร์ก การวิจัยพบว่า กลุ่มเพื่อน แม้แบบการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ส่งผลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เข้ารับการทดลองให้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สูงขึ้น การพัฒนาจริยธรรม ถ้าทำได้ครบได้หลาย ๆ วิธีคงจะช่วยพัฒนาจริยธรรมได้เร็วขึ้น

โกวิน (Gowin. 1982 : 1366 –1367 – A) ได้ศึกษาจริยธรรมของครูโรงเรียนราษฎร์ในเขตรัฐอิลลินอยตอนใต้ จำนวน 412 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของ เพอร์ดูว์ (Purdue Teacher Opinionaire) เกี่ยวกับลักษณะของควมมีจริยธรรมของครู ผลปรากฏว่าครูที่สอนในเขตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีจริยธรรมสูงกว่าครูที่สอนอยู่ในเขตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ครูที่สอนในคณะวิชาที่มี และครูหญิงมีจริยธรรมสูงกว่าครูชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เบอร์เกสส์ (Burgess. 1982 : 311 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของโรงเรียนกับจริยธรรมของครูในโรงเรียนมัธยมที่อยู่ในเขตเมือง จำนวน 11 โรงเรียน โดยใช้ข้อมูลที่เก็บได้จากแบบสอบถาม โอ ซี ดี คิว แบ่งบรรยากาศโรงเรียนเป็น 2 แบบ คือ แบบเปิดมากที่สุด (Most Open) จำนวน 5 โรงเรียนและแบบเปิดน้อยที่สุด (Least Open) จำนวน 6 โรงเรียน ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ครูในโรงเรียนที่มีบรรยากาศแตกต่างกัน จะมีจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เบิร์ดส์ (Birks. 1982 : 1883 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลทางจริยธรรมการรับรู้และมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาครู ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาการศึกษา ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ ที่เมืองเมมphis จำนวน 102 คนโดยใช้แบบทดสอบ 3 ชุดคือ วัดการให้เหตุผลทางจริยธรรม (The Defining Issues Test Self Concept Scale) ผลปรากฏว่า ตัวแปรเกี่ยวกับอายุ เพศ จำนวนหน่วยกิตที่สอบได้ และค่าคะแนนเฉลี่ยสะสมกับตัวแปรเกี่ยวกับทิศทางการรับรู้และมโนภาพแห่งตนมีส่วนช่วยในการให้เหตุผลทางจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดี ยัง (De Young. 1982 : 1436 – A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมระหว่างครูกับนักเรียนในประเทศญี่ปุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 2 จากวิทยาลัยโอวา จูเนียร์ (Eiwa Junior College) จำนวน 47 คน และจากมหาวิทยาลัยชิคาเกะ (Shizouka University) อีก 47 คน ครูประจำภาควิชาภาษาอังกฤษจากวิทยาลัยโอวา จูเนียร์ (Eiwa Junior College)

จำนวน 10 คน และจากมหาวิทยาลัยชิเซากะ 17 คน และครูชาวอเมริกันที่สอนภาษาอังกฤษในประเทศญี่ปุ่นอีก 30 คน รวมทั้งสิ้น 151 คน โดยใช้แบบสอบถามดีไฟนิง อีชชู (Defining Issue Test) (DIT) ที่สร้างโดยเจมส์ เรสท์ (James Rest) แห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซตา ผลปรากฏว่า ครูจากภาควิชาภาษาอังกฤษของทั้งสองสถาบันให้เหตุผลทางจริยธรรมอยู่ในระดับที่สูงกว่านักศึกษาของทั้งสองสถาบัน นักศึกษา จากมหาวิทยาลัยชิเซากะ (Shizouka University) ให้เหตุผลทางจริยธรรมในระดับที่สูงกว่านักศึกษาจากวิทยาลัยไอวา จูเนียร์ (Iiwa Junior College) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมของครูจากทั้งสองสถาบันไม่แตกต่างกัน และระดับการให้เหตุผลทางจริยธรรมจากภาควิชาภาษาอังกฤษของทั้งสองสถาบันกับครูชาวอเมริกันที่สอนภาษาอังกฤษในประเทศญี่ปุ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไนลส์ (Niles. 1983 : 3852 – A) ได้ศึกษาผลของการให้การศึกษาทางจริยธรรม ต่อเยาวชนชายกับเด็กหนุ่มที่เริ่มจะเป็นเยาวชนตามทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยจัดให้มีการอภิปรายความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทางศีลธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ผลจากการศึกษาปรากฏว่าการอภิปรายความเห็นทางศีลธรรมมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมของเยาวชน และผู้ที่เริ่มจะเป็นเยาวชน นอกจากนี้ยังพบว่า การที่กลุ่มตัวอย่างมีความสามารถในการให้เหตุผลทางจริยธรรมก็ยังไม่สามารถช่วยปรับปรุงพฤติกรรมที่อยู่ในชั้นเรียนได้

คิง (King. 1991 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลระดับมัธยมศึกษา ในฐานะเป็นผู้ถ่ายทอดพฤติกรรมทางจริยธรรม จุดประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ เพื่อหาความสัมพันธ์ของระดับความรู้ด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ฝึกสอนกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับนักกีฬา ที่เกิดจากบทบาทและความสัมพันธ์ของผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา ตัวแปรที่จะศึกษาได้แก่ เพศ ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอน สถิติการแข่งขัน และเพศของทีมนักกีฬา (ทีมชาย – หญิง) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอล จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 135 คน ในกลุ่มที่ 3 และ 4 ของรัฐนิวยอร์ก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบ เรส ดีไฟนิง อีชชูส์ เทส (Rest's Defining Issues Test (DIT)), โคชซิง แทคติก ฟอว์ ซ็อกเกอร์ เซอร์เวย์ (Coaching Tactic for Soccer Survey (CTS)) เมื่อนำคะแนนมาตรฐานที่ได้จากคะแนนทดสอบดีไอที (DIT) มาเปรียบเทียบกับความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน พบว่าผู้ฝึกสอนมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ คือ ปฏิบัติตามความรู้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงได้ในระดับต่ำ และปฏิบัติตามความรู้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ในระดับสูงกว่าบุคคลอื่น ๆ ใช้การวิเคราะห์แบบมาโนวา (MANOVA) ปรากฏว่ากลุ่มผู้ฝึกสอนที่อยู่ระดับต่ำ มีความแตกต่างจากกลุ่มที่อยู่ในระดับกลางและกลุ่มที่อยู่ในระดับสูงอย่างสิ้นเชิง (ในเรื่องของปฏิภณารุนแรงที่เกิดขึ้นเฉพาะของนักกีฬาฟุตบอล) กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในระดับต่ำ พบว่านักกีฬาฟุตบอลมีการแสดงความหยาบคาย มีการต่อสู้ทำร้ายร่างกายซึ่งกันและกันหรือแกล้งทำเป็นบาดเจ็บ

โบรวอร์ (Brower. 1993 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้เหตุผลทางจริยธรรมของนักกีฬาที่ได้รับการคัดเลือกระดับวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือนักกีฬาที่ได้รับการคัดเลือกระดับวิทยาลัย จำนวน 141 คน และได้ใช้แบบทดสอบวัด เรส ดีไฟนิง อีชชูส์ เทส (Rest's Defining Issues Test (DITTT)) คะแนนรวมที่ได้จากการจัดในกลุ่มต่าง ๆ เป็นส่วนหนึ่งในการนำมาพิจารณาทางจริยธรรมจากคะแนนรวม การศึกษานี้ถูกออกแบบมาเพื่อหาความแตกต่างของคะแนนระหว่างกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักกีฬาบาสเกตบอล ชาย – หญิง นักว่ายน้ำชาย – หญิง และผู้ที่ไม่ใช่นักกีฬาจากมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ (ระดับ 1) และมหาวิทยาลัยขนาดเล็ก (ระดับ 3) และประเภทของกีฬา การศึกษานี้เป็นการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มต่าง ๆ ตามตัวแปรของเพศ ผู้มีส่วนร่วมในการแข่งขัน ขนาดของมหาวิทยาลัย

(ระดับ 1 หรือระดับ 3) การศึกษาตามค่าของพารามิเตอร์ของนักกีฬาและประเภทของกีฬาบาสเกตบอล ซึ่งเป็นตัวแทนกีฬาประเภททีม และกีฬาว่ายน้ำซึ่งเป็นตัวแทนกีฬาประเภทบุคคล การศึกษาพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬากับผู้ไม่ได้เป็นนักกีฬา พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศของนักกีฬาไม่มีผลต่อการศึกษาครั้งนี้ ส่วนนักกีฬาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยระดับกลาง มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักกีฬาที่อยู่ในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก งานวิจัยนี้ยังคงสนับสนุนในเรื่องการตัดสินใจทางจริยธรรมของเพศชายและเพศหญิง มีความคล้ายคลึงกัน การศึกษานี้มีความแตกต่างของนักกีฬาประเภททีมและกีฬาประเภทบุคคลในมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่และขนาดเล็ก

สโตล และ เบลเลอร์ (Stoll and Beller. 1993 : 24-28) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการใช้วิธีสอนระยะยาว (Longitudinal Teaching Methodology) แบบบรรยายภาคในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมทางจริยธรรม งานวิจัยนี้ได้นำเสนอในการประชุมของสมาพันธ์สุขศึกษา พลศึกษาและสันตนาการ และการเดินร่า (วอชิงตัน ดี ซี 24-28 มีนาคม 1993) ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่าการศึกษาทางด้านจริยธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในโรงเรียน นักเรียนสามารถเรียนรู้ค่านิยมที่ดีได้อย่างรวดเร็วจากโรงเรียน จากงานวิจัยจำนวนมาก ผู้วิจัยพบว่า การแข่งขันกีฬาเน้นการเอาชนะ ทำให้นักเรียนมีจริยธรรมลดลงความมีน้ำใจนักกีฬาลดลง ผู้วิจัยเชื่อว่าการแข่งขันกีฬาเน้นการเอาชนะ ทำให้นักเรียนมีจริยธรรมลดลงความมีน้ำใจนักกีฬาลดลง ผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดวิธีการเรียนการสอนและบรรยายภาคในชั้นเรียนจะสามารถช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาทางด้านจริยธรรมขึ้นได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะให้ โดยวิธีการสอนมีพื้นฐานจากทฤษฎีของเพียเจต์ (Piaget) และโคเบอร์ก (Kohberg) ผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการสอบผ่านไป 3 ปี นักเรียนมีความกลัวลดลง มีความเห็นใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมของนักเรียนในชั้นดีขึ้น ผลการเรียนดีขึ้น ผลการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ผลการจัดวิธีการสอนและการจัดบรรยายภาคในชั้นเรียน มีความจำเป็นที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้และจริยธรรมได้

งานวิจัยในประเทศ

โกศล มีคุณ (2524 : 122) ได้ศึกษาเรื่อง “การวิจัยเชิงทดลองฝึกรวมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา” กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุ 9-14 ปี จำนวน 191 คนจากโรงเรียนในเมืองจัดนักเรียนให้เข้าเป็นตัวอย่างแบบสุ่ม 4 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มได้รับการฝึกดังนี้ กลุ่มที่ 1 ฝึกรวมบทบาทพร้อมกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ฝึกรวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว และกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมให้เรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป ประกอบกับวิธีการร่วมกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ส่วนการฝึกสวมบทบาทใช้วิธีการร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างเดียวทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 ถึง 100 นาที ฝึกทุกวัน ๆ ละ 1 ครั้งผลการทดลองพบว่าผู้ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม และฝึกรวมบทบาทมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด และกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองด้านให้เหตุผลเท่ากับกับกลุ่มฝึกด้านเดียว เมื่อพิจารณาลักษณะของบุคคลประกอบการฝึก พบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีคะแนนหลังการสวมบทบาทสูงกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ส่วนผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จะเป็นผู้ที่คิดแบบเอกลัทธิสูง และผู้ที่มีการสวมบทบาทสูงเป็นผู้ที่มีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้มีลักษณะตรงกันข้าม และพบว่า ความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลนอกจากนี้ ยังมีตัวแปรที่ใช้ทำนายความสามารถในการสวมบทบาท และคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึกได้ดี ตัวแปรสำคัญ

ที่ทำนายคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คือระดับความสามารถในการสวมบทบาท การฝึก ถิ่นที่อยู่การอบรม เลี้ยงดูแบบรัก การคิดแบบเอहनัย การทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล โภคผล มีคุณ ได้สรุปว่าการที่ความสามารถในการสวมบทบาทและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนต่างจังหวัดจะพัฒนาได้จากการฝึกอบรมระยะสั้น และผู้มีลักษณะบางประการแตกต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการศึกษาแตกต่างกันทำให้การวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งด้านจริยศึกษา และการนำเนื้อหา วิธีการ ไปใช้ในวงการได้เป็นอย่างดี

สมเดช สีแสง (2525 : 59-61) ได้ทดลองสอนเพื่อ ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ของจังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 68 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่ม ทดลองที่ใช้หนังสือนิทานประกอบหุ่น มีการใช้ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งสอนตามแผน การสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และในปีเดียวกัน สกล เทียงแท้ (2525 : 103) ได้ทดลองใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 จังหวัดราชบุรี ที่มาจากโรงเรียนที่มีสภาพสังคมแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 256 คน ผลการ ทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากที่ได้รับการฝึกแล้วมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งผู้เรียนที่มีจริยธรรมสูงนั้นจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเดิมสูงอยู่แล้วและมีผลการเรียนสูง ผู้ถูกศึกษาที่มี อายุน้อยเท่าใดก็เป็นผู้ที่พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นมา

มารุต คำชะอม (2525 : 64-69) ได้ทำการศึกษาระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัย ครูสงขลา เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของนักศึกษา ครูระดับการศึกษา ป.กศ.สูงปีที่ 1 กับ ค.บ. ปีที่ 2 นักศึกษาหญิงกับชายและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับลักษณะมุ่งสู่นาคต ของนักศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ตามโครงสร้าง ที่กำหนดไว้กับแบบสอบวัดลักษณะมุ่งอนาคต อาศัยทฤษฎี ของโคลเบอร์กเป็นเกณฑ์ พิจารณาระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาครู จำนวน 100 คน ผลปรากฏว่านักศึกษาระดับ ป.กศ.สูงปีที่ 1 มีพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำกว่านักศึกษาระดับ ค.บ. ปีที่ 2 นักศึกษาเพศหญิงและชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ นักศึกษามีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะมุ่งสู่นาคต

ศิริพร แก้วนุ้ม (2526 : 69) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 786 คน เป็นนักเรียน ชาย 393 คน นักเรียนหญิง 393 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 242 คน ปานกลาง 336 คน และต่ำ 238 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์เรียน ปานกลาง จะใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ระดับสติปัญญาหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับจริยธรรม

ธำรงค์ น่วมศิริ (2527 : 50-53) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 33 คน โดยกลุ่มทดลองจำนวน 17 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยการใช้หนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาทั้งการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ทั้งสองกลุ่มใช้เวลาทดลอง กลุ่มละ 36 คาบ สอนสัปดาห์ละ 6 คาบ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

พิพัฒน์ ปิ่นจินดา (2531 : 50-52) ได้ศึกษาการสอนจริยศึกษา เพื่อ ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้การอภิปรายกลุ่มและการสอนโดยวิธีเบญจขันธ์ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน โดยกลุ่มทดลอง 1 จำนวน 20 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลอง 2 โดยรับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีเบญจขันธ์ทั้งสองกลุ่มใช้เวลาทดลอง 4 วัน โดยสอน 1 ชั่วโมง ต่อ 1 วัน รวมเวลาที่ใช้ทดลอง 4 ชั่วโมง ผลการทดลองพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

สุวิทย์ ก้องฮา (2532 : 27, 34-36) ได้ศึกษาการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติและการขีดหนึ่งตะลุง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลอง 1 จำนวน 30 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มทดลอง 2 จำนวน 30 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีขีดหนึ่งตะลุงทั้งสองกลุ่มใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 6 คาบ ๆ ละ 20 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทดลอง 1 ชั่วโมง ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน หลังการทดลองกลุ่มทดลอง 1 และกลุ่มทดลอง 2 มีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดวงจันทร์ หนูทอง (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทดลองใช้แม่แบบหนึ่งตะลุงที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน ได้จากนักเรียนที่มีคะแนนสอบถามการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่ำกว่าจริยธรรมชั้น 3 ลงมา กลุ่มทดลองทั้ง 12 คน ได้รับการสอนใช้แม่แบบ ส่วนกลุ่มควบคุมทั้ง 12 คน ได้รับการสอนปกติทั้ง 2 กลุ่มได้รับการสอนโดยใช้เวลาครั้งละ 50 นาที จำนวนทั้งสิ้น 11 ครั้ง เท่ากัน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้นักเรียนกลุ่มทดลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สง่า วุฒิประจักษ์ (2531 : 78-79) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ด้วยการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมศิริ ปลื้มจิตต์ (2534 : 82-8) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอน จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยวิธีสอนแบบบทบาทสมมติ กับการสอนตามคู่มือครูพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจากการสอนแบบบทบาทสมมุติทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาด้วยตนเองและเกิดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ท่อมเวลา ดวงประเสริฐ (2540 : 54-56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา โดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการเล่นผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. นักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระดับอุดมศึกษา มีระดับความสำคัญของการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมเหมือนกันทุกด้าน ส่วนนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีระดับความสำคัญของการมีเหตุผลเชิงจริยธรรม เหมือนกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา โดยให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และลำดับสี่คือ ด้านความอดุสาหะ

2. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบความซื่อสัตย์ของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ในช่วงอายุ 12,14,16,18,21 และ 24 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉลี่ยของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงในช่วงอายุ 12 ปี สูงกว่านักกีฬาบาสเกตบอลหญิงช่วงอายุ 12,14,16 ปี สูงกว่านักกีฬาบาสเกตบอลหญิงในช่วงอายุ 24 ปี ส่วนเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัยของนักกีฬาในช่วงอายุ 12,14,16,18,21 และ 24 ปี ไม่แตกต่างกัน

3. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่านักกีฬาบาสเกตบอลระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความยุติธรรมของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกับระดับอุดมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระดับแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสูงกว่านักกีฬาบาสเกตบอลหญิงระดับอุดมศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกด้าน ของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระหว่างระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กับระดับอุดมศึกษา ไม่แตกต่างกัน

6. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอดุสาหะ ของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงที่มีประสบการณ์ในการเล่น ระหว่างระยะเวลา 1-4 ปี กับ 5-8 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉลี่ยของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงที่มีประสบการณ์ในการเล่น ระยะเวลา 1-4 ปี สูงกว่านักกีฬาบาสเกตบอลหญิงที่มีประสบการณ์ในการเล่นระยะเวลา 5-8 ปี

7. เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ของนักกีฬาบาสเกตบอลที่มีประสบการณ์ในการเล่น ระยะเวลา 5-8 ปี กับ 9-12 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกด้านของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิงที่มีประสบการณ์ในการเล่นระยะเวลา 1-4 ปี กับ 9 – 12 ปี ไม่แตกต่างกัน

ปรีชา สายคำ (2540 : 69-70) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสำหรับครูพลศึกษา 4 ลักษณะคือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ความยุติธรรม และความเมตตากรุณา ผลการศึกษาพบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของครูพลศึกษา ซึ่งแบ่งตามอายุ พบว่าความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตากรุณา โดยแบ่งตามประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ไม่แตกต่างกัน

ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ในด้านความเมตตากรุณา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยแต่ละคุณลักษณะทางจริยธรรมของครูพลศึกษา ในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และความเมตตากรุณาพบว่าไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับ .05

อำไพพร ฉายศิริ (2541:97) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกปี 2540 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกสากลชาย 20 คน ผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกสากลหญิง 15 คน ผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกลีลา 15 คน ของสมาคมอิมมูนาสติกแห่งประเทศไทยปี 2540 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามของสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือนสำนักงาน ก.พ. มีค่าอำนาจจำแนก 2.85 –2.48 ที่ระดับความเชื่อมั่น 99 เปอร์เซนต์ จากการศึกษาวิจัยพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกสากลชายอยู่ในระดับขั้นที่ 5 หลักการตามค่านิยมสัญญาร้อยละ 31.54 และผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกสากลหญิงอยู่ในระดับขั้นที่ 5 หลักการตามค่านิยมสัญญาร้อยละ 21.62 สำหรับผู้ตัดสินกีฬาอิมมูนาสติกลีลาอยู่ในระดับขั้นที่ 6 ร้อยละ 35.24

สรุป จากการศึกษาเอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงใช้ กรอบการวิจัยตามทฤษฎีของโคลเบอร์กและสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์
2. ความน้ำใจ
3. ความมีวินัย
4. ความเป็นไทย
5. การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย

(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 : 16)

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษาแตกต่างกันตามเพศ หลักสูตร และภูมิภาค

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพจำนวน 5,490 คนและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษาจำนวน 4,960 คน ปีการศึกษา 2542 ของวิทยาลัยพลศึกษาทั่วประเทศรวมทั้งรวม 10,450 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาปีการศึกษา 2542 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้คือ

1. นำจำนวนวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 17 แห่งมาสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Random Sampling) ตามภูมิภาค ภาคละ 2 แห่ง รวม 8 วิทยาลัย
2. ในแต่ละภูมิภาคใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก ดังนี้คือ

ภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานีและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ

ภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทองและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี

ภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพรและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดจังหวัดกระบี่

3. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane' 2537:116) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ 375 คน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา 370 คนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 745 คน แล้วเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหลักสูตรตามชั้นปี จำแนกเพศ และกำหนดเป็นโควตา (Quota Random Sampling)

ตาราง 3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษาในปีการศึกษา 2542

ชื่อสถานศึกษา	ปวช.การกีฬาและสุขภาพ						ป.กศ.สูง พละศึกษา				รวม
	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		ชั้นปีที่ 3		ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 2		
	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	ช	ญ	
1.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดเชียงใหม่	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
2.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดสุโขทัย	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
3.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดอ่างทอง	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
4.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดชลบุรี	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
5.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดชุมพร	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
6.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดกระบี่	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
7.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดอุดรธานี	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
8.วิทยาลัยพละศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ	8	8	8	8	8	8	11	12	12	11	94
รวม	64	64	64	64	64	64	88	96	96	88	752

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
 ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยพละศึกษา
 ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพละศึกษา 5 ด้าน
 คือ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 :16)

1. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์
2. ความมีน้ำใจ
3. ความมีวินัย
4. ความเป็นไทย
5. การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง
2. กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน

ดังนี้

3.1 ชั้นเตรียมการ ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยทั้งไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

3.2 ชั้นดำเนินการ สร้างแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยเนื้อหาในแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสถานการณ์ที่นักศึกษาคุ้นเคย เช่น การศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การเข้าคิวซื้อตั๋ว การคืนเงินพ้อค่าที่ทอนเกิน การร่วมประท้วงต่อกฎเกณฑ์ของวิทยาลัยฯ เป็นต้น โดยสร้างเป็นคำถามปลายเปิดมีตัวเลือกเหตุผล 6 ตัวเลือก เป็นตัวแทนจริยธรรมครบทั้ง 6 ชั้น ตามทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Kohlberg) หลักการสร้างสถานการณ์มีดังนี้

3.2.1 เป็นสถานการณ์ทั่ว ๆ ไปที่นักศึกษาประสบในชีวิตประจำวัน

3.2.2 เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้ง 5 คุณลักษณะที่ต้องการศึกษา

3.2.3 เป็นสถานการณ์ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้ตอบและให้ผู้ตอบแสดงเหตุผลในการตัดสินใจ

3.2.4 ภาษาที่ใช้ในแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเหมาะสมกับระดับการศึกษาของผู้ตอบ

3.3 นำแบบวัดที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ควบคุมปริญญาโทเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพดังนี้

3.4.1 หาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (รายละเอียดอยู่ภาคผนวก) ตรวจสอบแล้วนำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นมาปรับปรุงแก้ไข และนำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบวัดแล้วนำมา ปรับปรุงแก้ไข

3.4.2 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ นำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผ่านการปรับปรุงไปทดลองกับ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 50 คนมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งแรกกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. นำคำตอบที่ได้มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้คือ

แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแต่ละข้อมีตัวเลือก 6 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้ตรงกับระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ตามทฤษฎีของโคลเบิร์ก ในการตอบ ผู้ตอบเลือกได้เพียงข้อเดียว โดยขีดเครื่องหมายกากบาทลงหน้าข้อความนั้น แล้วนำมาพิจารณาว่าคำตอบนั้นตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก (Kohlberg) ชั้นใดก็ให้คะแนนเท่านั้น ดังนี้

ให้คะแนน 6	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ให้คะแนน 5	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ให้คะแนน 4	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ให้คะแนน 3	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ให้คะแนน 2	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ให้คะแนน 1	คะแนน	ถ้าระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

เมื่อตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับและรวมคะแนนทั้งฉบับแล้วทำการหาค่าเฉลี่ยแต่ละคน

ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	6 - 5.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	5.49 - 4.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	4.49 - 3.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	3.49 - 2.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	2.49 - 1.5	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	1.49 ลงไป	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

แยกคะแนนแต่ละวิทยาลัยและรวมคะแนนทุกฉบับแล้วทำการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละวิทยาลัย

ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	206.70 - 240.00	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	173.36 - 206.69	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	140.02 - 173.350	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	106.68 - 140.01	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	73.34 - 106.67	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
ถ้าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในช่วง	40.00 - 73.33	ตัดสินให้มีจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

4. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

วิธีจัดการกับข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปรผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของแบบวัดตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ
2. หาค่าเฉลี่ยและ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาอำเภอตามเพศ หลักสูตร และภูมิภาค
3. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยใช้สถิติที (t – test Independent)
4. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา โดยใช้สถิติที (t – test Independent)

5. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างภูมิภาคโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- way Analysis of Variance) และถ้าพบว่ามีค่าแตกต่างกัน จะทำการวิเคราะห์รายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman – Keuls Test)

8.ทดสอบความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และประเมินผล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม
f	แทน	ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป
*	แทน	แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social science) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแบบวัดตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ
2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนรวมระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
3. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยใช้สถิติที (t – test Independent)
4. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพลศึกษา โดยใช้สถิติที (t – test Independent)
5. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างภูมิภาค โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน ให้ทดสอบเป็นรายคู่ของนิวส์แมน คูล (Newman - Keuls)
6. ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 4 ข้อมูลสถานภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	375	50.7
หญิง	367	49.3
หลักสูตร		
ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ	366	49.2
ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูงพลศึกษา	376	50.8
ภาคภูมิศาสตร์ของสถานศึกษา		
ภาคกลาง	186	25.1
ภาคเหนือ	188	25.3
ภาคใต้	186	25.1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	182	24.5

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่เป็นชายส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 375 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 และเป็นเพศหญิง จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3

หลักสูตร นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา จำนวน 376 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการกีฬาและสุขภาพ จำนวน 366 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2

ภาคภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ส่วนใหญ่ภาคเหนือ จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมา ภาคกลาง จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ภาคใต้ จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และชั้นของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ	\bar{X}	S.D.	ชั้นที่
ชาย	174.09	33.70	5
หญิง	172.14	30.94	4

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชาย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 174.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 33.70 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

นักศึกษาหญิง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 172.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 30.94 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และชั้นของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ชั้นที่
ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ	177.68	27.70	5
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา	173.63	30.36	5

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 177.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.70 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

นักศึกษาในประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 173.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 30.36 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และชั้นของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา จำแนกตามภูมิภาค

หลักสูตร	\bar{X}	S.D.	ชั้นที่
ภาคกลาง	158.35	27.42	4
ภาคเหนือ	170.56	28.80	4
ภาคใต้	184.09	27.29	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	176.61	33.11	5

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในภาคกลาง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 158.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.42 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4

นักศึกษาในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 170.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 28.80 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4

นักศึกษาในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 184.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.29 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 176.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 33.11 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5

ตาราง 8 การเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง

เพศ	\bar{X}	S.D.	ชั้นที่
ชาย	174.09	33.70	
หญิง	172.14	30.94	.220

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = .826$)

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา

หลักสูตร	\bar{X}	S.D.	t
ประกาศนียบัตรวิชาชีพการสาขากีฬาและสุขภาพ	177.68	27.70	
ประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูงพลศึกษา	173.63	30.36	.144

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = .886)

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่าการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามตัวแปรภูมิภาค

	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	64936.7	21645.6	
ภายในกลุ่ม	738	663231	898.687	24.086*
รวม	741	728167		

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตามตัวแปรภูมิภาค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 11 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตามตัวแปรภูมิภาค เป็นรายคู่ (Newman - Keuls)

ภูมิภาค		ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคใต้	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
	\bar{X}	158.35	170.56	184.09	176.61
ภาคกลาง	158.35	-	-11.15*	-24.82*	-19.01*
ภาคเหนือ	170.56	-	-	-13.67*	-7.86
ภาคใต้	184.09	-	-	-	5.81
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	176.61	-	-	-	-

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา ระหว่างเพศและภูมิภาค

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพจำนวน 5,490 คน และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษาจำนวน 4,960 คน ปีการศึกษา 2542 ของวิทยาลัยพลศึกษาทั่วประเทศรวมทั้งหมด 10,450 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาปีการศึกษา 2542 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้คือ

1. นำจำนวนวิทยาลัยพลศึกษาทั้ง 17 แห่งมาสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or Area Random Sampling) ตามภูมิภาค ภาคละ 2 แห่ง รวม 8 วิทยาลัย
2. ในแต่ละภูมิภาคใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากดังนี้คือ ภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานีและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทองและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี ภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพรและวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดจันทบุรี

3. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane;2537:116) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ 366 คน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูง 376 คนทั้งหมดรวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 742 คน แล้วเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหลักสูตรตามชั้นปี จำแนกเพศและกำหนดเป็นโควตา (Quota Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา 5 ด้าน

คือ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540 :16)

1. ความสนใจใฝ่รู้และสร้างสรรค์
2. ความมีน้ำใจ
3. ความมีวินัย
4. ความเป็นไทย
5. การบริโภคด้วยปัญญาในวิถีชีวิตไทย

โดยแบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลมาวิเคราะห์และแปลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social science) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของแบบวัดตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพ
2. หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนรวมระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา
3. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยใช้สถิติที (t – test Independent)
4. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ กับหลักสูตรประกาศนียบัตรศึกษาชั้นสูงพลศึกษา โดยใช้สถิติที (t – test Independent)
5. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ระหว่างภูมิภาค โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกัน ให้ทดสอบเป็นรายคู่ของนิวส์แมน คูล (Newman - Keuls)
6. ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระหว่างขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นระดับตามกฎเกณฑ์และระดับเหนือกฎเกณฑ์ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างเพศ พบว่า ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาชาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 174.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 33.70 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 นักศึกษาหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 172.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 30.94 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาเพศชายกับเพศหญิงแล้วพบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา พบว่าค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนรวมของระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการกีฬาและสุขภาพมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 177.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.70 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 นักศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 173.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 30.36 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาตั้งกล่าวแล้วไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาตามภูมิภาคพบว่า นักศึกษาในภาคกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 158.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.42 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 นักศึกษาในภาคเหนือมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 170.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 28.80 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 นักศึกษาในภาคใต้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 184.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 27.29 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 176.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 33.11 และระดับคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา ตามตัวแปรภูมิภาค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทำการวิเคราะห์รายคู่พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลางแตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาโดยรวมพบว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระหว่างขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 73 - 85) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุโดยกล่าวว่าเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้นแบ่งออกได้ 3 ระดับคือ 1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์อายุ 2-10 ปี ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ชั้นคือ ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ และขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล 2. ระดับตามกฎเกณฑ์อายุ 10 - 16 ปี มีขั้นการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ชั้น คือ ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ และขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม และ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์อายุ 16 ปีขึ้นไป มีขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 2 ชั้นคือ ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา และขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 16 - 20 ปี ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนรวมอยู่ในขั้นที่ 4 และที่ 5 อยู่ในระดับตามกฎเกณฑ์และระดับเหนือกฎเกณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอก เกิดเต็มภูมิและคนอื่น ๆ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์และกิตติพงษ์ อยู่พงษ์พิทักษ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกภาพ ความมีน้ำใจ นักกีฬาของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีบุคลิกภาพ ความมีน้ำใจนักกีฬาอยู่ในระดับสูง

2. เมื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างเพศ ของนักศึกษาเพศชายจำนวน 375 คน นักศึกษาหญิง จำนวน 367 คน ผลปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยของเพศชายเท่ากับ 171.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.59 คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาเพศหญิงเท่ากับ 173.27 คะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.58 ตามลำดับ แสดงว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างนักศึกษานักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาเพศชาย เพศหญิง ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเพศไม่มีผลให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน แต่ผลของการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของต่างประเทศและงานวิจัยในประเทศโดย โคลเบอร์ก (Kohlberg 1964) ศึกษาพบว่า ในวัยเด็กเล็กและเด็กโตนั้น ชายและหญิงมีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อถึงวัยรุ่น ชายได้มีพัฒนาการทางด้านจริยธรรมที่ก้าวหน้าไปกว่าหญิง 1 ชั้น และ ยัสเซน (Yussen, 1976) ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมกับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนิสิตปริญญาตรี พบว่า เพศไม่มีผลทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน และโบรวอร์ (Brower. 1993 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาที่ได้รับการคัดเลือกระดับวิทยาลัย พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศของนักกีฬาไม่มีผลต่อการศึกษารั้งนี้ นอกจากนี้ มารุต คำชะอม (2525) ได้ศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงของวิทยาลัยครูสงขลามีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยทั้งหลายเหล่านี้ เป็นข้อมูลที่ยืนยันว่า เพศไม่มีผลให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา ผลปรากฏว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาดังกล่าวไม่มีความแตกต่างกัน โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่านักศึกษวิทยาลัยพลศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา

มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964 : บทคัดย่อ) ซึ่งพบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับระดับอายุ ซึ่งช่วงอายุเดียวกันจะมีพัฒนาการระดับเดียวกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก ที่พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ไม่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้วิจัยให้ความเห็นว่า “เด็กเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นแล้วการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะเริ่มคงที่” สุภัทรา เอื้อวงศ์ (2525 : 57 – 62) ได้ศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลในสถาบันพยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยพบว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ทุ่มเวลา ดวงประเสริฐ (2540 : 54 – 56) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาที่พาบาสเกตบอลหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาที่พาบาสเกตบอลหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเหตุผลเชิงจริยธรรมทุกด้านไม่แตกต่างกัน และอาจเนื่องจากนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีหลักสูตร มีพื้นฐานทางการศึกษา ลักษณะวิชาชีพ บรรยากาศจากการจัดสิ่งแวดล้อมในการให้การศึกษา แนวทางในการปลูกฝังจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันทุกวิทยาลัยพลศึกษา ประกอบกับกรมพลศึกษาได้พัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษาและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬา และสุขภาพพุทธศักราช 2542 ให้เป็นไปตามมาตรฐานการพัฒนาหลักสูตรของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2541 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดีทางสังคมมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ สามารถปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ภูมิใจในความเป็นไทย ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย (กรมพลศึกษา : 2542) และหลักสูตรนี้ได้นำไปใช้กับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาทั่วประเทศ จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงพลศึกษา มีเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างภูมิภาคผลปรากฏว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคกลาง แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคเหนือ แตกต่างกับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความแตกต่างกันในสภาพแวดล้อมของภูมิประเทศ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันซึ่งมีผลทำให้เจตคติ แนวคิดเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันออกไป ซึ่งสอดคล้องกับโคปและฮานเน (Cope and Hannah, 1984:23) กล่าวว่าสภาพภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน มักมีความแตกต่างเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ค่านิยมจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิต ดังนั้นนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาที่ต่างภาคภูมิศาสตร์กันจึงมีเจตคติ ค่านิยมและแนวคิดเกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งหน้า

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่ 4 และที่ 5 ซึ่งเป็นระดับที่สูง แต่ยังไม่สูงสุด ควรได้มีการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในวิทยาลัยพลศึกษา โดยจัดการศึกษา การอบรม การสัมมนา การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งหน้า ควรมีการศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาเฉพาะในแต่ละด้านโดยเน้นองค์ประกอบหลักของการพัฒนาจริยธรรมหรือจิตพิสัยของเยาวชนไทยระดับอุดมศึกษา เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนานักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาและเยาวชนไทยในระดับอุดมศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ. "คุณธรรมและจริยธรรมของพลเมืองไทย," *วารสารไทย*. 2, 5 (มกราคม – มีนาคม 2525) : 80 – 82.
- โกศล มีคุณ. *การวิจัยเชิงทดลองฝึกรวมใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวมบทบาท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา*. ปรินญาณินทร์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- โกเศศ ดัวงอินทร์. *ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน เกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. *แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2538.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน, *วารสารการศึกษาแห่งชาติ*, ฉบับที่ 4 เมษายน - พฤษภาคม กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . 2539.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541 – 2544)*. สำนักคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. *คู่มือครูเพื่อการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา, 2540.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. *วัฒนธรรมก้าวไปกับการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์ พรินติงกรัฟ จำกัด, 2532.
- ชัยพร วิชชาวุธ. *พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตามแนวทางจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายจุฬา, 2531.
- ชัยพร วิชชาวุธ, ชีระพร อูวรรณโณ. "แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม," *วารสารครุศาสตร์* 11. 1 (กรกฎาคม 2525) : 22-35.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. *หลักการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2524.
- ดวงจันทร์ หนูทอง. *ผลของการใช้แม่แบบหนังสือที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดมณีเจริญมิตรภาพที่ 227 จังหวัดนครศรีธรรมราช*. ปรินญาณินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. "จริยธรรมในทัศนะของนักพฤกษศาสตร์," ใน *รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. *จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. *ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมกับนักเรียน*. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.

- ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. **ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว กับสุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รายงานการวิจัย ฉบับที่ 26.** สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 280 หน้า.
- ดวงเดือน พันธมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. **จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 21.** สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 339 หน้า.
- ท่อมเวลา ดวงประเสริฐ. **เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักกีฬาบาสเกตบอลหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และอุดมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- ธีระพร อุวรรณโณ. **จริยศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 1-5 มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช.** กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก, 2528.
- ธำรงค์ น่วมศิริ. **การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษาเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- นิเชต สุนทรพิทักษ์. **ปัญหาในการสร้างเสริมจริยธรรม. ใน แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- ประเวศ วะสี. **วิกฤตการณ์อุดมศึกษาและการยกเครื่องมหาวิทยาลัย. วารสารการเมืองแห่งชาติ, 28 (2) : 14-22 ; ธันวาคม-มกราคม 2536-2537.**
- ปัญญา เมฆบุตร. **"ปัญหาในการสร้างเสริมจริยธรรม," ใน แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา 2523.
- ปรีชา สายคำ. **การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) **องค์ประกอบของจิตพิสัยของเด็กและเยาวชน.** รายงานการสัมมนาที่วัดญาณเวศกวัน อ.บางเลน จ.นครปฐม วันที่ 20 พฤศจิกายน 2539.
- พิชาญ สำอางศรี. **การทดลองสอนจริยศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบซินดิเคต (Syndicate) ใน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 272 หน้า. อัดสำเนา.
- พิพัฒน์ ปิ่นจินดา. **การเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการอภิปรายกลุ่มและการสอนโดยวิธีเบญจขันธ์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- พิสิฐ เจริญสุข. **การบริโภคด้วยปัญญา, เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540.
- มารุต คำชะอม. **ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- ระวี ภาวิไล. **"จริยธรรมในสังคมไทย," วารสารการศึกษาแห่งชาติ 5. (มิถุนายน-กรกฎาคม 2522) : 52 -57.**
- ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2530.

- ราชวรมุณี, พระ. **พุทธจริยธรรม**. โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- วิชาการ, กรม. **คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2533)** กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- วิชาการ, กรม. **แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- วิทย์ วิศทเวทย์. **จริยศาสตร์เบื้องต้น**, กรุงเทพฯ ฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2524.
- วิมลลักษณ์ ตีระมาศวณิช. **ผลของการใช้การสอนตามแนวคิดแบบนีโอฮิวแมนิสต์ เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2538. อัดสำเนา.
- ศิริพร แก้วนุ้ม. **การศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 12**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- สง่า วุฒิประจักษ์. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการสอนแบบ กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนตามคู่มือครู**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สมเดช สีแสง. **การทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- สมทรง บุญญฤทธิ์. "ปัญหาในการสร้างเสริมจริยธรรม," ใน **แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย**. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.
- สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน. **การศึกษาพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม. รายงานการวิจัย,โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ**, 2525.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาชิต. "การพัฒนาจริยธรรมตามแนวการปรับพฤติกรรม," **วารสารครุศาสตร์**. 11 (เมษายน-มิถุนายน 2526) : 14-21.
- สมศิริ ปลื้มจิตต์. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเหตุผลเชิงจริยธรรมในการสอนจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการสอนแบบบทบาทสมมุติกับการสอนตามคู่มือครู**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สาโรช บัวศรี. **จริยธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2527.
- สุนน อมรวิวัฒน์. "จริยธรรมและค่านิยมพื้นฐานทางจิตใจของคนไทย," ใน **กลวิธีสอนจริยศึกษา และการสอนสอดแทรกคุณธรรมในการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา**. หน้า 17-24 **คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บรรณาธิการ**. กรุงเทพฯ ฯ : สภายุวพุทธสมาคมแห่งชาติในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิมพ์เผยแพร่, 2527.
- สุวิทย์ ก้องฮา. **การศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติและการเชิงหนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- อนุমানราชชน, พระยา. **ชาติ-ศาสนา-วัฒนธรรม**. พระนคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2515.

- อัญชลี เครือคำขาว. *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชา จริยธรรมกับบุคคล โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษารณีตัวอย่างที่ใช้การเรียนแบบร่วมมือ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อัดสำเนา.
- อำนาจ ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. "ปัญหาจริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา," ใน *รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2522.
- อำไพพร ฉายศิริ. *การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ตัดสินกีฬาอิมมาสติกส์ ปี 2540*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2541. อัดสำเนา.
- Bandura, Albert. *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice – Hall, 1977.
- Birks. Mary Dutcher. "The relationship among moral reasoning perceptual orientation and self concept," *Dissertation Abstracts International* . 43(2) :1883 –A; December, 1982.
- Biskin, Donald S. and Kenneth Hosdinson. "An Experimental Test of the Effect of Structured Discussions of Moral Dilemmas Found in Children's Literatures on Moral Reasoning," *The Elementary School Journal*. 77(5) : 407 – 418; 1977.
- Brown, Roger. *Social Psychology*. N.Y : Free Press ; 1965.
- Brower, Susan M. "An Assessment of the Moral Reasoning Patterns of Selected Collegiate Athletes," *Dissertation Abstracts International*. 53 (7) : 2261-A ; January, 1993.
- Burgess. Donald. "a study of the relationship between school climate and teacher morale in Urban secondary school ," *Dissertation Abstracts Intermination*. 43(2) :311 –A; August, 1982.
- Cope, Robert and William Hannah. *Revolving College Doors*. New York : Harper & Row, 1984.
- De Young. Anna Marie. " A study of relationship between teacher and student level of moral reasoning in a Japanese setting," *Dissertation Abstracts Intermination*. 43(5) :1438 –A ; November, 1982.
- Fenton, Edwin. "Moral Education : The Research Findings," *Social Education*. 188 – 193; April, 1976.
- Freud, Sigmund. *An Outline of Psychoanalysis*. New York : W.W Norton Co.,1949.
- Good, Carter V. *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill Book Company, 1973. 676 p.
- Gowin. Charles Barry. "A study of teacher moral in southern Illinois," *Dissertation Abstracts Intermination*. 43 (12) : 3852 – A; June, 1982.
- Hoffman, Martin L. *American Psychologist*. 10 (1978) : 958.
- King Valerie Sue. "High School soccer Coaches as socializing agents of Moral Order (Coaches)," *Dissertation Abstracts Intermination*. 51(12) :4061 – A ; June, 1991.
- Kohlberg, Lawrence. *Moral Development and Behavior*. New York : Holt Rinehart and Winston Co., 1976.

- Lefurgy, W.G. and G.W. Waloshin. "Immediate and Longterm Effects of Experimentally Enduced Social Influence in the Modification of Adolesents Moral Judgment," *Journal of Personality and Social Psychology*. 18(12) : 104 – 110; December, 1969.
- Miller, C.K., L. Zumoff and B. Stephens. "A Comparision of Reasoning Skill and Moral Judgment in Delinquent, Retarded and Normal Adolescent Girls," *The Journal of Psychology*. 86 (Second Haft) : 261 – 268 ; March, 1974.
- Niles William Jeremiah. "The effects of moral education on delinquents and predelinquents," *Dissertation Abstracts Intermination*. 43(12) : 3852 – A; June, 1983.
- Piaget, Jean. *The Moral Judgement of the Child*. London : Routledge & Kegan Pua0 Ltd., 3rd, 1960.
- Rest, J. Turiel. "Level of Moral Development as a Determinant of Preference and Comprehension of Moral Judgment Made by Other," *Journal of Personality*. 37(2) : 225 – 252 ; June, 1969.
- Turiel, Elliot. "An Experimental Test of the Sequentiality of Development Stage in the Child's Moral Judgment," *Journal of Personality and Social psychology*. 3(6) : 611 – 618 ; June, 1966.
- Smith , Essic Dell. "Sportmanship Evaluation of Atheltes and non Atheltes in Junior and Senior High School," *Dissertation Abstracts Intermination*. 38 : 4028-A ; January, 1978.
- Stoll , Sharon-Kay and Jennifer M. Beller. "The Effect of a longitvdinal Teaching Methodology and Classroom Environment on Both Cognitive and Behavioral Moral Development," In *Paper precented at the annual Meetin of The American Alliance for Healt , Physical Education , Recreation and Dance* . Washington D.C. : 24-28 ; March , 1993.
- Yussen, J. and Deen H, "Judgement and Imaging Aspect of operation : Piagetian Study with Korean and Costa Recan Children," *Children Development*. 45:551-550; June, 1976.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภาก
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. นายวายุ พยัคฆ์พันธ์
ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมพลศึกษา
สถานที่ทำงาน กรมพลศึกษา
3. นายทินกร นานบุญจิตต์
ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมพลศึกษา
สถานที่ทำงาน กรมพลศึกษา
4. ดอกเตอร์นิคม จารุมณี
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ กองสารวัตรนักเรียน
สถานที่ทำงาน กรมพลศึกษา
5. นายประสิทธิ์ เทียบพิมพ์
ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมมาตรฐาน คุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
นักศึกษา กองสารวัตรนักเรียน
สถานที่ทำงาน กรมพลศึกษา

แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย
() หญิง
2. ระดับการศึกษา () ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการกีฬาและสุขภาพ
() ชั้นปีที่ 1
() ชั้นปีที่ 2
() ชั้นปีที่ 3
() ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา
() ชั้นปีที่ 1
() ชั้นปีที่ 2
3. สถานศึกษา

ตอนที่ 2 คำชี้แจง

เรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุคคล ซึ่งพบปัญหาที่ต้องใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ขอให้ท่านอ่านเรื่องต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจและปฏิบัติตามดังนี้

- ก. ให้ท่านคิดว่า ท่านเป็นบุคคลที่อยู่ในเรื่องที่กำหนดให้
 - ข. ให้ท่านให้เหตุผลในการตัดสินใจว่าท่านทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด โดยให้ท่านเลือกใช้เหตุผลตามคำตอบที่จัดไว้ให้ 6 คำตอบ ที่ตรงกับเหตุผลที่ท่านคิดไว้มากที่สุด
 - ค. เมื่อเลือกคำตอบใดก็เขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในเครื่องหมายวงเล็บ ที่อยู่ใต้ตัวอักษร ก ข ค ง จ และ ฉ ในกระดาษคำตอบเพียงข้อเดียว
 - ง. เหตุผลที่ท่านตอบ ไม่มีโอกาสผิดและจะไม่มีการนำคำตอบของท่านไปสร้างความเสียหายใด ๆ ให้กับท่าน จึงขอให้ตอบตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่านมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยพัฒนาจริยธรรมแก่เยาวชนไทยต่อไป
 - จ. โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการวิจัย
1. ศรธรรม เป็นนักแสดง และนักร้องที่มีชื่อเสียงมาก กำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ศรธรรมต้องใช้เวลาในการทำงานจนแทบไม่มีเวลาไปเรียน และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในห้องสมุดเลย ดังนั้นเมื่อมีเวลาว่างจากการทำงานแม้เพียงเล็กน้อย ศรธรรมมักจะใช้เวลาศึกษาค้นคว้า อ่านหนังสือตำราอยู่เสมอ ถ้าท่านเป็น ศรธรรม ท่านให้เหตุผลในการทำเช่นนั้น เพราะเหตุใด
 - ก. กลัวสอบตก จะทำให้เรียนไม่จบ
 - ข. เพื่อให้ผู้คนรอบข้างมองเห็นและชมเชยในความมานะพยายาม
 - ค. รักษาภาพพจน์ของนักแสดงที่ดีที่มีความอุตสาหะพยายาม
 - ง. ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนให้ดีครบ ทั้งการเป็นนักแสดงและนักศึกษา
 - จ. การชวนชวหาความรู้อยู่เสมอ เป็นสิ่งที่ดีควรกระทำ
 - ฉ. ต้องหมั่นศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เพื่อจะได้สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. โมเม และเพื่อน ได้รับคำขอร้องอาจารย์ให้ช่วยพิมพ์งานด่วน ซึ่งมีผลต่อชื่อเสียงสถาบัน โดยอาจารย์ได้แบ่งงานพิมพ์คนละ 10 หน้า เท่า ๆ กัน แต่โมเมทำงานได้เร็วและขยันจึงพิมพ์เสร็จก่อนส่วนเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ พิมพ์ช้าและผัดบอຍจึงยังมีงานเหลือ แต่อาจารย์ต้องใช้งานพิมพ์นั้นด่วน จึงขอร้องให้โมเมช่วยพิมพ์งานของเพื่อนที่เหลือให้เสร็จ โมเมรับพิมพ์ให้

หากท่านเป็นโมเมท่านทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ช่วยครั้งนี้ เพราะกลัวอาจารย์และเพื่อนจะโกรธ ซึ่งมีผลต่อการเรียน
- ข. อยากให้เพื่อนและอาจารย์ชมเชยเรามากขึ้น
- ค. เป็นหน้าที่ของศิษย์ที่ดียอมช่วยเหลือแทนคุณครูอาจารย์
- ง. ว่างอยู่และพิมพ์ได้คล่องแคล่ว จึงไม่มีความลำบากใจที่จะช่วยเหลือ
- จ. เป็นความภูมิใจของข้าพเจ้าที่เป็นคนทำงานมีประสิทธิภาพสูงและไม่เห็นแก่ตัว
- ฉ. การช่วยพิมพ์งานให้อาจารย์ ซึ่งเป็นงานเร่งด่วน ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของวิทยาลัยจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงด้วยดี มีผลดีต่ออาจารย์และวิทยาลัย

3. ในสถาบันการศึกษาปัจจุบันนี้ เป็นแฟชั่นที่นักศึกษาชอบแต่งเครื่องแบบนักศึกษาผิดระเบียบเป็นประจำ โดยคิดว่าเป็นการกระทำที่ทำให้ตัวเองดูดี และกลมกลืนในหมู่เพื่อน ยกเว้นอรอนงค์คนเดียวที่ยังคงแต่งกายสะอาดเรียบร้อยถูกต้องตามระเบียบของสถาบัน

หากท่านเป็นอรอนงค์ท่านให้เหตุผลในการทำเช่นนั้นอย่างไร

- ก. เพราะกลัวถูกลงโทษตัดคะแนนความประพฤติ
 - ข. เพื่อให้ครู อาจารย์ ยกย่องชมเชย
 - ค. เพื่อให้ครู อาจารย์ ยกตัวเองให้เป็นบุคคลตัวอย่างเรื่อง การแต่งกาย
 - ง. การเป็นนักศึกษาต้องปฏิบัติตามระเบียบของวิทยาลัยอยู่แล้ว
 - จ. การแต่งกายถูกต้อง คือ ผู้มีบุคลิกดี สร้างชื่อเสียงให้สถาบัน
 - ฉ. การแต่งกายถูกระเบียบเป็นการให้เกิดนิสัยสถาบัน และสร้างวินัยให้สังคม
4. นางสาวอภิสมัย เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษาพักที่หอพักสตรีและกำลังจะจบการศึกษา มีชายคนรักซึ่งกำลังจะจบการศึกษาเช่นกัน คนรักของ นางสาวอภิสมัยได้ยืนยันว่าจะรักนางสาวอภิสมัยมาก และขอให้นางสาวอภิสมัยทดลองร่วมหลับนอนอยู่กับกันฉันท์สามีภรรยา ก่อนเพราะรักมากจนไม่สามารถจะรอต่อไปได้ แต่นางสาวอภิสมัยไม่ยินยอมปฏิบัติตาม

หากท่านเป็นนางสาวอภิสมัยท่านให้เหตุผลในการทำเช่นนั้นอย่างไร

- ก. กลัวจะมีครรภ์แล้วถูกทอดทิ้ง
- ข. ต้องการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่
- ค. ปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด
- ง. รักแท้ คือ การอดทนและรอคอย
- จ. ความรักที่ถูกต้องควรมีการแต่งงานตามแบบอย่างที่ดีของสังคม
- ฉ. ความรัก คือ ความมั่งคั่งอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม

5. อารียาและแคทรียา เป็นพี่น้องฝาแฝดกัน ฐานะครอบครัวของเธอทั้งสองอยู่ในระดับปานกลางแคทรียาพี่สาวใช้เงินอย่างประหยัด ตรงกันข้ามกับอารียา ที่ชอบใช้เงินอย่างฟุ่มเฟือย นิยมสินค้าต่างประเทศเพื่อความโก้และทันสมัย หลังจากที่เธอทั้งสองเรียนจบ ก็สามารถสอบเป็นครูสอนที่โรงเรียนใกล้บ้านได้แต่อยู่กันคนละโรงเรียน บิดาและมารดา จะซื้อรถให้ลูกสาวทั้งสองคนๆละหนึ่งคัน แคทรียาเลือกเอารถจักรยาน ส่วนอารียาเลือกเอารถจักรยานยนต์
- ถ้าท่านเป็นแคทรียาท่านให้เหตุผลในการทำเช่นนั้นอย่างไร
- เลือกจักรยาน เพราะเพิ่งจะเป็นครูเงินเดือนน้อย
 - เลือกจักรยาน เพราะกลัวถูกพ่อแม่ตำหนิว่าไม่ประหยัดอย่างเคย
 - เลือกจักรยาน เพราะต้องการให้พ่อแม่ชมเชยว่า เป็นคนมัคน้อย
 - เลือกจักรยาน เพราะครูที่โรงเรียนใช้รถจักรยานกันทั้งนั้น
 - เลือกจักรยาน เป็นการลดอุบัติเหตุและช่วยประหยัดน้ำมัน
 - เลือกจักรยาน เพราะไม่ต้องซื้อน้ำมัน มีโอกาสออกกำลังกายไปในตัวและเหมาะสมกับตัวเองที่เป็นครูสอนในโรงเรียนใกล้บ้านทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติอีกด้วย
6. ข้าพเจ้ามาเรียนแต่เช้าเป็นประจำ และมีมักจะมาถึงวิทยาลัย ฯ เป็นคนแรก ทั้งนี้เพราะข้าพเจ้ารู้สึกว่าการมาเรียนตั้งแต่เช้านั้น ทำให้ข้าพเจ้า
- เกิดสมาธิ สมองโปร่ง ได้งานมาก และคุณภาพสูง
 - สามารถหลีกเลี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในถนน
 - เพื่อไม่ให้ผิดระเบียบของวิทยาลัยเมื่อมาถึงที่วิทยาลัยสาย
 - ทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำสิ่งที่ตนเห็นสมควร
 - อาจได้รับการพิจารณาความดีความชอบพิเศษจากอาจารย์
 - ทำให้อาจารย์รักและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เพื่อน
7. ถ้าหน่วยแพทย์และพยาบาลเคลื่อนที่มารับบริจาคโลหิตที่วิทยาลัย ข้าพเจ้าจะบริจาคโลหิตทันทีเพราะ
- เพราะเป็นการทำความดีต่อผู้อื่นและสังคมโดยที่ข้าพเจ้าไม่เดือดร้อน
 - ไม่มีงานในหน้าที่ซึ่งสำคัญกว่าที่จะต้องรีบทำ
 - เป็นการเสียสละที่ได้ผลคุ้มค่า เพราะมีการบริการอาหารและเครื่องดื่มฟรี
 - เพราะเห็นว่ามีโลหิตสำรองเหลืออยู่น้อย
 - เมื่อบริจาคโลหิตแล้วจะทำให้ร่างกายแข็งแรง
 - กลัวเพื่อนจะหาว่าข้าพเจ้าเป็นคนใจแคบ เพราะเพื่อนๆ ทุกคนไปบริจาคโลหิต
8. ถ้าข้าพเจ้าเห็นผู้ร้ายกำลังลักทรัพย์ และต่อมาผู้ร้ายถูกจับได้ ตำรวจขอร้องให้ข้าพเจ้าเป็นพยาน ข้าพเจ้าจะไปเป็นพยานให้ เพราะ
- การเป็นพยานให้ตำรวจจะทำให้ข้าพเจ้ามีแต่ทางดีมากกว่าทางเสีย
 - เป็นสิ่งที่ควรกระทำในฐานะพลเมืองดีที่ข้าพเจ้าจะทำได้
 - กลัวคนร้ายรอดจากการจับกุมและมาขโมยของของข้าพเจ้าบ้าง
 - การเป็นพยานไม่เป็นการกระทำที่ขัดกับกฎเกณฑ์ใด ๆ
 - คนที่ทำผิดควรได้รับการลงโทษเพื่อความยุติธรรมในสังคม
 - เป็นการฉลาดที่จะเป็นพยานเพราะคนอื่น ๆ รู้คงจะเห็นว่าข้าพเจ้าทำถูกต้องแล้ว

9. คิวต์อาจข้าพเจ้าตั้งใจจะชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ปรากฏว่ามีคนเข้าคิวซื้อตั๋วเป็นแถวยาวมาก และถ้าไปต่อจะหมดเสียก่อน แต่ข้าพเจ้าก็จะเข้าคิวตามลำดับก่อนหลัง เพราะ
- ข้าพเจ้ากลัวผู้ที่เข้าแถวอยู่ก่อนโกรธและทำร้ายข้าพเจ้า
 - เป็นการรักษาความยุติธรรมที่ทุกคนต้องการใครมาก่อนสมควรจะได้ซื้อก่อน
 - ข้าพเจ้ามาทีหลังคนอื่น ๆ จึงต้องรับผิดชอบในผลของการมาทีหลัง
 - เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าที่จะต้องช่วยรักษาความเป็นระเบียบของสังคม
 - ข้าพเจ้าอยากให้คนอื่นเห็นว่าข้าพเจ้ามีมารยาทดี
 - ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีใครในแถวอยากให้ข้าพเจ้าแซงคิวเพราะข้าพเจ้าเองก็ไม่อยากให้ใครมาแซงคิวข้าพเจ้าเช่นกัน
10. ถ้าข้าพเจ้าจำเป็นต้องซื้อของอย่างหนึ่ง แต่พ่อค้าเรียกราคาแพงกว่าปกติ เพราะรู้ว่าข้าพเจ้าจำเป็นต้องใช้ของสิ่งนั้น ถ้าเผชิญพ่อค้าที่นั้นทอนเงินเกินมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะคืนเงินที่เกินให้คนขายเพราะ
- เงินนั้นมีค่าเพียงเล็กน้อย ไม่น่าเสียดาย
 - เป็นการสอนให้พ่อค้ารู้จักความซื่อสัตย์
 - เป็นความละเอียดใจของข้าพเจ้าที่จะรับเงินเกิน
 - กลัวพ่อค้าจะตำหนิให้อายผู้คน
 - การรับทอนเงินที่เกินมาเป็นการกระทำที่ผิดศีลธรรม
 - ถ้าข้าพเจ้าคืนเงินให้พ่อค้า คนอื่น ๆ จะยกย่อง ชมเชยว่าข้าพเจ้าซื่อสัตย์
11. ถ้าวิทยาลัยของท่านมีระเบียบว่าจะต้องเลือกประธานนักศึกษาจากคนในวิทยาลัยนั้น ในกรณีที่ ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมากที่สุด มีอาวุโสสูง และมีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับทั่วไป มากกว่าคนอื่น ๆ แต่ ท่านจะไม่เลือกตนเองเหตุผลที่ทำให้เช่นนั้นเพราะ
- การเป็นหัวหน้าในสมัยนี้ลำบากทั้งกาย และใจ ไม่เป็นหัวหน้าจะสบายกว่ามาก
 - คนเราอาจเข้าข้างตัวเองเพราะความลำเอียง ข้าพเจ้าอาจจะมิชอบกพร่องทางด้านอื่นก็ได้
 - ปฏิบัติตามมารยาทของสังคมไทยที่นิยมคนอ่อนน้อมถ่อมตน
 - เกรงจะเป็นที่ครหาในหากถ้ามีผู้ทราบว่าคุณเลือกตนเอง
 - เชื่อมั่นว่าอย่างไรเสียข้าพเจ้าคงจะได้รับเลือกเป็นหัวหน้าอย่างแน่นอนอยู่แล้ว
 - ต้องการให้สังคมตัดสินอย่างชัดเจน
12. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา คนหนึ่งเพิ่งไปปฏิบัติงานใหม่ได้เพียง 1 สัปดาห์ สำนักงานผู้อำนวยการก็ถูกโจรกรรมทั้ง ๆ ที่ได้มีการจัดเวรยาม ทั้งภารโรงและเจ้าหน้าที่ตามปกติ แล้วต่อมาก็สืบทราบว่า การโจรกรรมครั้งนี้เป็นการแสดงความไม่พอใจของคนเก่าและพวกซึ่งผิดหวังจากตำแหน่งนี้ แต่ก็ไม่มีหลักฐานแน่ชัด ผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา คนนี้จึงตัดสินใจจ่ายค่าเสียหายให้แก่รัฐโดยจำนองบ้านของตนเองเป็นเงินกว่าหนึ่งแสนบาท
- ถ้าท่านเป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยพลศึกษา ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- การยอมชดเชยค่าเสียหายจะทำให้คู่ปรับภัยคลายความโกรธแค้นตนเอง
 - ช่วยให้ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจในการเสียสละของตนเอง
 - หากมีการสอบสวนดำเนินการตามระเบียบหาตัวผู้กระทำผิด กลัวถูกแก้แค้นต่อ
 - เป็นการลงทุนที่ได้ผลคุ้มค่า เพราะผลตอบแทนที่จะได้จากตำแหน่งนี้ก็มีมากนัก
 - การยอมชดเชยค่าเสียหายทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาเห็นใจและช่วยเสริมสร้างศรัทธาให้แก่ผู้ร่วมงาน
 - วิธีที่จะชนะคนพาลได้คือการให้อภัยและให้ทาน

13. ชายคนหนึ่งถูกพิพากษาจำคุก 30 ปี เวลาผ่านไป 1 ปี เขาก็แหกคุกออกมาได้ และย้ายไปอยู่จังหวัดชายแดน เปลี่ยนชื่อเป็นนายสด เขาทำงานหนักมากถึง 8 ปี เขาแต่งงานและมีบุตร 3 คน จากการทำงานอย่างขยันขันแข็ง เขาสามารถเก็บเงินได้จนสามารถดำเนินการธุรกิจของเขาเองได้สองสามปีกรรยาช่วยกันทำมาหากิน ช่วยกันทำมาค้าขายด้วยความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า เขาจ้างคนงานด้วยค่าจ้างที่สูงกว่าคนอื่น ๆ นอกจากนี้ เขายังได้บริจาคเงินส่วนกำไรของเขาให้งานการกุศลและช่วยพัฒนาหมู่บ้านที่เขาอยู่ให้เจริญขึ้นมาก วันหนึ่งนางอินทร์เพื่อนเก่าจำนายสดได้ว่า เขาคือชายคนที่หนีคุกมาเมื่อ 8 ปีก่อนซึ่งทางตำรวจออกหมายประกาศจับทั่วประเทศ และให้รางวัลสูงถึงห้าหมื่นบาท แต่นางอินทร์ไม่แจ้งให้ตำรวจทราบ

ถ้าท่านเป็นนางอินทร์ท่านมีเหตุผลเช่นไรในการทำเช่นนั้น

- ก. การลงโทษผู้กระทำผิดในทันทีย่อมให้ผลดี แต่การลงโทษผู้กลับตัวเป็นคนดีมานานถึง 8 ปี ย่อมให้ผลเสียมากกว่าผลดี
 - ข. เรื่องนี้เป็นเรื่องของทางราชการที่จะจัดการ ข้าพเจ้าเป็นเพียงราษฎรธรรมดาเท่านั้น
 - ค. ข้าพเจ้าเห็นว่าเงินรางวัลห้าหมื่นบาทนี้ยังไม่คุ้มกับการเสี่ยง
 - ง. ข้าพเจ้าเกรงว่าเพื่อนบ้านอื่น ๆ จะเห็นว่าข้าพเจ้าเห็นแก่ได้และเลิกคบค้าสมาคมกับข้าพเจ้า
 - จ. ข้าพเจ้ากลัวนายสดจะแก้แค้นข้าพเจ้าในภายหลัง
 - ฉ. ข้าพเจ้าเห็นว่าในกรณีนี้นายสดได้กลับตัวเป็นคนดีแล้ว และทำประโยชน์แก่ส่วนรวมด้วย จึงควรให้อภัย
14. เมื่อมีโอกาสเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ในรายวิชาต่อไปนี้เป็น ยูโต คาราเต้ เทควันโด บันจุกีฬาดี และมวยไทย สมโภชน์เลือกเรียนวิชา มวยไทย

หากท่านเป็นสมโภชน์ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการเลือกวิชามวยไทย

- ก. วิชานี้เจ็บตัวน้อยกว่าวิชาอื่นๆ
 - ข. หากเรียนมวยไทยอาจจะไปประกอบอาชีพชกมวยหาเงินได้
 - ค. เพื่อนๆ เลือกเรียนกันหลายคน
 - ง. ทำตามหน้าที่ของคนไทยที่จะต้องอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยไว้
 - จ. คนไทยที่รักชาติทุกคนจะต้องช่วยกันเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย
 - ฉ. มวยไทยเป็นศิลปอันล้ำค่าของชาติควรที่จะต้องอนุรักษ์ให้ดำรงไว้และเผยแพร่ให้เป็นที่ยูจักแก่คนทั่วไป
15. ในวาระที่จะมอบของขวัญให้บุคคลที่เป็นที่รัก เคาร์พ นั้บถือ เสาวลักษณ์ มักจะเลือกหาต้นไม้จำพวกไม้ดอกหรือไม้ประดับใส่กระถางผูกโบว์ให้ดูงามเหมาะสมกับผู้รับพร้อมการ์ดและ คำอวยพรที่ไพเราะ หากท่านเป็นเสาวลักษณ์ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- ก. ต้นไม้ราคาถูกไม่ต้องเสียเงินมากเท่าของขวัญชนิดอื่น
 - ข. ประหยัดเงินจะได้ซื้อต้นไม้จำนวนมากขึ้น
 - ค. ในปัจจุบันใครๆ ก็ทำแบบนี้
 - ง. ทำตามหน้าที่ของมนุษย์ที่ควรส่งเสริมสิ่งแวดล้อม
 - จ. มนุษย์ที่เห็นคุณค่าและหวงแหนธรรมชาติต้องรณรงค์ให้ผู้อื่นปลูกต้นไม้
 - ฉ. ต้นไม้มีประโยชน์มากเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม ราคาประหยัด เหมาะกับสภาพเศรษฐกิจพอเพียงในปัจจุบัน

16. ถ้าท่านมีโอกาสให้คำปรึกษาแนะนำแก่ญาติ พี่น้องหรือคนรู้จักที่กำลังตัดสินใจว่าจะเข้าเรียนต่อ ในระดับอุดมศึกษาดีหรือไม่ ถ้าท่านเห็นว่าเขาควรจะเรียนต่อท่านจะให้เหตุผลกับเขาว่าอย่างไร
- ควรเรียนให้มาก ๆ เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งแก่ตนเอง และผู้อื่นเมื่อเติบโตขึ้น
 - การเรียนให้มากจะช่วยให้ไม่ต้องทำงานที่เหนื่อยมาก ลำบากกาย
 - การเรียนให้มากจะทำให้มีกินมีใช้อย่างสมบูรณ์พลุกพล่าน
 - ถ้ามีคนส่งเสริมให้เรียน หน้าที่ของคนในวัยนี้คือ เรียนหาความรู้ให้เต็มที่
 - ควรเรียนให้มาก เพราะใคร ๆ ก็ชอบคบหาสมาคมกับคนที่มีความรู้ และยกย่อง
 - คนที่มีความรู้ สามารถนำความรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมส่วนรวมได้
17. ถ้าญาติพี่น้องของท่านคบเพื่อนที่มีนิสัยไม่ดี ชอบลักขโมยแม้แต่ญาติพี่น้องของท่านก็ยังเคยโดนเพื่อนคนนี้ขโมยเงินถ้าท่านเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่ญาติพี่น้องให้เขาเลิกคบเพื่อนที่ไม่ดีท่านจะให้เหตุผลว่า
- การคบคนชั่วจะได้ผลอย่างเดียว คือ ทำให้เราเสื่อมลงทุกที
 - การเป็นเพื่อนกับคนไม่ดีจะทำให้พลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย
 - ควรตอบแทนพฤติกรรมที่ไม่ดีของเพื่อนคนนี้โดยการตัดขาดความเป็นเพื่อนกันเสีย
 - คนที่ดีขนาดยังมีอีกมาก ไม่ควรเสียเวลาไปคบหากับคนที่ไม่ดี
 - ควรเลิกคบกับเพื่อนคนนี้ เพราะจะมาขโมยเงินทำให้เราเดือดร้อนอีก
 - ถ้าไม่อยากรุ่นเกี่ยวกับกฎหมาย ก็ควรจะไปปลีกตัวออกจากเพื่อนคนนี้
18. ถ้ารุ่นน้องในวิทยาลัย ๆ ของท่านชอบทะเลาะวิวาท โต้เถียง และลงไม้ลงมือกันเป็นประจำ ท่านเป็นรุ่นพี่ท่านจะห้ามปรามรุ่นน้องเหล่านี้ โดยท่านจะให้เหตุผลกับเขาว่า
- ถ้าไม่เลิกทะเลาะกันจะถูกลงโทษตามระเบียบของวิทยาลัย
 - การทะเลาะเบาะแว้งทำให้จิตใจขุ่นมัว และขาดความสุข
 - การทะเลาะกันจะไม่ช่วยแก้ปัญหาได้แต่การปรับความเข้าใจอย่างสงบจะมีประโยชน์กว่า
 - การทะเลาะกันทำให้ขายหน้าชาวบ้านใคร ๆ จะเอาไปนินทาได้
 - เราทำดีกับคนอื่น เขาก็จะทำดีตอบแทนเรา ถ้าเราทำไม่ดีกับเขา เขาก็จะไม่ดีกับเรา
 - สมาชิกในสถาบันเดียวกันมีหน้าที่จะต้องรักษาความสามัคคี และอภัยให้แก่กัน
19. สมชายเป็นนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษาแห่งหนึ่ง ประสบปัญหาทางการเงินไม่สามารถจะหาเงิน มาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ ทางบ้านขอร้องให้สมชายลาออกเพราะไม่สามารถจะหาเงินมาส่งเสียได้ แต่สมชายไม่หือถอย ได้ไปติดต่อกับเจ้าอาวาสวัดที่อยู่ใกล้วิทยาลัย ๆ เพื่อขออาศัยใน ขณะเรียน และไปสมัครทำงานที่ปั้มน้ำมันใกล้ๆ วิทยาลัยฯ ในเวลาเย็นและตอนกลางคืนเพื่อ หาเงินมาใช้จ่ายในการศึกษาต่อไป
- ถ้าท่านเป็นสมชาย ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- เพื่อให้พ้นจากการดูถูกของญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง
 - พยายามรักษาสภาพการเป็นนักศึกษาไว้เพราะรู้สึกว่ามีเกียรติกว่าอยู่เฉยๆ
 - ต้องการเรียนให้จบเหมือนเพื่อน ๆ
 - คนซึ่งอยู่ในวัยนี้ควรจะได้รับการศึกษา
 - การศึกษาจะสามารถช่วยให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในที่สุด
 - ผู้ที่ได้รับการศึกษาจะสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

20. สมศักดิ์เป็นนักกีฬาว่ายน้ำของวิทยาลัยฯ ที่มีความเพียรพยายามฝึกซ้อมเป็นอย่างดียิ่ง ชยัน และพยายามพัฒนาการฝึกซ้อมของตัวเองอย่างเสมอถึงแม้จะรู้ว่าสถิติการว่ายน้ำของตนเองไม่สามารถ เอาชนะคู่แข่งที่ลงแข่งขันรายการเดียวกันได้ก็ตาม
- ถ้าท่านเป็นสมศักดิ์ ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- หากไม่ฝึกซ้อมกลัวจะถูกตำหนิจากโค้ช
 - ต้องการให้โค้ชชมเชยและยกย่องให้เป็นนักกีฬาตัวอย่างของทีม
 - ต้องการกระทำเพราะมีความเชื่อว่าการฝึกที่หนักอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ สักวันหนึ่งจะต้องประสบผลสำเร็จ
 - การเป็นนักกีฬาที่ดีต้องปฏิบัติตามระเบียบและฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ
 - เพื่อต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้มีสุขภาพที่แข็งแรงอยู่เสมอถึงแม้ว่าจะเอาชนะคู่แข่งขั้นไม่ได้
 - การที่จะต้องเป็นนักกีฬาประเภทใดประเภทหนึ่งต้องระลึกเสมอว่าหน้าที่ของนักกีฬาก็คือ ต้องฝึกซ้อม
21. วิทยาลัยประกาศรับสมัครนักศึกษาผู้สนใจเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ ในวันเสาร์ และอบรมการสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในวันอาทิตย์ โดยผู้เข้ารับการอบรมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ นักศึกษาหลายคน สนใจแต่ไม่เข้าอบรมเพราะการอบรมจัดในวันเสาร์-อาทิตย์ทำให้ไม่มีเวลาพักผ่อน และทำธุระส่วนตัว แต่สมศรี สมัครเข้ารับการอบรมทั้ง 2 รุ่น ในวันเสาร์ – อาทิตย์
- ถ้าท่านเป็น สมศรี ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวจะได้คะแนนไม่ดี วิชาภาษาอังกฤษและวิชาคอมพิวเตอร์
 - เป็นการอบรมที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ
 - เพื่อน ๆ หลายคนก็เข้ารับการอบรม
 - นักศึกษาที่ดีควรชวนช่วยเหลือความรู้อยู่เสมอ
 - การมีความรู้ความชำนาญในเรื่องคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษจะทำให้ง่ายต่อการเรียน และหางานทำได้ง่ายกว่า
 - คอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษเป็นวิทยาการสมัยใหม่เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้สะดวกสบายสื่อสารถึงกันได้ทั่วโลก
22. สมสกุล เป็นนักฟุตบอลของวิทยาลัยพลศึกษาแห่งหนึ่ง เขามักจะพูดกับเพื่อนและให้คนที่รู้จัก และคนที่พบเห็นทุกครั้งว่า สักวันหนึ่งเขาจะเป็นอย่างเกียรติศักดิ์ เสนาเมืองหรือ เบคแฮมให้ได้ เพื่อน ๆ หลายคนคิดว่าสมสกุลฝันเพื่อง ซอบไม้ แต่สมชาติ เห็นด้วยและมักพูดให้กำลังใจสมสกุลเสมอๆ
- ถ้าท่านเป็นสมชาติท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวสมสกุลจะโกรธหากพูดจาขัดแย้ง
 - สมสกุลจะได้ถูกใจและพาไปเลี้ยงอาหารและคบกันต่อไป
 - คนอื่น ๆ จะได้เห็นว่ามีสมชาติเป็นเพื่อนที่ดีไม่ขัดใจเพื่อน
 - เพื่อนที่ดีควรให้กำลังใจเพื่อน
 - ความฝันและจินตนาการขอเพื่อนอาจเป็นจริงและสร้างชื่อเสียงให้กับตัวเองและสถาบัน รวมทั้งทั่วประเทศชาติได้
 - มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะมีความใฝ่ฝันมีจินตนาการหากความใฝ่ฝันนั้นไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด

23. ทุกวันหลังจากเลิกเรียน สมถวิล มีหน้าที่ช่วยคุณแม่ทำงานบ้านและช่วยทำกับข้าวทุกวัน วันหนึ่งหลังจากเลิกเรียนแล้วเพื่อนๆ หลายคนชวนกันไปบ้านอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อร่วมงานฉลองวันเกิดอาจารย์ โดยอาจารย์จัดเลี้ยงอาหารและไอศกรีม ของชอบของสมถวิลทั้งนั้น แต่สมถวิลปฏิเสธที่จะไปกับเพื่อน และรีบกลับบ้านมาช่วยคุณแม่ทำงานบ้านเช่นเคย
- ถ้าท่านเป็นสมถวิล ท่านมีเหตุผลอะไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวคุณแม่ดุ
 - อยากให้คุณแม่ชื่นชม
 - คุณครูจะได้ยอมรับและยกตัวอย่างว่าเป็นลูกกตัญญู
 - ลูกที่ดีควรช่วยเหลือพ่อแม่
 - หากไม่กลับไปช่วยคุณแม่จะต้องเหน็ดเหนื่อย
 - การช่วยเหลือผู้มีพระคุณโดยเสียสละความสุขส่วนตัวเป็นการกระทำของผู้ที่เจริญแล้ว
24. สมเกียรติเป็นนักบาสเกตบอลฝีมือดีของทีม ขณะทำการแข่งขันรอบชิงชนะเลิศ ได้ถูกสื่อนักกีฬาทีมคู่แข่งชนชนหนักล้ม ข้อเท้าแพลง สมเกียรติไม่มียาและผ้าพันข้อเท้า สมองได้นำยาและผ้าพันข้อเท้ามาให้ โดยที่สมเกียรติมิได้ขอร้อง
- ถ้าท่านเป็นสื่อนง ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวสมเกียรติและเพื่อนๆ จะโกรธและแก้แค้นคืนขณะที่ลงแข่งขัน
 - ต้องการถ้วยรางวัลนักกีฬามารยาทดีเด่น
 - แสดงให้ทีมคู่แข่งเห็นถึงความมีน้ำใจ
 - นักกีฬาที่ดีควรปฏิบัติตนเช่นนี้
 - รับผิดชอบในการกระทำของตนเองที่เป็นผู้ทำให้สมเกียรติได้รับบาดเจ็บ
 - การช่วยผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อนเป็นสิ่งที่มวลมนุษยชาติควรปฏิบัติต่อกันโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น
25. วิทยาลัยฯ ได้ขอความร่วมมือจากนักศึกษาให้มาพัฒนาวิทยาลัยและช่วยกิจกรรมพิเศษในวันเสาร์ สมคิดให้ความร่วมมือมาทุกครั้งโดยไม่เคยขาดทั้งๆที่เป็นวันหยุดควรจะได้พักผ่อน
- ถ้าท่านเป็นสมคิด ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวถูกตัดคะแนนความประพฤติเพราะไม่ร่วมกิจกรรมของวิทยาลัยฯ
 - ได้รับประทานอาหารและขนมฟรีเพราะวิทยาลัยจัดเลี้ยงเต็มที่
 - แสดงให้เพื่อนและครูอาจารย์เห็นถึงความมีน้ำใจของตัวเอง
 - เห็นเพื่อนๆ หลายคนมาช่วยกิจกรรม
 - นักศึกษาที่ดีควรมีความรักในสถาบันและช่วยกันพัฒนาหรือจกกิจกรรมเพื่อสร้างชื่อเสียง ให้กับวิทยาลัยฯ
 - ในการทำงานเป็นหมู่คณะเราควรให้ความสำคัญและช่วยเหลือกันและกัน

26. การประกวดนางนพมาศ ในงานลอยกระทงของวิทยาลัยที่ผ่านมา ประธานนักศึกษาได้แจ้งกติกาการตัดสินให้นักศึกษาทราบว่าจะตัดสินกันด้วยจำนวนลูกโป่ง เพื่อหาเงินรายได้ไปจัดกิจกรรมให้เด็กกำพร้าในวันเด็กที่จะถึง สมศรีชนะเลิศและได้เป็นนางนพมาศ เพราะมีจำนวนลูกโป่งมากที่สุด สมศรีได้รองอันดับที่ 1 รู้สึกไม่พอใจเพราะสวยกว่าสมศรี แต่สมสวยซึ่งได้รองอันดับที่ 2 และเป็นผู้ที่สวยที่สุดในการประกวดไม่รู้สึกโกรธกลับแสดงความชื่นชมยินดีกับสมศรี และปลอบโยนสมศรีให้คลายความไม่พอใจ หากท่านเป็นสมสวยท่านมีเหตุผลเช่นไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวสมศรีเสียใจจนทำร้ายตัวเองหรือทำร้ายเพื่อน ๆ
 - เพื่อน ๆ และอาจารย์จะได้ยกย่องชมเชยว่ามีน้ำใจดีงาม
 - ตำแหน่งเป็นเพียงการสมมุติเท่านั้นไม่จริงจิง
 - ทำตามหน้าที่ของผู้ประกวดที่ดีและเพื่อนที่ดี
 - รักษาความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและเพื่อแสดงความชื่นชมยินดีเมื่อเขาได้ดีมีสุขและปลอบโยนเมื่อเพื่อนมีทุกข์
 - ยอมรับและชื่นชมยินดีเมื่อผู้อื่นได้รับความสุขหรือประสบความสำเร็จโดยชอบธรรม
27. เอกศักดิ์ได้รับรางวัลนักศึกษาดีเด่นเป็นเงินสามหมื่นบาทแม้ว่าเขาจะมีฐานะยากจนและต้องการเก็บเงินไว้ใช้จ่ายสำหรับการเรียนของเขาแต่เขาก็ได้สละเงินหนึ่งหมื่นบาทให้อดีตรักซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีฐานะยากจนเช่นกันแต่ไม่ได้รับทุน เพื่อให้อดีตรักนำเงินไปใช้จ่ายขณะศึกษา หากท่านเป็นเอกศักดิ์ท่านมีเหตุผลเช่นไรในการทำเช่นนั้น
- เพื่อไม่ให้อดีตรักมาขอยืมมากกว่านั้นซึ่งรู้ว่าไม่ได้คืนแน่
 - จะได้ชื่อว่าเป็นพ่อพระของคนจน
 - การเสียสละครั้งนี้อาจได้รางวัลดีเด่นอีกครั้ง
 - การเสียสละเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้เป็นสิ่งที่พึงกระทำ
 - บุคคลผู้มีทรัพย์แต่กลับตระหนี่มีเคยช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากยอมหาคุณค่าแก่สังคมไม่ได้
 - ได้ตั้งปณิธานไว้ว่าจะสละกำลังกาย กำลังสติปัญญาและกำลังทรัพย์ เพื่อคนที่ยากจนจนสุดความสามารถ
28. พระรถ เดินทางไปหายามารักษาตาของมารดา และป้าของเขาที่ตาบอดสนิท แต่เหตุการณ์ผันแปรทำให้เขาต้องแต่งงานกับนางเมรีซึ่งเป็นยักษ์ปลอมตัวมา เมื่อพระรถรู้ความจริงจึงมอมเหล่านางเมรีจนเมาไม่ได้สติ พระรถได้ขโมยยาแล้วหนีเพื่อจะนำยาไปรักษาแม่และป้า นางเมรีตามมาทัน นางได้พรณนาถึงความรักที่นางมีต่อพระรถอย่างมากมายและขอร้องให้พระรถกลับไปอยู่กับนาง แต่พระรถไม่ยอม นางจึงกลั่นใจตาย พระรถจึงเดินทางนำยาไปรักษาแม่และป้าจนหายสนิท
- หากท่านเป็นพระรถท่านมีเหตุผลให้การทำเช่นนั้นอย่างไร
- กลัวนางเมรีซึ่งเป็นยักษ์อาจจะฆ่าตัวแดงได้เมื่อโกรธ
 - กลัวแม่และป้าว่าเป็นลูกอกตัญญู
 - ให้ม้า (ซึ่งเป็นม้าแสนรู้ที่พระรถขี่ และคอยเตือนพระรถให้คิดถึงแม่ตลอดเวลา) ชื่นชมว่าพระรถเป็นคนดี ทั้งเมียเพื่อแม่
 - เป็นหน้าที่ของลูกที่ต้องทำแบบนี้กันทุกคน
 - ลูกที่ดีต้องกตัญญูรู้คุณของบิดามารดาและกตเวทิต้องตอบแทนคุณบิดามารดาเหนือสิ่งอื่นใด
 - หน้าที่สำคัญของการเดินทางครั้งนี้คือการหายากลับไปรักษาแม่และป้าซึ่งทุกข์ทรมานมานาน ผู้เจริญแล้วควรเห็นแก่ความสุขของผู้อื่นมากกว่าความสุขของตนเอง

29. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปัจจุบัน เปิดโอกาสให้คนไม่ดี ฉวยโอกาสเข้าไปเป็นส.ส. เมื่อมีการประชุมสภา ก็ทะเลาะกันเรื่องผลประโยชน์ ประจันกันในเรื่องส่วนตัว ทำตัวไม่ให้ประชาชน เลื่อมใส ศรัทธา แต่เกรียงไกร ก็ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทุกครั้ง
- หากท่านเป็นเกรียงไกรท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กฎหมายออกมาใหม่ใครไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งต้องถูกจำคุกหรือถูกปรับ
 - ได้รับเงินจากการขายเสียงของ ส.ส. ในเขตของตน
 - ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ในหมู่บ้านทุกคนไปใช้สิทธิกันหมด
 - ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนคนไทยทุกคน
 - หากไม่ไปจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบอบประชาธิปไตย
 - เลื่อมใสต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยและพยายามปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องและ ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย
30. วิเชียรเป็นนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพไปทาง นักเลงโต แต่มีอุปนิสัย รักเพื่อนฝูง มีน้ำใจให้เพื่อนๆ และ ช่วยเหลือเพื่อนอย่างจริงใจ จึงทำให้เพื่อนๆ รัก เมื่อวิเชียรมีปัญหาถูกนักเลงในท้องถิ่นรุมทำร้าย เพื่อน ต่างมีความรู้สึกเจ็บร้อนแทนและพร้อมที่จะยกพวกตีกับนักเลงท้องถิ่น แต่วิเชียรไม่ต้องการให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น ไปเจรจาสงบศึกกับนักเลงท้องถิ่นโดยยอมกราบขอโทษต่อหน้าผู้คนที่มากมายทั้งๆที่วิเชียร ไม่มีความผิดใดๆเลย
- หากท่านเป็นวิเชียรท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวเพื่อนๆ จะได้รับบาดเจ็บเหมือนตัวเอง
 - กลัวถูกไล่ออกตามระเบียบของวิทยาลัยในการก่อการทะเลาะวิวาท
 - เป็นนักเลงที่แท้จริงต้องไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วย
 - เป็นนักศึกษาต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย
 - ละอายใจหากเพื่อนๆ ทุกคนต้องเตือนร้อนเพราะตัวเองเป็นสาเหตุ
 - การทะเลาะวิวาทเป็นการกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดผลดีแก่มวลมนุษย์ทุกคน
31. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้เชิญชวนคนไทยทุกคนร่วมกันบันทึกข้อความที่แสดงถึงความตั้งใจว่า ชีวิตนี้จะทำอะไรเพื่อในหลวงซึ่งเป็นสิ่งอันดีงามที่เราทุกคนจะปฏิบัติร่วมกันเพื่อถวายแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ โดยเขียนลงในไปรษณียบัตรที่ทางสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจัดเตรียมไว้และส่งทางไปรษณีย์โดยไม่ต้องเสียค่าส่งแต่อย่างใด สมเกียรติ ธิบเขียนสิ่งที่ตั้งใจว่าจะทำความดีถวายแด่ในหลวงและรีบส่งทันที
- หากท่านเป็น สมเกียรติ ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- เป็นการกระทำที่ไม่ยากและไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ
 - อยากให้พระองค์ท่านทรงมีความสุขและทรงพระเจริญประชาชนจะได้มีความสุข
 - เขียนตามเพื่อนๆ เพราะทุกคนเขียนกันทั้งนั้น
 - ปฏิบัติตามหน้าที่ของประชาชนคนไทยที่ดี
 - แสดงความจงรักภักดีให้ปรากฏ
 - ซาบซึ้งและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันใหญ่หลวง

32. ปัจจุบันวัยรุ่นนิยมดูการแสดงดนตรีที่เรียกว่าคอนเสิร์ตโดยนักร้องวัยรุ่นที่แต่งกายแปลกๆ มีการจัดเวที แสงสี รัวใจและเมื่อถูกใจก็จะกรี๊ดร้อง กรี๊ดๆร้องเสียงดังลั่น และมักจะหาโอกาสใกล้ชิดรวมทั้งหอมแก้มนักร้องที่ชื่นชอบโดยไม่สนใจวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีไทยสุริย์ก็เป็นวัยรุ่นไทยที่ชอบดูคอนเสิร์ตเหมือนกันแต่ด้วยอาการสนุกสนานอย่างสงบหัวเราะยิ้มแย้มตบมือเมื่อถูกใจ เมื่อมีโอกาสได้ใกล้ชิดก็เพียงแต่ยิ้มทักทายและขอลายเซ็นเท่านั้น
- หากท่านเป็นสุริย์ ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- หากกรี๊ดเสียงดังหรือแสดงกริยาไม่เหมาะสมกลัวคนอื่นรวมทั้งผู้ปกครองเขม่นและตำหนิ
 - เพื่อคนอื่น ๆ จะได้ยกย่องชมเชยว่าเป็นผู้มีมารยาท
 - เพื่อให้ผู้ปกครองและครูอาจารย์สบายใจในความประพฤติ
 - เยาวชนที่ดีของประเทศชาติควรเป็นผู้มีมารยาทสุภาพเรียบร้อย
 - เป็นหน้าที่ของผู้ที่เป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติที่จะแสดงออกอย่างมีวัฒนธรรมไทย
 - การมีสติการรู้จักควบคุมอารมณ์ให้แสดงออกในกริยามีเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมไทยเป็นสิ่งที่ดีควรยึดถือปฏิบัติสืบต่อไป
33. นางสาวอริยา สิริโสภาหรือน้องป๊อปอดีตนางสาวไทยซึ่งเป็นลูกครึ่งและเติบโตในต่างประเทศเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนชาวไทยว่าเป็นผู้ที่มีความงดงามทั้งหน้าตาและมีกริยามารยาทเรียบร้อยนุ่มนวลเช่นกุลสตรีไทย ซึ่งน้องป๊อปได้ให้สัมภาษณ์นิตยสารและสื่อมวลชนว่าภูมิใจที่เกิดเป็นคนไทยถึงแม้จะไปเติบโตที่ต่างประเทศก็พยายามฝึกกริยามารยาทแบบไทย เช่นการไหว้ฝึกหัดการพูดภาษาไทยให้ถูกต้องและชัดเจนตามหลักไวยากรณ์ไทย
- หากท่านเป็นน้องป๊อปท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวถูกสังคมดูถูกว่าเป็นลูกครึ่งไทยไร้สกุลรุนชาติ
 - ต้องการให้ชนะใจกรรมการและชนะการประกวด
 - ต้องการให้พ่อแม่ญาติพี่น้องภูมิใจในตัวของตัวเอง
 - พลเมืองที่ดีของประเทศต้องทำแบบนี้ทั้งนั้น
 - เป็นหน้าที่ของคนไทยที่จะต้องรักษาเอกลักษณ์ของประเทศ
 - การพูดภาษาไทยถูกต้องชัดเจนและการมีกริยามารยาทนุ่มนวลแบบคนไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่มีค่าควรรักษาให้คงอยู่สืบต่อไป
34. เมื่อมีเวลาว่างในวันหยุดพักผ่อน นาวินดาร มักจะไปเที่ยวที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเพื่อชมโบราณหากท่านเป็นนาวินดาร ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- เป็นการพักผ่อนที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก
 - เพื่อจะได้มีความรู้สอบได้คะแนนดีในวิชาประวัติศาสตร์
 - ต้องการให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ชื่นชมว่าเป็นเยาวชนที่ดีสนใจสิ่งที่มีประโยชน์
 - เยาวชนที่ดีควรศึกษาประวัติศาสตร์ของชาติ
 - เป็นหน้าที่ของเยาวชนที่ดีของประเทศที่การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์
 - ประวัติศาสตร์และศิลปกรรมเก่าแก่ของชาติเป็นสิ่งที่ควรศึกษา เพื่อความภาคภูมิใจและร่วมกันอนุรักษ์เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติไทยสืบต่อไป

35. บ่อยครั้งที่นักแสดง นักร้องและเหล่าดาราร่วมใจกันจัดงานแสดงคอนเสิร์ตเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนคนไทยร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หากท่านเป็นดาราเหล่านั้น ท่านมีเหตุผลเช่นใดในการทำเช่นนั้น
- กลัวถูกกล่าวหาว่าเป็นพวกไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์
 - หารายได้และคะแนนนิยมให้ตัวเอง
 - ดาราทุกคนไปก็ควรจะร่วมไปกับเขาด้วย
 - เป็นดาราควรมีหน้าที่ต่อสังคมด้วย
 - เป็นเจ้าของพื้นที่ของดาราและมนุษย์ทุกคนที่ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญหาศาลควรแก่การอนุรักษ์
36. เมื่อมีโอกาสในการเลือกอาหารที่จะนำมารับประทานเพื่อเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาสต่าง ๆ ของเพื่อน ๆ ในกลุ่ม ฌัฐธิดา มักจะเลือกอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายให้สารอาหารครบทุกหมู่ รสชาติอร่อยและราคาประหยัด เช่น เลือกข้าวเหนียวส้มตำ ไก่ย่าง แพน พืชซ่า และบาร์บีคิว เลือกผลไม้ตามฤดูกาลแทนไอศกรีมเลือกน้ำสะอาดหรือน้ำผลไม้แทนน้ำอัดลม ฯลฯ
- หากท่านเป็นฌัฐธิดา ท่านมีเหตุผลอย่างไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวเพื่อน ๆ ตำหนิหากสั่งอาหารที่ราคาแพง
 - ประหยัดค่าใช้จ่ายของเพื่อน ๆ และของตัวเอง
 - เพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน ๆ
 - คนที่เรารู้เกี่ยวกับโภชนาการมาแล้วควรเลือกแบบนี้
 - เป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มโดยยึดหลักประหยัด มีประโยชน์ และปลอดภัย
 - การเลือกรับประทานอาหารโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับและราคาที่ประหยัดเป็นการดำรงชีพอย่างเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการปฏิบัติที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของตนเองและผู้อื่น
37. สุภาภรณ์เป็นนักศึกษาที่สนใจอ่านหนังสือสารคดีเกี่ยวกับความรู้ในทุก ๆ เรื่อง ชอบรับรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นวิชาการ รวมไปถึงชอบฟังและดูรายการที่มีสาระทางวิทยุโทรทัศน์มากกว่ารายการบันเทิง
- หากท่านเป็นสุภาภรณ์ท่านมีเหตุผลเช่นใดในการทำเช่นนั้น
- กลัวสอบตก
 - อยากให้ผู้ปกครองชมเชย
 - อาจารย์ผู้สอนเห็นว่านักศึกษาที่ดีควรทำเช่นนั้น
 - คนเก่ง ๆ มักจะทำแบบนี้
 - มนุษย์เราควรแสวงหาโอกาสทำกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณภาพชีวิต
 - ข้อมูลข่าวสารที่เป็นความรู้วิชาการทุกเรื่องเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อชีวิตตนเองและสังคมได้

38. อรุณสวัสดิ์ เป็นนักศึกษาสาวที่มีความสวย รูปร่างดี ไม่ใส่เสื้อสายเดี่ยว กระโปรงสั้น หรือชุดที่วาบหวมเลย
- หากท่านเป็นอรุณสวัสดิ์ท่านมีเหตุผลใดในการทำเช่นนั้น
- กลัวถูกข่มขืน
 - รู้สึกมั่นใจมากกว่าที่จะใส่ชุดไม่สุภาพ
 - อยากให้เป็นที่ถูกใจของผู้ปกครองและคณาจารย์
 - ผู้ที่เจริญแล้วควรแต่งกายตามแบบอย่างสุภาพชน
 - การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกาลเทศะเป็นสิ่งที่ดีควรปฏิบัติ
 - เป็นนักศึกษาควรแต่งกายให้เรียบร้อย
39. วัชรินทร์ เป็นนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา) ที่มีความสนใจวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ทุกอย่างและพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
- อยู่เสมอ เช่น เรียนคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม
- หากท่านเป็นวัชรินทร์ ท่านมีเหตุผลเช่นไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวเป็นคนเชยในสายตาคนอื่น
 - เพื่อหางานได้ง่ายขึ้น รายได้จะดีกว่า
 - ให้อาจารย์ผู้สอนชื่นชมในความเป็นคนรักความก้าวหน้าของตน
 - นักศึกษาที่ดีควรศึกษาหาความรู้ในทุก ๆ เรื่อง
 - ยุคโลกไร้พรมแดน เราควรทำตัวให้เป็นสากลพร้อมจะรับวัฒนธรรมทุกด้าน
 - วิทยาการและเทคโนโลยีทุกอย่าง มีคุณค่าต่อชีวิตประจำวันทั้งหมด ควรรู้จักและสามารถใช้ทุกอย่างให้คุ้มค่า
40. ชาญณรงค์ จะเลือกรับประทานข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ แทนข้าวหอมมะลิที่อ่อนนุ่ม และขัดสีจนขาว
- หากท่านเป็นชาญณรงค์ ท่านมีเหตุผลเช่นไรในการทำเช่นนั้น
- กลัวเป็นโรคขาดสารอาหาร
 - ข้าวกล้องราคาถูกกว่า ประหยัดเงินได้มากกว่า
 - แพทย์แนะนำว่าเป็นข้าวที่มีประโยชน์
 - ปัจจุบันหลายคนหันมานิยมรับประทานข้าวกล้อง แม้แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงเสวยข้าวกล้อง
 - ข้าวกล้องเป็นสินค้าพื้นบ้านที่มีประโยชน์ที่คนไทยควรอนุรักษ์ไว้
 - เป็นการแสดงความชื่นชมความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นและนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางดวงตา เครือทิวา
เกิดวันที่	9 กันยายน 2501
สถานที่เกิด	อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 4 หมู่ที่ 2 ตำบลยายซื่อ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 3 ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง ตำบลไชยภูมิ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวรนารถบางเขน
พ.ศ. 2519	มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีวรนารถบางเขน
พ.ศ. 2523	ศศ.บ. พลศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2544	กศ.ม. พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา

บทคัดย่อ

ของ

ควตา เครือทิวา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา

มีนาคม 2544

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาโดยจำแนกตามเพศ หลักสูตรและภูมิภาค กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนักศึกษาชาย 375 คน หญิง 367 คน รวมทั้งสิ้น 742 คน จากวิทยาลัยพลศึกษา 8 แห่ง ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที (t – test independent) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance) และการวิเคราะห์รายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman-Keuls Test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษามีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระหว่างขั้นที่ 4 และขั้นที่ 5 ซึ่งเป็นระดับตามกฎเกณฑ์และระดับเหนือกฎเกณฑ์
2. ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างเพศและระหว่างหลักสูตรพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาระหว่างภูมิภาคพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแก่นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาด้วยการให้การศึกษา การอบรม การสัมมนาเพื่อให้มีประสบการณ์ ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อการตัดสินใจเชิงจริยธรรมมากขึ้น

MORAL REASONING OF PHYSICAL EDUCATION STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
DAWATA KURATIWA

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Physical Education
At Srinakharinwirot University
March 2001

The purpose of this study were to study and compare moral reasoning of College of Physical Education students who was classified by gender, curriculum, and religion. The stratified random sampling was used to select subjects, who were divided into 375 males and 367 females that were 742 students in total. The instrument was moral reasoning inventory that was constructed by the researcher herself and had reliability .85. The data were analyzed into frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test independent, One Way Analysis of Variance, and Newman-Keuls Test.

The results were as follow ;

1. The College of Physical Education students had levels of moral reasoning between the 4th and the 5th level by total, that were conventional level and postconventional level.
2. The moral reasoning of College of Physical Education students between genders and between curriculums were no significant differences.
3. The moral reasoning of College of Physical Education students among religions was statistically significant difference at .05 level.

By the results above, the researcher advised the College of Physical Education to develop moral reasoning of the students with education, training, and seminar for gaining experiences in using moral reasoning to make better decision in moral.